

सद्योजात बोधामृत

भाग-१

SHRI CHITRAPUR MATH, SHIRALI
North Kanara 581 354

॥ ॐ ॥

दक्षिणास्यसमारंभा शंकराचार्यमध्यमा ।
अस्मदाचार्यपर्यन्ता स्मर्या गुरुपरंपरा ॥
शंकरं शंकराचार्यम् केशवं बादरायणम् ।
सूत्रभाष्यकृतौ वंदे भगवन्तौ पुनः पुनः ॥
परिज्ञानाश्रम श्रीगुरुशंकर परिज्ञानाश्रम शंकर सद्गुरु ।
केशव वामन कृष्ण पांडुरंग आनंद परिज्ञानगुरु ।
सद्योजात शंकर सद्गुरु ।

गुरुर्ब्रह्मा गुरुर्विष्णुः गुरुर्देवो महेश्वरः ।
गुरुस्साक्षात् परं ब्रह्म तस्मै श्री गुरवे नमः ।
ॐ सह नावतु । सह नौ भुनक्तु । सह वीर्यं करवावहै ।
तेजस्विनावधीतमस्तु मा विद्विषावहै ॥
॥ ॐ शान्तिः शान्तिः शान्तिः ॥

नन्दन्तु साधकाः सर्वे विनश्यन्तु विदूषकाः ।
अवस्था शाम्भवी मेऽस्तु प्रसन्नोऽस्तु गुरुः सदा ॥

सर्वे भवन्तु सुखिनः । सर्वे सन्तु निरामयाः ॥
सर्वे भद्राणि पश्यन्तु । मा कश्चिद् दुःखमाप्नुयात् ॥

ॐ पूर्णमदः पूर्णमिदं पूर्णात् पूर्णमुदच्यते ।
पूर्णस्य पूर्णमादाय पूर्णमेवावशिष्यते ॥
॥ ॐ शान्तिः शान्तिः शान्तिः ॥

सद्योजात बोधामृत

भाग-१

Published by :

Shri Chitrapur Math

Shirali, Uttara Kannada Dist.

PIN - 531 354 Karnataka, INDIA

1st Edition : Rathotsava, April 2007

Copies : 500

Printd By : Ubsons Printers, Mumbai

Price : Rs. 40/-

अनुक्रमणिका

---

१. श्री गुरुपूजनम्	१
२. श्री वेदव्यासाष्टकम्	१६
३. गुरुभजनस्तोत्रम्	२५
४. श्री गुरुपादुका स्तोत्रम्	३८
५. श्री तोटकाष्टकम्	४५
६. कामाक्षी सुप्रभातम्	५३
७. विचित्र पञ्चकम्	६६
८. श्री शिवमहिम्नःस्तोत्रम्	७३
९. FOUR STEPS TO SHARANAGATI	८३
१०. THE SPLENDOUR OF SHREE	१०३
११. श्री परिज्ञानाश्रम त्रयोदशी	११६

**ध्यानमूलं सुरोर्मूर्ति पूजामूलं गुरोर्पदम् ।
मन्त्रमूलं गुरोर्वाक्यं मुक्तिमूलं गुरोर्कृपा ॥**

In the last ten years following His Peetharohana in February 1997, Shrimat Sadyojat Swamiji has given us continuous opportunities to bask in His Grace - Mantradeekshas, Samuhik Poojans, Stotrapathan, Bhajans, Upadesha. Every Aashirvachan, every Swadhyaya has inspired, enlightened and enthused thousand of devotees, in their quest for spiritual awakening.

Every month, without fail, Parampoojya Swamiji's Pravachans on various topics have appeared in the Sunbeam. Dharmapracharak Shri V. Rajagopal Bhat has culled the best of the best from amongst them, to bring forth this compilation. These are mostly annotations on the various stotras, including the recently composed. 'Parijnanashram Trayodashi'. The spectrum covered is wide, and collectively will give to the reader, in one place, the entire essence of the teachings of Poojya Swamiji. A glance at the contents page will make it evident.

Most Pravachans are in Konkani, and they have been retained in the Devnagari script. As some readers of the Sunbeam have said, when you read the Pravachan in Konkani you can actually visualize Swamiji speaking! And with more and more of us learning Sanskrit, reading Devnagari, hopefully should not be an impediment.

The Public Lecture on '**Four steps to Sharanagati**' delivered at Bharatiya Vidya Bhavan on 1st January 2005, and '**The Splendour of Shree**' at the 2006 Vishwa Hindu Parishad Rakshabandhan function at Hubli have been reproduced in English.

We are indebted to Poojya Swamiji for giving us His consent to bring out these gems of wisdom in a book form.

We thank Smt. Shrikala Kodikal, Smt Malini Madiman, Smt Rajeshwari Hemmady and Dr. Chaitanya Gulvady who have transcribed the Pravachans and Smt Shailaja Ganguli for helping with the proof reading. We are grateful to our sponsor, who wishes to remain anonymous, for his generous financial support.

In the past, we presented to you the **Ananda-Bodhamrit** (I & II), and **Parijanan-Bodhamrit**. As we stand on the threshold of the Tercentenary Year of our beloved Math, the Publications Committee is happy to bring to you the **Sadyojat-Bodhamrit-1**, the first in a series of a beautiful collections of Pravachans and Swadhyayas, given by our beloved and revered Swamiji.

With pranaamas at His Holy Feet

For the Publications Committee,
Dr. Prakash Mavinkurve,
Chairman,
Shri Chitrapur Math

**ASHIRVACHAN ON GURU POORNIMA AT
SHREE GURU MATH, MALLAPUR ON 28-7-1999**

मौनव्याख्या प्रकटित परब्रह्म तत्त्वं युवानं ।
 वर्षिष्ठान्ते वसदृशिवरैरावृतं ब्रह्मनिष्ठैः ॥
 आचार्येन्द्रं करकलितचिन्मुद्रमानन्दमूर्तिं ।
 स्वात्मारामं मुदितवदनं दक्षिणामूर्तिमीदृ ॥
 शङ्करं शङ्कराचार्यं केशवं बादरायणं ।
 सूत्रभाष्यकृतौ वन्दे भगवन्तौ पुनः पुनः ॥
 ईश्वरो गुरुरात्मेति मूर्तिभेद विभागिने ।
 व्योमवदव्याप्तदेहाय दक्षिणामूर्तये नमः ॥

॥ श्री गुरुपूजनम् ॥

षोडशोपचार पूजा आम्मी अवश्य मस्त स्थानारी करयल्या, केल्ल्या. तांतु सहर्ष तुम्ही भाग घेतला, ते आमका पळौनु अत्यंत प्रसन्नताई जात आस्स. वैदिक मंत्र शिकचे इत्यादि कष्ट म्हणु आसल्यारि, at least पौराणिक मंत्र वापोरुन एक क्रमु आम्मी पालन करताती. क्रमा विषयांतुई आम्मी सांगल्या. भायर एक कोरचो क्रमू आसता Physical उपचार आसताती. पूजा कोरची ती नियमपूर्वक केल्यारी बरे जात्ता व्हई. जाल्यारि भावात्मकयी पूजा असता, आन्तरिक पूजा आसता. ताज्जेरी हळुची तुमगले Emphasis Shift जांक्का, ताज्जेरी लक्ष वोचका. पूजा करतना उडासु दवर्नु घेय्याती, भायरची शुद्धी, न्हाऊन घेवु येव्चे आणि आसता. मागीरी त्या पूजेंतु कसली कसली सामग्री उपयोग करताती की, तांतु, ताज्जे अधिदैव म्हणाती, एक Divine Aspect म्हणाती, ताज्जेरी लक्ष वच्चुक, घाण्ट आसता, तांतु सुद्धाई एक देवता तत्त्व आस्स म्हणु पूजा करताती. दीप आस्स प्रकाश दिता व्हई, जाल्यारि अध्यात्म प्रकाशु सुद्धाई हाक्का प्रकाशित कर्त

सद्योजात बोधामृत, भाग-१ । १ ।

आस्स. त्या तत्त्वाक नमस्कारू म्होणु 'संवित् दीप नमोस्तुते'. गन्धाक्षत, पुष्प अर्पण करताती. बशशीलकडे सगळे एक मंगल जाल्या, पवित्र आस्स, देवाली सन्निधी आस्स. तशशी एक दृढविश्वासू उत्पन्न कोर्नु we become aware of it आणि मागीरी मुख्य पूजा प्रारम्भ करताती.

“देवोभूत्वा देवं यजेत्” देवु जावु देवाली पूजा कोरका खई. देवु जांन्वें म्हळ्यारी-एक शुद्धी आस्स. आणि तांतु एक तन्मय जांन्वी शक्ती दवर्नु सुद्धाई, ध्यान कोर्नु देवाली पूजा कोरका. त्या दृष्टीने आम्मी आत्त श्री गुरू पूजेचेरी मनन कोरचें आस्सती

द्विदल कमलमध्ये बद्धसंवित्सुमुद्रं
धृतशिवमयगात्रं साधकानुग्रहार्थम् ।
श्रुतिशिरसिविभान्तं बोधमार्तण्डमूर्तिं
शमिततिमिरशोकं श्रीगुरुं भावयामि ॥

हो ध्यान श्लोक. पैलेंची आत्त गुरूंगले आराधना कर्त आस्सति. हें गुरू तत्त्व म्हळ्यारि कसलें? आणि खई आवाहन कोरचें? एक आमका मार्गदर्शन प्राप्त जाता. द्विदल कमलमध्ये .....खई? द्विदलकमल -आज्ञाचक्रांतु हांव गुरूंगले ध्यान करतां, आवाहन करता. कशशी आस्स ते गुरुं तत्त्व? ‘बद्धसंवित्सुमुद्रं’ सुमुद्रं, प्रसन्न मुखारविंद जावु आस्सति. चिन्मुद्रा प्रकट कर्तले आस्सती. ज्ञानप्रदायक गुरू तांगले स्मरण करता. ‘धृतशिवमयगात्रं’ तान्नी शिवमय गात्र, धारण केल्यां, अप्रकट अव्यक्त कसलेनई. ईश्वर स्वरूप जावु विराजमान आस्सती. तशशी गुरूंगले हांव ध्यान करतां. आणि कस्त्याक प्रकट जाल्याति वया? ‘साधकानुग्रहार्थं’ साधकांचेरी अनुग्रह कोरूक ते प्रकट जाल्याती. हांव ध्यान करता आणि ते प्रकट जाल्याती. प्रकट जांन्वें तांगलो अनुग्रह.

‘श्रुतिशिरसिविभान्तं’ श्रुति-वेद, शिरसि-वेदांत, सार श्रुतिचे. तांतु ते दैदिप्यमान जावु आस्सति. That truth which is revealed through Vedanta, through intuition तें तत्त्व - बोधमार्तण्डमूर्तिं, तितले मात्र नई. तें आमका पावौनु दिंवचें अथवा प्रकट कोर्च्यान्तु अत्यंत समर्थ आशशीले-बोध मार्तण्डमूर्तिं श्री गुरुं भावयामि-खई? द्विदलकमलमध्ये. ‘शमिततिमिरशोकं श्री गुरुं भावयामि’ तिमिरशोकअंधकारू, अज्ञान, ताज्जे

जन्म शोक. तें कोणे शमन केल्यां कि, पूर्णतांतु प्राप्त जाल्याती कि, तशी गुरु तत्वांगले आम्मी ध्यान करताती.

पैलें ध्यान श्लोकु.

हृदंबुजे-कर्णिकमध्यसंस्थं सिंहासने संस्थितदिव्यमूर्तिम् ।

ध्यायेद्गुरुं चन्द्रकलाप्रकाशं चित्पुस्तकाभीष्टवरंदधानम् ॥

ध्यायेद्गुरुं-तशी ध्यान कोरका आणि आम्मी ध्यान करताती. खई? हृदंबुजे हृदय कमलांतु-कर्णिकमध्यसंस्थ-हृदयकमल विकसित जाता, ताज्जे मध्ये गुरुंगले स्मरण करताती. थई सिंहासने संस्थितदिव्यमूर्तिं थई तांगले स्थान आस्स. He reigns supreme in my heart, विराजमान आस्सति, गुरु थई संस्थित जाल्लेले दिव्य मूर्ति, तेजस्वी, दैदीप्यमान गुरुंगले आम्मी ध्यान करताती. चंद्रकला प्रकाशं, तेजस्वी आस्सती, जाल्यारि ते तेज म्हळ्यारि कष्टप्रद न्हई, शीतल शांत आशीले तेज. “चित्पुस्तक अभीष्ट वरं दधानं” पुस्तक हातांतु धोर्नु आस्सती. पुस्तक (शास्त्रज्ञान) आस्स. चिन्मुद्रा प्रकट करताती. illumination दितले अभीष्टवर प्रदान करतले, अभय प्रदान करतले- ते गुरु तत्त्व आम्मी ताज्जे ध्यान करताती, हृदयांतु. अशी पैलें ध्यान कोर्नु भाय तुम्मी फूल अर्पण करताती. ध्यान केल्ले म्होणु. ध्यान करनाफुडे त्या यंत्रांतु अथवा पादुकांतु अशी तत्वाक तुमगले स्पष्ट एक विश्वासु म्हणाती, उत्पन्न जावु आसका. कि ह्या महान तत्वांगले आम्ही आवाहन केल्यां. ध्यान केल्या. आत आवाहन करताती.

ॐ स्वरूपनिरूपण हेतवे श्री गुरवे नमः।

ॐ स्वच्छप्रकाशविमर्श-हेतवे श्री परमगुरवे नमः ।

ॐ स्वात्मारामपञ्जरविलीनतेजसे श्री परमेष्टिगुरवे नमः ।

आवाहयामि पूजयामि ।

“शिवं हरिं पद्मभवं वसिष्ठं” अशी परम्परा आस्स, ताज्जे स्मरणकोर्नु गुरुंगले आवाहन करताती-स्वरूप निरूपण हेतवे श्री गुरवे नमः गुरु स्वरूप निरूपण करतले हेतु जावु आस्सती. मगले स्वरूप कल्लें? हांव विसोर्नु गेल्लां. ते स्वरूप परत, ताज्जे निरूपण कोर्नु घेवु. ते प्रकट करतले कारण जावु आशील्या त्या गुरुंक, हांव तांगले आवाहन करता. तशीची परम्परागत प्राप्त ही विद्या म्हणु तांगलें गुरु ‘स्वच्छप्रकाशविमर्श हेतवे श्री

परम गुरवे नमः' प्रकाश आणि विमर्श हे तत्त्व आस्सती. श्लोकांतु तुम्मी विमर्श करताती. श्लोकांतु ज्ञान आस्स, प्रकाश आस्स जाल्यारि तुम्मी विमर्श, विचारू कोरू सूरू करना फुडे ते प्रकट जात्ता. तश्शी स्वच्छ शिवमय प्रकाश आस्स, ताज्जे विमर्श कोरची शक्ति दित्तले गुरू तत्त्वाक परम गुरू रूपेण आम्मी आवाहन करताती. आणि परमेष्टी गुरू- 'स्वात्माराम.....नमः' स्वात्माराम आश्शीले, आपणांतु, ब्रह्मानंदांतु मग्न आश्शीले, तत्त्व, स्वात्माराम-पञ्जरविलीनतेजसे कसलेई बंधन नात्तीले. कसलेई caged limitedness नात्तीले. One who has broken all bonds तश्शी त्या तत्त्वांगले परमेष्टीगुरुरूपेण आम्मी आवाहन करताती. परंपरेगले आवाहन करनाफुडे एक गाम्भिर्य येत्ता हो, भाव स्पष्ट आसल्यारि कल्ले तत्त्व आणि ते कश्शी आमका मुखारी व्होरचे आस्स, ते सगळे स्पष्ट जात्ता. भाव ना जाल्ल्यारी, पूजा आणि सिद्ध जायना. अश्शी आवाहन केल्लें. माग्गीरी आसन - आत्त येय्याती, विराजमान जाय्याती, तश्शी म्हणतना

सर्वात्मभावसंस्थाय गुरवे सर्वसाक्षिणे।

सहस्रारसरोजातमासनं कल्पयाम्यहम् ।

आसन आम्मी अश्शी कल्पना करताती, अर्पण करताती त्या गुरूंक-ते कश्शी, सर्वात्म भावांतु संस्थित आश्शीले तत्त्व तें, सर्वात्म भाव, एकात्म भाव, सर्वात्म म्होण्येद, तांका कसलोयी भेदु दिस्सना. पूर्णतेंतु स्थित आश्शीले ते गुरू तत्त्व. तश्शी आश्शीलमिती तें सगळ्यांगले हृदयांतु विराजमान आस्सती आणि तश्शी आश्शीलमिती तें सर्वसाक्षी जाव्नु आस्सती. सर्वांगले हृदयांतु कसले तें चैतन्याचे स्पन्दन आस्स कि तेंची तें गुरू तत्त्व. तें सर्वसाक्षी जाव्नु आश्शीलें, त्या सर्वसाक्षिणे, सर्वात्म भावसंस्थाय, तांगले हावं आवाहन करतां, तांका आसन दिता. तें आसन खंई दिता? सहस्रार सरोजातम्.....सहस्रार कमलांतु शिरसी, हाव तांचे खात्तिरी, एक सुंदर आसन दिता, आवाहन करता. तुम्मी पळैयाती, ह्या तिन्नी श्लोकांतूंची आमगल्या तिन्नी प्रधान चक्रांतु अनायासेन गुरूंगलें आवाहन जात आस्स. हृदयांतु आवाहन केल्लें, भ्रुमध्येंतु आवाहन केल्लें, सहस्रारांतु आवाहन केल्लें. प्रधान चक्रं जाव्नु आस्सती-भावात्मक. तीव्र साधना करतना हृदयांतु ध्यान करताती. आज्ञा चक्रांतु सगळे सोण्णु बोसका. ताज्जे मुखारी आमगली

कल्ली गती ना. गुरुशक्ति मुखारी व्हरता, वैरी व्हरता. थई एक शरणापन्न जावु आम्मी विराजमान आस्सती. तें द्विदलकमलमध्ये.....तांतुई स्पष्ट केल्लें. आणि सहस्रारांतु शिवशक्ति सामरस्य प्रकट कोरचे अथवा एक ब्रह्मात्मऐक्य भाव प्रकट कोरची शक्ति आशीले गुरु तत्त्वांगलें आम्मी सहस्रारांतु आवाहन करताती. अशशी करतना आम्मी हे भावनात्मक करतना सुद्धाई ह्या चक्रांची शुद्धी जाता, जाग्रण जें जांव्चे आस्स, तें अनायासेन जाता, प्रीतीने जाता, कल्लेई कष्ट जायनात्तीले. माग्यीरी बैसनाफुडे, विराजमान जायनाफुडे गुरूंनीं, पाद्यम्-पाय धुंव्चे आस्ताती-गुरूंगले.

चलाचलनिकेताय चार्पितं पाद्यमुत्तमम् ।

सर्वधर्मपरित्यागं शरणागतितीर्थजम् ॥

ह्या गुरूंगले पाय धुंव्चाक हांगा उदाक् हाळ्यां. ते गुरू कशशी आस्सती चलाचल-निकेतन जावु आशशीले. चल आणि अचल-स्थावर जंगम live & inert matter ताज्जे निकेतन जावु आशशीले, दोन्नी अर्थ आम्मी घेव्येद. चल आणि अचल दोन्नी हांतु विराजमान जावु आशशीले गुरुतत्त्व अथवा दोन्नींगले निकेतन जावु आशशीले, अधिष्ठान आशशीलेमिती that चितिशक्ति, that consciousness which supports the entire universe, cosmos, all dead or living matter is supported by one अधिष्ठान, that चैतन्य, तशशी निकेतन जावु आशशीले, गुरूक् आम्मी आवाहन करताती आणि पाद्य, पाय धुव्चाक उदाक् दिताती. अर्पितम् पाद्यम् उत्तमम्-उत्तम पाद्य, पाय धुव्चांक, पादोदक, दिताती आम्मी. सर्वधर्मपरित्यागम् शरणागतितीर्थजम्-आणि हाळ्यां खई थावु उदाक? गंगाजल वे, तितले मात्र नयि. सर्वधर्म परित्याग.....सर्व धर्म सोण्णु एक शरण वच्चून्, शरण वच्चुलेले तें एक तीर्थ जावु आस्स, थई थावु उदाक आम्ही हाळ्यां. कितले गोमटे भाव प्रकट जाल्याति. शरणागति-एक तीर्थ जावु आस्स खैं. थई वच्चून् कष्ट काण्णु हे जल हाळ्यां. हें गंगाजला पशी अती पावन जावु आस्स, ताज्जाने आम्मी गुरूंगले पाय धुत्ताती.

अर्घ्य-अर्घ्य म्हळ्यारी तुमका गोत्तु आस्स, हात्तारी उदाक् दिताती तशशी सोडचे आसता तें. परमळी आसता, पवित्र आसता.

अनन्यभक्तिसलिलं विनेयगुणमण्डितम् ।

अर्घ्यं तेऽनर्घ्यकैवल्यनाथाय परिकल्पितम् ॥

आत्त गुरूंक अर्घ्यं दिताती. अनन्य-भक्ति....मण्डितम्-सलिल म्हळ्यारि उदाक, तें कश्शी? आमगली जी अनन्य भक्ति आस्स, तेंची उदाक जावु, पवित्र जावु आस्स, आम्मी तें जल अर्पण करताती अर्घ्यरूपेण, अर्घ्यांतु जे कल्ले घालताती, औषधी आणि gems etc. ती विनेयगुणमण्डितम्, तांतु एक विनयू येता. विनयू तो गुण आस्स, सद्गुण, तें मिश्रीत अनन्य भक्तिचें, भक्तिरूपी जल. तें अर्घ्य रूपेण आम्मी गुरूंक दिताती. ते स्वीकार्य आस्स. भायर्चें कितले केल्ल्यारी आमगली एकाग्रता वाढता. जाल्यारी अश्शी अनन्य भक्तिरूप जल आम्मी दिल्ल्यारी, तें पावु, अत्यंत प्रसन्न जाताती गुरू So तश्शी आम्मी कसलेकसले कोर्नु गुरूंक मानसिक पूजा करतना अर्घ्य दिताती. ‘अनर्घ्य.....कल्पितम्’ - हे अश्शी अर्घ्य, तुक्का हे गुरू, अनर्घ्य incomparable तश्शी गुरूंक कैवल्यनाथ-कैवल्यमुक्ति, अद्वैत ताज्जो नाथ आशिल्या गुरूंक आम्मी हे अर्घ्य प्रदान कर्ताती. स्वीकार करी म्हणु.

आत्त आचमन

मनोवाक्कायकर्माख्यं दत्तं ते निर्मलं जलम् ।

गृहित्वा गुरुराजेन्द्र कुरुष्वचमनं विभो ॥

अर्घ्यं जायनाफुडे आचमन. आचमनांतु तीन फंता उदाक दिताती. ते तीन फंता उदाक दिंव्चें-मनो. वाक्, काय कर्म. मानसिक, वाचिक आणि कायीक-शरीराने केल्लेलें जे कर्म आस्स, तेंची आम्मी आचमन रूपेण दित आस्सती. निर्मलम्-शुद्ध जल तें. आम्मी जो विचार करताती तें गुरूस्मरण कोर्नु करताती. ते विचार पवित्र जाल्ले. मानसिक क्रिया कर्म आस्स तें पवित्र जाल्ले. आम्मी कल्लें उल्लैताती, गुरूस्मरण पूर्वक करताती, ती वाणी पवित्र जाल्ली. प्रकट कोर्ची एक क्रिया, वाचिक क्रिया, ती पवित्र जाल्ली. That is the second आचमन. तुम्मी कल्ले ‘केशवाय स्वाहा, नारायणाय स्वाहा, माधवाय स्वाहा.....म्हणताती न्है, तश्शी. माग्रीरी कर्म. शरीराने कल्ले कर्म करताती कि, तेंवई अत्यंत पवित्र जावु. गुरूकार्यांतु लावु, आम्मी ते तिनी प्रकाराचे कर्म पवित्र कोर्नु, आचमन दिताती, गुरूंक ते

स्वीकार्य आस्स. सहर्ष प्रीतीने स्वीकार करताती गुरू. निर्मलम् जलम्, आणि, गृहित्वा हे गुरुराजेन्द्र कुरुष्वाचमनं विभो- हे विभो दैदीप्यमान, तेजस्वी, गुरुराजेन्द्र हें आचमन कृपया स्वीकार करी म्हणु हें आचमन दिताती. भाय क्रियात्मक कर्म करतना सुद्धाई मनांतु अशशी भावना दवरल्यारी, तन्मयता वगी येता.

मागीरी स्नानम्

सर्वशास्त्रमयं तोयं सदानिर्मुक्त कल्मष ।

श्रद्धानद्या समानीतं स्नानार्थं प्रतिगृह्यताम् ॥

हें सदा निर्मुक्त कल्मष, गुरु तत्त्व, आत ह्या गुरुतत्त्वाक स्नान खई. तें तत्त्व निष्कल्मष अशशी तत्त्व आस्स. स्नानाची कल्ली आवश्यकता? पैलें विचार कोर्नु, मनांतु हाणु सदा निर्मुक्त कल्मष, निष्कल्मष तत्त्व, ताक्का आम्मी एक औपाचारिक स्नान हांगा उद्वाक् दिताती-तोयम्, कल्लें तें? सर्वशास्त्रमयं तोयम् शास्त्र म्होणचे भित्तरी, कशशी बा हांतु प्रवेश, म्हणु दिसता. आतं शास्त्राचे चिंतन कोर्नु, मंथन कोर्नु, ताज्जे, कल्ले सार घेवु आम्मी even shastras-there is no harshness. They are very meaningful. They guide you at every step. तशशी आम्मी केल्या आमगले साधनेने, विचार आणि विमर्शाने. आत ते जल ती रसता खंचातु आस्स कि, तें आम्मी उद्वाक् स्नानार्थम् दिताती. आणि त्या शास्त्रांतु केदना प्रवेश जाता?श्रद्धा आसल्यारी. So, श्रद्धानद्या समानीतं- श्रद्धा नदी आमच्यांतु आस्स. श्रद्धापूर्वक अध्ययन कोर्नु मंथन कोर्नु that रसता we offer to the Guru for स्नान.

स्नान जायनाफुडे-वस्त्र

मायाचित्रपटाच्छन्ननिजगुह्योरुतेजसे ।

ममश्रद्धाभक्तिवासयुगं देशिक गृह्यताम् ॥

सच्चिदानंद स्वरूप आशशीले तान्नी माया चित्रपट, विचित्र अलंकृत एक वस्त्र आस्स खई- 'माया' ताज्जाने तान्नी आपणाक आच्छादीत कोर्नु घेतल्यां, निष्पौनु घेतल्या. प्रायः माया म्हळ्यारी-अविद्यात्मिका अथवा कष्ट प्रद म्हणु आम्मी म्हणताती. हांगा केदना आमगलो सम्पर्कु ताज्जे अधिष्ठाना सांगाती करौनु घेतसती आम्मी, तावळी तें माया तत्त्व सुद्धाई, एक आच्छादन

आणि एक अलंकार सो मात्र दिसता. त्या दृष्टीने मायाने आपणाक् धांकुनु घेतल्यां cover कोर्नु घेतल्यां. तश्शी तुं इतलें महान तत्त्व. पूजेंतु दोन वस्त्र अर्पण करताती. एक वेष्टी आणि उत्तरिय म्हणु तें मम श्रद्धा आणि भक्ती, वासयुग्मम् देशिक प्रतिगृह्यताम्. श्रद्धा आणि भक्ती रूपी, हे दोन वस्त्र हाव अर्पण करता, ते तु स्वीकार करी. तुक्का हाज्जी कसलीई आवश्यकता ना. जाल्यारी मगली भक्ति दाखंवच्याक ही दोनी वस्त्र पूजा करतना भाय अर्पण करताती अथवा भक्ति आणि श्रद्धा ही दोनी वस्त्र तुगले आच्छादना खातिरी कृपया स्वीकार करी. अश्शी भावना कोर्नु केल्यारी पुजेंतु तुमका कल्याक रसता येइना? कल्याक ritual मात्र वरतले? Ritual सुद्धाई Ritual वरइना.

चंदन, अक्षत-मागीरी एक अलंकार कोरचे विधान आसता. हे तुमका गोतु आस्सची.

ॐ त्र्यंबकं यजामहे सुगन्धिं पुष्टिवर्धनम् ।

उर्वारुकमिव बन्धनात् मृत्योर्मुक्षीय मामृतात् ॥

त्र्यंबक मंत्र - त्रयम्बकम् यजामहे, तीन नेत्रांचो ईश्वरू तागले हाव यजन करतां आणि तो कश्शी आस्स- सुगन्धि Fragrant रमणीय म्हळ्यारी एक मनोहर आस्स. कसलें कष्ट आणि दुःख ना त्या तत्त्वांतु. पुष्टीवर्धनम्. रमणीय मात्र न्हई, हितई आस्स, म्हणु, पुष्टी-एक आमगेले सगळ्या दृष्टीने उद्धार करतलें तत्त्व तें. हें मृत्यू बन्धन आस्स तांतथातु आमका मुक्त करी. आमच्यांतु एक परिपाक हाण्णु मागीरी release us from the bonds or clutches of death. अपरिपक्व अवस्थांतु खई पुणी शिरकाव्नु घालनाक्का, आमका मुक्त करी आमगले पुर्णतेंतुची. मा अमृतात् - मुक्त करी जाल्यारि अमृतांथाव्नु आमका वंचित कोरनाक्का. अमृतत्व आमका प्राप्त जाव्वो, हें त्र्यंबक हें ईश्वर तेंची ईश्वर तत्त्व आम्मी गुरु रूपेण आराधना करताती, मागीरी पौराणिक

महावाक्योत्थविज्ञान-गन्धाढ्यं तापमोचनम् ।

विलेपनं गुरुश्रेष्ठ चंदनं प्रतिगृह्यताम् ॥

चंदन लेप, शीतल चंदन, अर्पण करताती. परमळी आणि तम्पायिक. आत संसार दाहाने आम्मी ग्रस्त आस्सती, त्रस्त आस्सती, ताव्वळी महावाक्योत्थ विज्ञान-महावाक्य, तुम्मी आयकुनु आसका-अहं ब्रह्मास्मि,

। ८ । सद्योजात बोधामृत, भाग-१ ।

तत्त्वमसि, प्रज्ञानम् ब्रह्म इत्यादि हे सगळे महावाक्य आयकुनु, become established in the truth तश्शी ते वाक्य आयकुनु श्रवण कोर्नु, ते पूर्ण ज्ञान प्राप्त जावु, जी एक शीतलता प्राप्त जात्ता, आनंद प्राप्त जात्ता, तश्शी महावाक्योत्थविज्ञान ती तम्पाई, तश्शी गन्ध आम्मी प्राप्त कोर्चे इच्छुक आस्सती गुरुलागथावु आणि आम्ही भाय 'विलेपनं.....प्रतिगृह्यताम्' कोर्नु चन्दन अर्पण करताती.

माग्गीरी पुष्पम्

तुरीयवनसंभूतं दिव्यभावमनोहरम् ।

तारादिमनुपुष्पालिं गृहाण गुरुनायक ॥

चन्दन, अक्षत अर्पण केल्लें, आत्त पुष्प. बरी बरी फुल्लं हाळ्यांती.

“तुरीय वनसंभूतं दिव्य.....नायक” तुरीय अवस्था - एक समाधी अवस्था म्होण्येद. तांतु ते एक वन खई. जागृत, स्वप्न, सुषुप्ती हे तीन अवस्था आमका सगळ्यांक भान आस्स. जाल्यारि तुरियावस्था-अवस्था नई ती एक अधिष्ठान म्होण्येद. तुरियाचेरीची हे सगळे तीन अवस्था येतवत आसताती. एक अन्तःसाक्षी जावु आशशीलें तत्त्व आस्स. तांतु भ्रमण कोर्नु त्या तुरियावस्थांतु, त्या वनांतुं विचरण कोर्नु, बरी बरी फुल्लं हाळ्यांती. ती आम्मी पुष्प तुक्का अर्पण करताती. तुरीयवनसंभूतं- तांतु उत्पन्न जाल्लेलीं, दिव्यभावमनोहरम्, दिव्य गुण माग्गीरी उत्पन्न करतलीं परमळीची फुल्लं आम्मी अर्पण करताती गुरुपूजेंतु. तारादिमनु....नायक-इतले तुगले विशाल कार्य आस्स, ह्या गुरुतत्त्वाले कि, नक्षत्रांचि माळा जावु आस्स. तांतु चंद्र आणि अलंकार जावु आस्सती, Pendants जावु आस्सती. अशशी आम्मी भान कोर्नु गुरु पूजा करताती. ते तत्त्व वगी प्रकट जात्ता. तत्त्व आमगले हृदयांतु आस्स म्हणतना एक सामिप्य अनुभव जात्ता, आमका. जाल्यारि ते तत्त्व एक सान कीडो सो नई. महान तत्त्व. तेवई उगडासु दवरु घेव्का म्हणु परत अशशी एक विशालत्वई प्रकट कोरूक अणोरणीयान् महतोमहीयान् दोन्नी आमका परत परत बोध दितले श्लोक.

आत्तं-धूपम्

पंचकोशमयं दिव्यं दशांगं गुग्गुलं गुरो ।

दग्ध्वा ज्ञानाग्निना नाथ धूपमाघ्रापयामि ते ॥

सद्योजात बोधामृत, भाग-१ । ९ ।

हे पांच कोश आस्सती, पांच शरीर आस्सती encasements, envelope करतले आत्मतत्वाक्. हं. हें गुग्गुलु जावु आस्स. गुग्गुलु जळैना फुडे परमळ येता. तश्शी हे पांच शरीरांक हांव ज्ञानग्निने जळैता. ज्ञान अग्नि-हे स्थूल शरीर आस्स. अन्नमय शरीर आस्स. हे हांव नई, म्हळ्यारी स्पष्ट भान जायनाफुडे, हे शरीर जळैलवारी - ज्ञानग्निने. तश्शीची अन्नमय जायनाफुडे प्राणमय शरीर आस्स. प्राण स्पन्दन जाता. प्राणाक सुद्धाई control करतले आस्स. So, प्राण हांव नई हे स्पष्ट भान जावु. तांतु दृढ जाव्चें, प्राणमय शरीर जळौंचे सारखे आस्स. identification ताज्जे सांगाती सोडचे, ज्ञान अग्नि, ज्ञान रूपेण अग्निने. तशीची मनोमय, विज्ञानमय, आनंदमय शरीर ताज्जे सांगाती आपणालें एक हें हांव म्हणु भान सोडचें. ते ज्ञानअग्निने ही पांच शरीर जळैलेले वारी जाता. What you are left with, established in, is your own self. So, तश्शी आपणांतुची हांव स्थित जाता. आणि अश्शी एक महावाक्य आयकुनु हें पांच शरीर, ते ज्ञान प्राप्त जाल्लेले, ताज्जाने जळौंचे म्हळ्यारी ताज्जाने एक परमळ येता, सुगन्ध येता, ते गुरूंक अत्यंत प्रिय आस्स तें स्वीकार्य आस्स, तश्शी हांव गुग्गुलु, धूप अर्पण करतां गुरूचरणांतु. धूपम् आघ्रापयामि. गुरूने केल्लेले कार्य सिद्ध जात आस्स म्हणु आम्मी तांका आश्वासन दितसती ह्या श्लोकांनी

दीपम्

वैराग्य तैल सम्पूर्णं भक्तिवर्तिसमन्विते ।

विवेकपूर्णपात्रेऽहं बोधदीपं प्रदर्शये ॥

विवेक पूर्ण पात्र-विवेकु आमका प्रति व्यवहारांतु सुद्धाई जाई. तश्शी हगुरहगुर व्यवहायांतु आम्मी विवेक कोरूक शिकताती. कसले बरे? कोण कल्ले करतस? वैराग्य-तीव्र प्रीती देवांतु आणि दुसरे, तितले महत्त्व दिनानितलें दुसरे वस्तुंक, परिस्थितींक, तश्शी वैराग्य तेल, तें विवेक पात्रांतु दवर्नु भक्तिवर्तिसमन्विते-दीप लांवका जाल्यारि एक wick जांव्का तश्शी भक्ति रूप एक wick सुद्धाई तांतु दवर्नु माग्गीरी गुरू लागी ज्ञान प्राप्त कोर्चेखात्तिरी प्रार्थना करताती, ते पळौनु, पात्रता पळौनु, गुरू अत्यंत प्रसन्न जाता, आणि ज्ञान दीप प्रदान करता. आत तेंची ज्ञान प्राप्त जाल्लेले परत गुरूंगली आरती कोर्नु अथवा दीप दाखवु, तुमगलें कार्य सिद्ध जाल्यां, तुम्मी इतले केल्लेले

सार्थक जाल्या म्हणु कितले गोमटे कोर्नु शिष्य सांगतऽ आस्स. बोधदीपम्प्रदर्शये-तुम्मी दिल्लेलो बोध आम्मी तुमका दाखयतऽ आस्सती. गुरूंक शिकयतऽ आस्सती म्हणु नई. Acknowledgement कर्तऽ आस्सती.

ताज्जे नंतर नैवेद्यम्

ब्रह्मनिष्ठाय नैवेद्यम् ब्रह्माण्डाख्यं महोदनम् ।

समाधि पक्वमधुरं शिवाय, गुरवेर्पितम् ॥

शिवाय, गुरवे अर्पितं-शिवाक, गुरूंक, आम्मी प्रीतीने केल्लेलें भोजन इत्यादि नवैद्य अर्पण करताती. ब्रह्मनिष्ठाय, शिवाय गुरवे अर्पितं शिव तत्त्व, मंगल तत्त्व आशिले गुरू ब्रह्मनिष्ठ आशिले गुरूंक आम्मी नैवेद्य दित आसती. तें नैवेद्य कल्लें? - ब्रह्माण्डाख्यम् महोदनम् - समाधीपक्व मधुरं- हे सगळे ब्रह्माण्ड जे आस्स, तें आमका आमचे पेक्षा विंगड म्हणु दिस्सुनु येता, अज्ञान दृष्ट्या ताज्जेमिती आमका त्रासु जात्ता, आमगले मोह अज्ञान वाढता. When we try to transact तशशी करनातीले समाधीचो अभ्यास कोर्नु. निधीध्यासन कोर्नु, तांतु एक heat generate कोर्नु. ज्ञानाग्नि generate कोर्नु, हें सगळे ब्रह्माण्ड एक परिपाक हाळ्या तांतु. आमचे पेक्षा विंगड दिस्सना. पूर्णतेंतु आम्मी स्थित जात्ताती. So, कच्चो तांदूळ सो, हें अशशी ब्रह्माण्ड आस्स, ते आम्मी समाधी अग्निंतु cook कोर्नु ताज्जे पाचन कोर्नु, महोदनम् केल्या, बरे dish केल्यां. मधुरम् dish ते आम्मी अर्पण करताती ह्या गुरूंक सर्वात्मभावांतु ब्रह्मनिष्ठ गुरूंक, समाधी-मन एकदम एकाग्र कोर्नु, दुसरे सगळे इंद्रिय संयम मात्र कोर्नु संतुष्ट जातले न्हई, हे गुरू तत्त्व. ब्रह्मनिष्ठ आस्स. ब्रह्म म्हळ्यारि होड ब्रह्म. तांतु स्थित जांक्का जाल्यारि मनाक संयम इत्यादि आवश्यक आस्स. जाल्यारि ते पूर्ण तत्त्व कल्लें जावु आस्स. ते कळोनौ घेंव्वाक आम्मी समाधी कर्ताती अशीची Not fleeing away from trouble त्या दृष्टीने आमगले समाधी सुद्धाई ती एक परिपाक हाडता. आमका ब्रह्माण्ड म्हणु दिसतले. सर्वात्मभावांतु आम्मी स्थित जावु तांतु एक माधुर्य हाण्णु. माग्वीरीतें एक महोदनम्शे, ओदनम्, नैवेद्य गुरूंक अर्पण कर्तसती. गुरूंगले कार्य सिद्ध जात्ता.

तांबुल दक्षिणा

जीवब्रह्मैक्यविज्ञान-तृप्तायगुरुमूर्तये ।

जीवन् मुक्ति सुखाकारं ताम्बूल प्रतिगृह्यताम् ।

संतुष्ट जायनाफुडे, बरेंची नैवेद्य आणि अर्पण केल्लें, ताज्जाने संतुष्ट जाल्ले. जाल्यारि आत्त एक ताम्बूल relishing contented जावु मुखशुद्ध्यर्थम् आम्मी ताम्बूल अर्पण करताती. ते कशशी ताम्बूल? जीवब्रह्मैक्यविज्ञानाने तृप्त जाल्ले गुरूंक आम्मी ताम्बूल अर्पण कर्त आस्सती. ते गुरू केदना तृप्त जाताती? जीव आणि ब्रह्म ऐक्य ते कळौनु घेनाफुडे, ते ज्ञान प्राप्त जायनाफुडे, तृप्त जातले हे गुरू. तशशी तृप्त जातले गुरूंक आम्मी जीवन्मुक्तिसुखाकारम् ताम्बूल दिताती. जीवन्मुक्ती म्हळ्यारि जीवित आसतना सुद्धाई, आपणाले स्वरूप विसर्नात्तीले व्यवहार कोरचो. 'जीवन्मुक्ति' आमका दिसता शरीरधारी आस्सती, तांका कष्ट जाता-मस्त सगळे कर्ताती अथवा समाधिस्त आस्सती. खंचेई अवस्थेंतु तांका आपणागले स्वरूपाचे पूर्ण बोध जात आसता, तांका जीवन्मुक्त म्हणताती. तशशी 'जीवन्मुक्ति सुखाकारम्' ते सुख अनुभव कोरचें सारखें आम्मी एक ताम्बूल अर्पण करताती. गुरूंक नैवेद्यानंतर.

ताज्जे नंतर नीराजन

नीराजना श्लोक तुमका गोतु आस्स संतुष्ट जाल्लेले गुरू मूर्तिक तांगले in all aspects पळौंची इच्छा आसता. त्या दृष्टीने आम्मी नीराजन करताती-मंगल नीराजन. तें जायनाफुडे तें तेज आमका सहन जायशी, ताज्जाने आमका त्रास कसलो जायनाशी, भय्य दिस्सनाशी-जल आरती कोरची आसता. जल आरती ताज्जे नंतर करताती. माग्गीरी मंत्र पुष्पांजलि-मंत्र पुष्पांजलि म्हणतना वैदिक मंत्राचोई प्रयोग करताती हांगा

नानासुगन्धपुष्पाणि यथा कालोद्भवानिच ।

पुष्पांजलिं मया दत्तं गृहाण गुरुनायक ॥

मस्त कष्ट काण्णु, बरीं बरीं फुल्लं हाण्णु, आम्मी अर्पण करताती. खंचे वेळारी खंचिं फुल्लं मेळताती. अत्यंत शीत आसतना, थण्डींतु मस्त फुल्लं मेळनाती, ताव्वळी एक सुक्कीले पानसुद्धा हाण्णु दवरल्यारि संतुष्ट जाता ते गुरुतत्त्व. So, ते तू स्वीकार करी म्हणु ती मंत्रपुष्पांजलि अर्पण करची, त्या स्थरारी.

। १२ । सद्योजात बोधामृत, भाग-१ ।

मागीरी प्रदक्षिणा.

परिभ्रमन्ति ब्रह्माण्डकोटयो यस्य संपदे ।

तस्य श्रीगुरुनाथस्य संविद्-दृष्ट्या प्रदक्षिणम् ।

चारी दिक्काने सगळे ब्रह्माण्ड परिभ्रमण कर्त आस्स, त्या तत्त्वाचे तें the axle, hub जाव्नु आस्स, गुरुतत्त्व. Around it everything revolves “ईश्वरः सर्व भूतानां हृद्देशेर्जुन तिष्ठति-भ्रामयन् सर्वभूतानि यन्त्रारूढानि मायया.” ईश्वर विराजमान जाव्नु आस्स, कार्य करयतऽ आस्स, नांचयतऽ आस्स, रडयतऽ आस्स, तें तत्त्व तें. So, सगळे ब्रह्माण्ड ताज्जी परिक्रमा कर्त आस्स. आम्मी त्या तत्त्वाची परिक्रमा कशशी वया कोचीं. आस्सो संवित् दृष्ट्या, ज्ञान दृष्ट्या तांगली आम्मी प्रदक्षिणा करताती. म्हळ्यारि सगळे अंश गुरुंगले आमका स्वीकार्य आस्सती. आमका गुरु कसले दिता कि, कसले आमका प्रसाद रूपेण मेळतकी, तें आमगल्या बऱ्या खातिर आस्स, आमगले जाग्रणाखातिर आयल्या म्हणु हे स्वीकार कोचीं, एक संवित् दृष्ट्या प्रदक्षिणम् जाल्लें. मागीरी नमस्कार प्रार्थना स्तुति, इतले भाव स्पष्ट जायनाफुडे - हे तत्त्व कसलें? तागेलो आणि मगलो सम्बन्ध कसलो? हें कितल्याककि स्पष्ट जाता. अनायासेन नमस्कार कोरचो. भक्ति भाव एक मनांतु येताची, हृदयांतुं येता मागीरी हें नमस्कार प्रार्थना स्तुति, श्लोक आस्सती हाज्जे विशेष अर्थु आणि तुमका सांगका म्हणु ना.

अज्ञानतिमिरान्धस्य ज्ञानाञ्जनशलाकया ।

चक्षुरुन्मीलितं येन तस्मै श्रीगुरवे नमः ॥

आमगले अज्ञानाने बंद जाल्लेले हे चक्षु. ते ज्ञान अंजन शलाकया एक ज्ञान-काडी घेवु ते अंजन लावु, ज्ञान अंजन लावु आमका दिव्य दृष्टी दीवु, आत्म तत्त्व प्रकट करयतले ह्या गुरुतत्त्वाक नमस्कार. तशीची गुरुची ब्रह्मा, विष्णू आणि महेश्वरू आणि साक्षात् परब्रह्म जावु आशशीले तेची गुरु-तांका नमस्कारू.

श्रुतिस्मृतिपुराणानामालयं करुणालयम् ।

नमामि भगवत्पादं शंकरं लोकशंकरम् ॥

श्रुति, स्मृति आणि पुराण आमका शास्त्र जावु आस्सती, श्रुति-वेद स्मृति-ताज्जेरी आधारित आमगले महापुरुषांनीं, कृष्णादि, तानीं प्रकट

केल्लेले तत्त्व - स्मृति म्हणताती ताक्का. माग्गीरी पुराण-आमचस्ल्यांक प्रीति उत्पन्न करौंचाक कथा आणि Compose, compile केल्लेले अधिष्ठान जाव्नु आस्सती, कर्ता आस्सती, भगवान वेदव्यास, आदि शंकराचार्य, तश्शी गुरूंक नमस्कारू.

शंकरं शंकरार्चा केशवं बादरायमण्

आदि शंकराचार्यांगले आम्मी नमन करताती, पैले शंकर, भवानीशंकर माग्गीरी आदि शंकराचार्य, तश्शी, केशव -नारायणांगले अवतारू म्हणु बादरायण-बादरायण म्हळ्यारि कृष्ण द्वैपायन-म्हळ्यारी भगवान वेदव्यास. तांका नमस्कार करताती. 'सूत्रभाष्यकृतौ वन्दे' सूत्र बरैलेले भगवान वेदव्यास, ताज्जेरी भाष्य बरैलेले आदि शंकराचार्य तांका दोगांक नमस्कारू कोर्नु आम्मी आम्गली साधना करताती. "भगवंतौ पुनः पुनः" पुनः पुनः आम्मी तांका नमस्कारू करताती. तश्शीची ह्या एक महाविस्मयकारक परिस्थितींतु आम्मी आस्सती. ईश्वरू एक, गुरू एक आणि आत्म तत्त्व एक म्हणु आम्का विंगड विंगड दिसता. 'ईश्वरोगुरुरात्मेति' अश्शी दिसता 'मूर्तिभेदविभागिने' अशी तीन मूर्ति कोर्नु दवरलेले एक शुद्ध चैतन्यांतु, ती विंगड विंगड principles, entities केल्लेली महान शक्ति आस्स. 'व्योमवद्व्याप्तदेहाय' अंततोगत्वा एक्कची व्योमवद्व्याप्त जाव्नुतें तत्त्व आश्शील्या - दक्षिणामूर्तिक नमस्कारू. आमका अज्ञानांतु घाल्यां, आमका काडुकई तुज्यांतुची सामर्थ्य आस्स. आम्मी तुगले नमन करताती.

माग्गीरी समर्पण आसता. पूजा जायनाफुडे क्षमायाचना आणि कर्ताती त्या दृष्टीने -

देवनाथ गुरो स्वामिन् देशिक स्वात्मनायक ।

त्राहि त्राहि कृपा सिन्धो पूजां पूर्णतरां कुरु ॥

हे देवनाथ, हे गुरू, हे स्वामिन्, देशिक स्वात्मनायक तुं देवांगलो देव म्हळ्यारी सगळे देव कित्लेई होड्ड आस्सोति - गुरूतत्त्वापेक्षा मस्त कम्मी, स्तरारी आस्सती, म्हणु देवनाथ, हे गुरू, हे स्वामिन् - देशिक मार्ग दाखयतले तत्त्व, तुक्का नमस्कारू, स्वात्मनायक - स्व नियंत्रित आश्शीले, तांचेरी कोणाले अंकुश ना. तश्शी आमगले आत्मनायक जाव्नु आस्सती-स्वात्मनायक. त्राहि त्राहि हे कृपासिन्धु आमगले रक्षण करी. हे कृपासिन्धु,

हे अव्याजकरूणामूर्ति. पूजां पूर्णतरां कुरु- आम्मी पूजा केल्या - हांतु मस्त दोष आस्सु फाव आस्सती, कम्मी आसु फाव आस्सती, जाल्यारी हांतु एक पूर्णता हाडी म्हळ्यारी ते स्वीकार करी. तुं स्वीकार केल्यारी आमगली पूजा पूर्ण जाता. अशशी एक विनम्र भाव हाण्णु, श्रद्धा, भक्ति, इत्यादि ताज्जे जागृण कोरनु, आम्मी गुरूंगले स्मरण कोर्नु पूजा करताती. ह्या श्लोकाचेरी विचार कोर्नु तुम्मी पूजा केल्ल्यारी - तुमगली जी भावना आस्स, ती प्रबल जातली, साधनेंतु आनंद येतलो. आणि हे गुरूतत्व कल्याक् प्रकट जाता तेवई चिक्के स्पष्ट जांन्वाक सूरु जातले ह्या दृष्टीने आम्मी हाज्जेरी विचार केल्लो, विमर्श केल्लो- ह्या पवित्र स्थानारी आणि ह्या महत्त्वपूर्ण दिवसारी केल्लेलमिती हाज्जो लाभ तुमका मेळका, हाज्जे संस्कार तुमच्यांतु अत्यंत दृढ जांकाती म्हणु आम्ही प्रार्थना करताती, तुमगले सगळ्यांगले लेक्काने. स्वाम्यांगले चरणांतु, भवानीशंकरांगले चरणांतु.

ॐ नमः पार्वतीपतये हर हर महादेव

- Transcribed by Dr. Chaitanya Gulvady

卐 卐 卐

**ON 'GURUPOORNIMA' ON 16-7-2000
AT SHRI CHITRAPUR MATH, PUNE.**

चंचन्मौक्तिकहेममंडनयुता मातातिरक्तांबरा
तन्वंगी नयनत्रयातिरुचिरा बालार्कवद्भासुरा ।
या दिव्यांकुशपाशभूषितकरा देवी सदा भीतिहा
चित्तस्था भुवेनश्वरी भवतु नः सेयं मुदे सर्वदा ॥
ॐ श्री गुरुभ्यो नमः । श्री भवानीशंकराय नमः ।

॥ श्री वेदव्यासाष्टकम् ॥

आजि गरुपूर्णमेचो पवित्र अवसर. तुम्हि संपूर्णतया हांगा भाग घेत्ला. आतथायि खंचे कार्यक्रम चल्ले की ताज्जे स्मरण कोर्नु आम्कां अत्यन्त प्रसन्नता जातऽआस्स. संभावना आशिलि गडबडि जांन्चि. जाल्यारि तुम्हि मुंबईथांन्नु धैर्य कोर्नु आयल्लिं. हांगाचे लोक तत्पर आस्सतीचि. चातुर्मासाचे अनुष्ठान सफलतापूर्वक म्हळ्यारि सर्वतोभावेन समर्पित जाव्नु कर्तल्लिं. आमगेले सांगाति तुम्हि वेदव्यासाष्टकाचे पठन केल्ले. गुरू म्होणचे भितरि गुरुतत्त्व-ज्ञानप्रद. हे स्पष्ट कोरूक आम्हि दक्षिणामूर्तिगेली आराधना कर्ताति. 'कस्ते वया हे ज्ञान? कोणयि सांगुनु कळत की तो विषयु? आम्मी कश्शि ग्रहण कर्ताति कि तश्शि ते आत्मतत्त्व आम्कां दिस्त की?' - हेंचि तत्त्व म्होणु केदना मनाक कोळुक सूरु जात्ता कि ताव्वळि तांतु मन लीन जात्ता. आम्हि ताव्वळि ज्ञान जाल्ले म्हणताति. कश्शि वया ते ज्ञान जात्ता? - मौनंतु जात्ता. ते दाकौंचे खातिर आम्हि आराधना कर्ताति दक्षिणामूर्तिगेलि. एक गुरु सगळे स्तरारि उन्नति कोर्चे सामर्थ्य दवोर्नु कार्य कर्ता. तस्ते कार्य केल्लेले गुरुंगेले प्रतिनिधी भगवान् वेदव्यास. सगळे गुरुयि श्रेष्ठचि. एक्किचि शक्ति ती आम्हि आराधना कर्ताति. गुरु वेदव्यासानि आपणागेले जीवनातुं एक विलक्षण उदाहरण दीव्नु आम्कां गुरुत्त्व म्हळ्यारि कस्ते, ते आम्का

कश्शि पाव्ता म्हळ्ळले दाकौनु दिल्ले. ते चिरंजीवि आस्सति. ते आत्तऽयि विराजमान आस्सति. जाल्ल्यारि recorded कस्ले तांगेले कार्य आस्स की ताज्जेरि आमि मनन कोर्चे आस्सति. ब्रह्मानंदस्वामीविरचित श्री वेदव्यासाष्टक आधारित हे चिंतन आस्तले.

कलिमलास्तविवेकदिवाकरं समवलोक्य तमोवलितं जनम् ।

करुणया भुवि दशितविग्रहं मुनिवरं गुरुव्यासमहं भजे ॥१॥

‘मुनिवरं व्यासं अहं भजे’ - व्यास म्हळ्यारि विस्तार. गुरुरूपेण विस्तार कर्तली ही शक्ती. तांगेलि आमि आराधना केल्या.

मुनिवरं-मननशील करुणामय ती शक्ति. कश्शि तान्नि प्रकट केल्लि?

‘कलिमलास्त.....दर्शितविग्रहं’-

कलियुग सूरू जायनाफुडे विवेकरूपी दिवाकरु अस्त जाल्लो खंयि लोकांगेलो. सत्ययुगांतु लोकांक आपणागेले कर्तव्य कस्ले म्हळ्ळले स्पष्ट कळ्ताले. कलियुग कश्शि आयलो कि ताव्वळि हगुर हगुर तो विवेकु चिकेचि नष्ट जांवच्याक सूरू जाल्लो. जानांक कस्ले कोर्का म्होणु कळ्ना. अधर्मु कोर्नु बसताति. तश्शि जायनाफुडे ‘हांगेलो कश्शि वया उद्धारु जाल्लो?’ म्होणु करुणा पाव्नु ती शक्ति वेदव्यासांगेले रूपांतु भूमिंतु मूर्तिमंत अवतरित जाल्लि. मनन कोर्च्यांतु श्रेष्ठ आशिले वेदव्यासांगेले हांव भजन कर्ता. हांगेले करुणाचे माक्का स्पष्ट भान जात्तऽआस्स, म्होणु तांका नमन कर्ता.

भरतवंशसमुद्धरणेच्छया स्वजननीवचसा परिनोदितः ।

अजनयत् तनयत्रितयं प्रभुः शुकनुतं गुरुव्यासमहं भजे ॥२॥

महाभारतांतु ही काणी येत्ता. तुम्का गोत्तस. सत्यवतिगेले दोगयि चल्ले चित्रांगद आनि विचित्रवीर्य अकालमृत्युक प्राप्त जाल्ले. तांगेलो वंशु नष्ट जांवची परिस्थिती आयलि. ताव्वळि तिन्ने वेदव्यासांगेले स्मरण केल्ले. वेदव्यास आयले. आपणागेले एक विशेष संकल्प शक्तिने राण्यांक संतान जाव्कां म्होणु प्रार्थना केल्लि. आशिशि नियोग पद्धतिने मागिरि तांका पांडु आनि धृतराष्ट्र जन्माक आयले आनि भरतवंशु कायम जाल्लो. ते तांगेले तपांतु मग्न आशिले. कस्ले कि एक कार्य जाव्का म्होणु आव्सुगेलो एक आदेशु स्वीकार कोर्नु ते आयले. ‘अजनयत् तनयत्रितयं प्रभुः’- नियोगाने

तीनि पुत्रांगेलि उत्पत्ति केल्लि.

‘शुकनुतं गुरुव्यासमहं भजे’ -

कारणांतरे ते चल्ले (धृतराष्ट्र आनि पांडु) योग्य जायनिति. जाल्यारि भगवान् वेदव्यासांगेले औरस पुत्र आशिले शुक. शुकाने तांगेलि विद्यापरंपरा कायम दवर्लि. म्होणुऽचि आम्मि स्मरण कर्ताति. योग्यता आस्स गुरुंतु. जाल्यारि सगळिंयि ग्रहण कर्नाति. शुकाचार्यानि ही परंपरा कायम दवर्लि. त्याखातिर ‘शुकनुतं गुरुव्यासमहं भजे’ - त्याखातिर आम्मि तांगेले स्मरण कर्ताति. आमच्यांतु तस्लि योग्यता येव्वो. एक शिष्यत्व येव्वो. ती गुरुशक्ति आम्कां पाव्वो. आनि आमगेले जीवन सार्थक जाव्वो म्होणु ‘शुकनुतं गुरुव्यासमहं भजे’ म्होणु स्मरण कोर्नु आम्मि प्रार्थना कर्ताति.

मतिबलादि निरीक्ष्य कलौ नृणां लघुतरं कृपया निगमांबुधेः ।

समकरोदिह भागमनेकधा श्रुतिपतिं गुरुव्यासमहं भजे ॥३॥

लक्षगटले वेदवाङ्मय आशिले. त्या - लोकांक ते सर्व धारण कोर्नु त्या मंत्राचो प्रयोग कोर्चे सामर्थ्य आशिले. कलियुगु केदना आरंभ जाल्लो कि ताव्वळि ती शक्ती क्षीण जाल्लि. ‘लघुतरं कलौ’ - कलियुगांतु मतिबल अथवा बुद्धिबल क्षीण जातऽ आस्स म्होणु पोळोव्नु ‘वेदसंरक्षण कोर्का, इत्ले सगळे ग्रहण कोर्चे म्हळ्यारि असंभव’ म्होणु तान्नि वेदांचे विभाजन केल्लें. नंतर भगवान् वेदव्यासानिं एकि व्यवस्था केल्लि. चारि वेदांचे - जे आम्कां उपलब्ध आस्सति - ते एक एक कुटुंबाक एक एक भागाची रक्षण कराति म्होणु शिष्यांक आदेश दिल्लेलेमिति अजुनिकयि वेदमंत्र आमकां उपलब्ध आस्सति. ‘खंचे शाखाध्यायी तुम्मि’ म्होणु वेदाध्ययन केल्लल्यांक निमगिताति. तश्शि ते वेद विभाजन केल्लले आनि व्यवस्था केल्लल्या. ‘श्रुतिपतिं गुरुव्यासमहं भजे’ तित्ले विभाजन केल्लले म्हळ्यारि संपूर्ण अधिकार आस्का त्या शास्त्रांचेरि. तश्शि त्या शास्त्रांचेरि आधिकारू आशिल्या वेदव्यासांगेले आम्मि स्मरण कर्ताति. म्हळ्यारि आमगेलि कस्तियि जी साधना आस्स वैदिकीय जाव्नु आस्सो. साधने नांवाचेरि आनि खंचेयि पथारि आम्मि वचऽनाशि आमगेले संरक्षण करि म्होणु आम्मि प्रार्थना कर्ताति. स्मरण कोर्चे म्हळ्यारि तांगेले गुणांचे स्मरण केल्यारि आमच्यांतु एकि शक्ति येत्ता आनि आमगेले रक्षण जाता.

सकलधर्मनिरूपणसागरं विविधचित्रकथासमलंकृतम् ।

व्यरचयच्च पुराणकदंबकं कविवरं गुरुव्यासमहं भजे ॥ ४ ॥

हे वेद कोऽण वाचतले, कळशना. मंत्र आनि ताज्जे व्याकरण सुद्धायि अस्पष्ट, कष्ट आस्सति. आर्ष प्रयोग म्होणु आम्मि बसताति. तांतुले तत्त्वांचे अर्थु जायना. 'इन्द्र' म्होणु नांव आस्स. What does this depict म्हळ्ळले कळना म्होणु बशिल्यांक, पुराणकदंब-फुल्लांचो गुच्छावारि भगवान् वेदव्यासांनि पुराणांचि रचना केल्लि. हेंचि तत्त्व काव्यांतु दवोर्नु ते ग्राह्य जायशि केल्ले. तस्ले वेदव्यासांगले आम्मि स्मरण कर्ताति, भजन कर्ताति.

'विविधचित्रकथासमलंकृतम्' - विषयु रोचक जांक्का, तांतु रुचि येव्का म्होणु व्यवस्था कोर्नु काण्यो इत्यादि घालनु स्थळपुराण एकत्रित कोर्नु पुराणचि रचना केल्लि. तस्ल्या वेदव्यासांगेले आम्मि स्मरण कर्ताति. आमच्यांतु ती योग्यता येवो. आम्कां परंपरागत कस्ले प्राप्त जाल्यां कि आनि ते व्यवहारांतु हाडचे आसल्यारि कालपरिस्थिति पोळोवु कस्ले परवर्तन कोर्का कि विचारपूर्वक आम्मि परिवर्तन कोर्का. आशिश शक्ति दी म्होणु आम्मि प्रार्थना कर्ताति. 'रूढिवादी' म्हणताति-तश्शि जायनातिले जाल्लेतिल्ले मट्टाक वैयक्तिक आनि सामाजिक द्वेष निर्माण कर्नातिले मुखारि वोचुक आम्कां शक्ति दी.

श्रुतिविरोधसमन्वयदर्पणं निखिलवादिमतान्ध्यविदारणम् ।

ग्रथितवानपि सूत्रसमूहकं मुनिसुतं गुरुव्यासमहं भजे ॥५॥

'दर्पण' म्हळ्यारि कानडि. 'समन्वयदर्पण' वेदांतु कर्मकांड सांग्ल्या, उपासनाकांड सांग्ल्या. ज्ञानाविषयु देवाविषयांतुयि सांग्ल्या.

एकडे सांग्ल्या इंदु होऽडु देवु म्होणु. दुखेकडे सांग्ल्या अग्नि म्होणु. अशिश आस्तना आम्का कळना न्हवे. 'तश्शि न्हयि. श्रुतिंतु तात्पर्य एक्कचि आस्स' म्होणु समन्वय कोर्नु वेदांतांतु कस्ले तात्पर्य आस्स म्हळ्ळले प्रकट केल्लल्या भगवान् वेदव्यासांगेलि आम्मि स्तुति कर्ताति. अशीचि पळैल्यारि It is jumbled contradictory statements जाल्यारि भगवान् वेदव्यासांनि दिल्लल्या ह्या दर्पणाच्या साहायाने पळैल्यारि आम्कां अगदी स्पष्ट कोळुक सूरु जाता तात्पर्य कस्ले आस्स म्होणु.

'निखिलवादिमतान्ध्यविदारणं' -

अत्यन्त अज्ञानी, पामर, वेदांतु विश्वासु दवर्नातिले लोक सुद्धांयि, वेद गोत्नातिले लोक वेदांचो उल्लेखु करताति. वेदाचो मंत्रु घेवु ताज्जो अर्थु कोरुक सूरु कर्ताति. तश्शि जाव्णये म्होणु दुसरे मतांचे खंडन कोर्नु ते अद्वैत तात्पर्य खंचे आस्स की ते आम्कां प्रकट कोर्नु दिल्लल्याक आम्मि भगवान् वेदव्यासांगेले स्मरण कर्ताति. परमलक्ष्य आम्मि स्वीकार कर्ताति म्होणु ह्या पवित्र दीसु एक निर्णय घेताति.

‘ग्रथितवानपि सूत्रसमूहकं मुनिसुतं गुरुव्यासमहं भजे’ -

ते तानि कश्शि केल्ले? - ब्रह्मसूत्राची रचना कोर्नु. अत्यन्त संक्षिप्त रूपारि- Aphorism म्हणताति. ‘अथातो ब्रह्मजिज्ञासा’- अश्शि दोनदोनी तीन तीन शब्दांतु सूत्र बोरोवु ताज्जेरि मनन केल्यारि युक्तियुक्त रीतिने ते बोधप्रद जाता. वेदांताचो विषयु, तात्पर्य स्पष्ट कोर्नु आमंगेले इद्गारि तानि दवल्ले. ते नष्ट जाव्णये म्होणु सूत्र रचना केल्लल्या वेदव्यासांगेले आम्मि स्मरण कर्ताति.

यदनुभाववशेन दिवंगतः समधिगम्य महास्त्रसमुच्चयम् ।

कुरुचमूमजयत् विजयो द्रुतं द्युतिधरं गुरुव्यासमहं भजे ॥ ६॥

‘द्युतिधरं गुरुव्यासमहं भजे’- शक्तिसंपन्न आशिले, सामर्थ्य आशिले गुरुंगेले हांव स्मरण कर्ता. ते सामर्थ्य तानि कश्शि प्रकट केल्ले?

यदनुभाववशेन.....समुच्चयम्

धर्मयुद्धांतु कौरवांसांगाति युद्ध कर्तना अर्जुनाक अस्त्र जांक्काऽशिलि. अस्त्रांचे प्रयोग कोर्चि विद्या प्राप्त कोर्चि आशिलि. तीं मेळनाति. कौरवांगेले सैन्य होऽड आस्स. स्वर्गलोकांतु इंद्रालागि वोच्चुनु थैयिथांवु दिव्य अस्त्र घेवु यो” म्होणु उपदेशु मेळ्ळो. आत वोच्चे कश्शि? वेदव्यासांगेल्या उपदेशाने ती विद्या अर्जुनाक प्राप्त जाल्लि. तो स्वर्गाक वोचुनु ते घेवु आयलो. मागिरि ताज्जो तितलो प्रयोग कर्नि. जाल्यारि ते एक सामर्थ्य आनि धैर्य आयिलेमिति एक अनुशासनांतु राबिलेमिति अर्जुनागेलि एक तपस्या जाल्लि. ताज्जो उपयोगु जाल्लो. युद्धांतु कौरवांकसुद्धां ताने परास्त केल्ले. वेदव्यासांगेले अनुग्रहामिति कौरवासैन्याचेरि अर्जुनाने विजय प्राप्त केल्ले. तश्शि प्रत्येक स्तरारि सामर्थ्य दीवु अनुग्रह कर्तल्या त्या गुरुंगेले हांव स्मरण कर्ता.

समरवृत्त विबोधसमीहया कुरुवरेण मुदा कृतयाचनः ।

सपदिसूतमदादमलेक्षणं कलिहरं गुरुव्यासमहं भजे ॥७॥

युद्ध सूरु जाल्या खंयि 'मामकाः पाण्डवाश्च किमकुर्वत संजय' धृतराष्ट्राक युद्धाची खब्बरि कोळकाऽशिलि. ताक्का सहन कोरुक जायनि. ताव्वळि तान्ने व्यासांक निमगिले. धूर बशिल्याक कोळका म्होणु. भगवान् वेदव्यासानि संजयांक दिव्य दृष्टि दिल्ली. तांगेले अनुग्रहाने धृतराष्ट्राक आपणागेल्या चल्ल्यागेल्या चुक्किमिति कस्ले जात आस्स म्होणु कळता. ती शक्ति दिंव्चे सामर्थ्य आशिल्या भगवान् वेदव्यासांक आम्मि नमन कर्ताति.

वननिवासपरौ कुरुदम्पति सुतशुचा तपसा च विकर्शितौ ।

मृततनूजगणं समदर्शयन् शरणदं गुरुव्यासमहं भजे ॥८॥

सगळे महाभारत जायनाफुडे 'आनि कस्लेयि वर्नि' म्होणु एक वैराग्य आयले. कुन्ती, गांधारी आनि धृतराष्ट्र- हान्नि वनवासु स्वीकारू केल्लो. थंयि वचनाफुडे चिंता कर्तऽ आशिल्लि. अत्यन्त अल्प आहार घेवु जपु, तप, नामस्मरण कोर्चे, अशिशि जीवन व्यतीत जातऽ आशिले. 'इल्लि चेईवं आशिल्लि. सगळीं गेल्लि' म्होणु धृतराष्ट्राक आनि गांधारीक एक दुःख आशिले. त्या दुःखामिति तीं अत्यन्त कृश जाल्ललिं. ताव्वळि एकफंता भगवान् वेदव्यास वनांतु आयिले. गांधारीक सहन जायनि. "हे सर्व कशिशि जाल्ले?" - म्होणु तिन्ने निमगिले. वेदव्यासांक कळ्ळे किं तिज्यांतु. एक परिपाक आयला. चिके मार्गदर्शन जाल्यारि मोह आशिलो नष्ट जातलो आनि ज्ञान प्राप्तिचि तयारि जातलि. अधिकारू प्राप्त जातलो. गांधारी कांयि साधारण न्हंयि. ती मोहित जाल्या. तिक्का बोध जांक्का म्होणु तिगेले पुतांगेल्या आत्मांक तिगेले मुखारि साक्षात् आपैले. तांका पोळोवु गांधारीक अत्यन्त संतोष जाल्लो. आनि तांका पळोवु रोडुक लागलि. जाल्यारि दुर्योधन इत्यादि ते सर्व थंड आशिले. 'कसल्याक आपैल्या आम्कां' म्हणाले, 'तुम्मि मगेले चल्ले' गांधारीने म्हळळे' आस्सुक फाव आस्स ते फुळ्ळे जन्मांतु. जाल्यारि आत आम्मि रणभूमिंतु प्राण दिल्ललेमिति आम्कां स्वर्गवास प्राप्त जाल्ला. आम्कां स्वर्गवास प्राप्त जाल्ला. आम्कां तू कसल्याक करखर करतऽआस्स? आम्कां सोडि' - आशिशि तान्नि म्हळ्ळे.

ताव्वळि गांधारीलो मोह नष्ट जाल्लो. तिक्का अन्तर्मुखता आयलि. ‘कस्ले कर्तऽआस्स हांव’ म्होणु. थंयिथायि त्या स्तरारि पावोनु दिल्लल्या वेदव्यासांगेले आम्मि स्मरण कर्ताति.

आमगेली साधना केदना सुरु जांक्का कि ताव्वळि ‘मुनिसुतं गुरुव्यासमहं भजे’

आम्मि योग्यता अर्जन कोर्नु केदना साधना कर्ताति कि ताव्वळि ‘शुकनुतं गुरुव्यासमहं भजे’

शास्त्रांचे आधारारीचि आम्मि केदना साधना कर्ताति ताव्वळि ‘श्रुतिपतिं गुरुव्यासमहं भजे’ साधनेंतु एकरस येव्का अशीचि quote कोर्नु तर्क वितर्क कर्तऽ बोसचे न्हंयि. तांतु एक आनंदु येव्का. चेईवांगेले कार्यक्रम पळेतना तांगेली सहजता पोळोवु आनंदु येता. तश्शि ती सहजता येव्का. हृदयांतु गांभीर्य आसल्यारि सुद्धायि ती सहजता येवो म्हणतना ‘कविवरं गुरुव्यासमहं भजे’ न्हंयि जाल्यारि आम्मि व्यासांगले भक्त, शिष्य जांवचे असंभव. ती कोमलता आमच्यांतु येवो. आनि मागिरि कस्लेयि तर्क अथवा आमगेल्या शास्त्रांचे खंडन कोणयि कर्तना गणेशावारि आम्कां तित्लि बुद्धि दिवो आमगेल्या चेईर्वाक सांगुक ‘ते तश्शि न्हंयि. मस्त विचार कोर्नु आचार्यानिं ही उपासना पद्धति आम्का दिल्या.’ आमगेल्या धर्माविषयांतु अर्ध कस्लेयि वाचुनु comments केल्यारि आमचिगेले आस्सोति, हिंदू अथवा दुसरे धर्माचे आस्सोति तांका चिकेचि सम्मुख जावु आम्कां उल्लौच्याक धैर्य मेऽळो. त्याखातिर ‘मुनिसुतं भजे’ तांगेले विषयांतु अभिमानु दवोर्नु स्मरण कोर्चे तशीचि ‘द्युतिधरं’ - कार्य कर्तना. एक कि दोन वर्सामाक्षि तुम्मि एक संकल्प घेतिलो हांगा मठु जांक्का म्होणु. एक वरसांतु ते सिद्ध जाल्ले. ती गुरुंगेलि शक्तीचि. कस्लेयि कार्य कर्तना कस्लेयि विघ्न येतना you can face it and go ahead. त्याखातिर “द्युतिधरं गुरुव्यासमहं भजे.”

आमगेले मन शान्त जावो. तित्ले मात्र म्हण्णातिले आमगेल्या कार्यांतुऽचि एकि उत्कृष्टता येवो. कार्य कर्तना समर्पित जावु कोर्या. आनि ती बुद्धी समर्पणांतु ‘तुगेले कस्ले अस्तित्व आस्स कि ते तत्व आस्स कि आम्कां ताज्जे ज्ञान जांक्का’ म्होणु आम्मि प्रार्थना कर्ताति.

दुसऱ्यांक कष्ट आस्तना ते धूर कोर्ची एक उदारता व्यासाने कश्शि

दाकैल्या कि तश्शिचि कोमलता आमच्यांतु येव्वो.

‘कलिहरं गुरुव्यासमहं भजे’ - ह्यो सगळ्यो व्यासगेल्यो अष्टशक्त्यो. तीं आमच्यांतु येव्वोति. ताव्वळि मात्र आम्मि गुरुभक्त म्हणोनु घेंन्चाक योग्य जाताति म्होणु आम्मि तांगेले भजन कर्ताति.

मागिरि ‘शरणदं गुरुव्यासमहं भजे’ - केवल एक गुरुतत्त्व आस्स, तांतु मात्र आम्का शरण वोच्चुक जाता. शरण दिंन्वि योग्य शक्ति सामर्थ्य तांच्यांतु मात्र आस्स. तांच्यांतु आम्मि शरण वोचका. तुम्मि तुमगेले स्तरारि आवुसु, बाप्पुसु, भावु इत्यादि जावु आस्सति. तुमच्यांतु कोण अपेक्षा दवोर्नु शरण येताति कि तांका सहाय कोर्चो तुमगेलो एकु धर्मु. ती शक्ति तुम्कां गुरुशक्तिथांन्वुऽचि प्राप्त जाता. Exercise it. ताव्वळि जीवनांतु तुम्कां एकु आनंदु, उमंगु येत्तलो. अन्ततो गत्वा आम्मि तांत्यांतुऽचि शरण वोच्चा.

मठाविषयांचु सांग्ले. चातुर्मासाविषयांतु तुमका गोत्तऽस. एक विशेष हो पर्वु. दोनि म्हैनै म्हळ्यारि चार पक्षपुणी एकडे राब्बुनु आम्मि उपासना कोर्चे आस्स. ताव्वळि तुम्मि येत्तऽआस्तलिं. सत्संग जाता. तुम्मियि कस्लेंयि कोर्का. श्रावणमासांतुपुणि कस्लेंयि कराति. जपु चऽड कोर्चो, नियमितरूपेण. संकल्पकोर्नु जपु वाड्डौन्वो. ‘दिसांतु हांव अमुक इत्ले जपु कर्ता’ चऽड आस्का तें, कम्मि न्हंयि. ते जायनाफुडे माक्षिवारीची कराति. तश्शि एक अनुष्ठान जाल्ले. मागिरि कस्लेंयि खांवचे-खंचे प्रीति आशिले एक वस्तु दोनि म्हैनेथायि सोडचे. ती एक तपस्या. सत्संगु कोर्चो. स्वाध्याय कोर्येद. सत्संग जांन्वेकडे वोचुनु आयकुयेद. मनन कोर्येद. “कस्लियि कर्कशता आसल्यारि ते हांव सोडता. हावं कोप्पना” अस्लिकस्लियि भीष्मप्रतिज्ञा कोर्येद. देवु तुमचेरि अनुग्रह कर्तलो. तुमकाचि एकु विश्वासु येत्तलो. ‘Oh, I am capable of doing.’ ती शक्ति कुण्ठित जाल्ललि आस्ता. ती समऽचि विकास जाव्वो. मागिरि कस्लेंयि कल्मष आसल्यारि आपणाइतल्याक धूर वत्ताति. साधना कराति. ग्रहण म्हळ्यारि अमंगल न्हंयि. आमचेखातिर अत्यन्त मंगलकर. इत्याक म्हळ्यारि त्या स्थितिंतु विशेष rays म्हणताति- scientifically तुम्मि कस्लेंयि म्हणाति- ताज्जो प्रभावु पडता. तुम्मि एक माळा जपु जो कर्ताति ग्रहणावेळारि एक माळा केल्यारि तुम्मि धा माळा केल्लेवारि जाता. सान सान मंत्र आस्ताति. ते ग्रहणांतु सिद्ध कोरुक

सिद्धिखातिर देवाले अनुग्रहाखातिर प्रयास कर्ताति. चिके चऽड प्रयास कोर्नु जपु कराति. Bombay वत्तल्या लोकांनीं मन शान्त दवोर्नु प्रयाणांतु जपु कोर्येद. हांगा आशिल्यानिं १५ मिनिट अथवा अर्ध घंटोथायि बैसुनु जपु कोर्येद. आम्मियि कर्ताति. हांगा पूजा आस्तलि. आमगेले मठपरंपरानुसार विशेष पूजा जाता.

भजन - “वेदव्यासं भजे देशिकाधीश्वरं”

गुरुंगेलि आराधना केल्या. प्रार्थना कर्ताति. आमच्यांतु कस्ले कम्मि आस्स की ते धूर जाव्वो. केदना आम्का गुरुशक्तिगेली माहिती आस्सना की ताव्वळि आम्का कम्मि आस्स म्होणु दिस्ता. कित्ले मट्टाक आम्मि गुरुशक्तिक स्वीकार कर्ताति कि तित्लि आनि तीचि शक्ति आम्का इच्छा - ज्ञान क्रियाशक्ति प्रेरित कर्तऽ आस्ता. कस्ले कल्मष दिस्ताति कि तांचो नाशु जाता. आमगेले केवल मंगलमय चिंतन आस्का, एक उज्ज्वल दृष्टिकोण आस्का. तशीचि साधना तुम्कां प्राप्त जाव्वो म्होणु श्रीभवानीशंकरांगेले चरणांतु तुमगेल्या लेक्काने आम्मि प्रार्थना कर्ताति.

ॐ नमः पार्वतीपतये हर हर महादेव

- Transcribed by Malini Madiman

卐 卐 卐

विद्यां परां कतिचिदंबरमम्ब केचित्
 आनंदमेव कतिचित् कतिचिच्च मायाम् ।
 त्वां विश्वमाहुः अपरे वयमामनाम
 साक्षादपरकरुणा गुरुमूर्तिरेव ॥
 ॐ श्री गुरुभ्यो नमः । श्री भवानीशंकराय नमः

गुरुभजनस्तोत्रम् ।

कलाभिः कल्पिताशेष - भुवनानंद भोजनम् ।

क्रीडन्तं त्रिपुरे नित्यं परसंवित्गुरुं भजे ॥१॥

केवल विषयांचे मात्र न्हयि पराविद्येचे ज्ञान दिल्ले अथवा ज्ञानस्वरूप आशिल्या गुरुंगेले हांव स्मरण कर्ता. ती शक्ति आपणालेचि संकल्पाने सृष्टि कोर्नु ताज्जे स्वीकार कर्ता. भोगु, आनंदु, घेत्ता आनि आपणांतुडचि लय कर्ता (भोजन कर्ता) जाग्रत, स्वप्न, सुषुप्ति (त्रिपुरे) ह्या तिन्नियि अवस्थेंतु 'हांव' मळ्ळले चैतन्य त्याचि शक्तिलो अंशु. ती शक्ति आमगेल्या स्थूल, सूक्ष्म आनि कारण शरीरांतु क्रीडन कर्ता. त्या 'परसंवित्' गुरुशक्तिले हांव आराधना कर्ता.

ह्या स्तोत्रांतु दिल्ललि फलश्रुति पैले आमि वाच्यां.

श्रीगुरुद्वादशात्मानं ध्यात्वा स्तोत्रमिमं पठेत् ।

साधकोत्तमः संविद्-दृष्टि सौष्ठवहेतवे ॥

ह्या स्तोत्रांतु गुरुंगेली द्वादश लक्षणं दिल्यांति. आध्यात्मिक साधनेंतु प्रवृत्त जाल्लल्या साधकोत्तमाक संविद् दृष्टि-बरी ज्ञानदृष्टी दृढ जांन्व्याक हे स्तोत्राचे अर्थानुसंधान कोर्नु पाठ कोर्ता. ताव्वळि ती गुरुशक्ति स्पष्ट जाता. तांतु आनंदु आस्स. ती अर्चित्याशक्ति आमच्यांतु विराजमान जावु आस्स. तिल्ले मात्र न्हयि. तें तत्त्व निर्गुण आनि निराकार आशिले आम्का प्रथम

सद्योजात बोधामृत, भाग-१ । २५ ।

कश्चि प्राप्त जाता म्हळ्ळले द्वितीय श्लोकांतु दिल्यां.

हर्याकारं हराकारं ह्रींकारं वाम्बिकातनुम् ।

हृदयेऽद्वैतमात्मानं द्योतयन्तं गुरुं भजे ॥२॥

जाग्रतावस्थेंतु ती शक्तीऽचि चैतन्यरूपारि आमच्यांतु आस्स म्होणु कळ्ळतकी 'हांव विषादग्रस्त आस्स' म्होणुऽचि शक्तिचे भान जायना. सुषुप्तिंतु पळैयिले खंचेयि अर्दकुटेऽचि उगडासु वर्ता. त्याखातिर अवस्थेक मात्र घेवु तें तत्त्व समजुनु घेंव्च्याक जायना. ताव्वळि कस्ले कोर्चे? हर्याकारं - विष्णुले रूपांतु, हराकारं-ईश्वराले रूपांतु, ह्रींकारं-बीजमंत्राने, वा- अंबिकातनुं अथवा देवीले रूपांतु आराधना कर्ताति. म्हळ्यारि प्रधान देवता, इष्टदेवता रूपारि आराधना सूरु कर्ताति. बाकिचे सूर्य इत्यादि तांतुऽचि अन्तर्गत आस्ता. "खंचेयि एक विग्रहाचे चिंतन करि अथवा पूजा करि" म्होणु सांगताति. 'फोटो पोळोवु visualise करि' - म्होणुऽयि उपदेशु मेळुक फाव आस्स. प्रथम ही गुरुशक्ति खंचेयि स्वरूपांतु चिंतन कोरूक लायता. गुरुशक्ति तश्चि प्रकट जाता. चिंतन प्रारंभ जायनाफुडे एकिं भक्ति उत्पन्न जाता. मागिरि मन केदना केंद्रित जाता कि ताव्वळि हृदयांतु 'अद्वैतमात्मानं' रूपेण ते प्रकट जाता. देवीरूपाने ध्यान कर्तना श्री रामकृष्ण परमहंसांक भवतारिणिली इष्टसिद्धि जाल्लि. त्या शक्तिलागि ते उल्लैताले. तांका उत्तरऽयि मेळताले. मागिरि तोतापुरीने येऽनाफुडे तांका शुद्ध अद्वैताचो अनुभव जाता. उपासकांतु आनि उपास्यांतु कस्तोयि भेदु वर्ना. ऐक्य स्थापित जाता. प्रथम श्लोकांतु सिद्धान्त स्वीकार कोर्नु द्वितीय-श्लोकांतु उपासनेचो उल्लेखु केल्ला. खंचेयि देवागेले, शक्तिगेले अथवा गुरुशक्तिगेली आराधना कर्तना उद्देशु कस्तो? ऐक्य स्थापित कोर्चे. पूर्ण आमगेले स्वरूपांतुऽचि आम्कां मुक्त कोर्चे. तश्चि उद्देशु आशिले मिति एक विंगड तत्त्व म्होणु वर्ना. आम्कां हृदयांतुऽचि आत्मतत्त्वस्वरूपेण ते प्रकट जाता. तस्तुत्या गुरुगेले हांव स्मरण कोर्नु आवाहन कोर्नु भजन कर्ता. अश्चि तन्मय जावु चिंतन कर्तना त्या पक्रियेंतु केदनायि मन एकाग्र वर्ता म्होणु सांगुक जायना. थोडे दिस बरे रीतिरि जपु जाता. एकफंता १५ mts. १/२ घंटो अथवा एक घंटोथायि बसल्यारि उटांन्वेऽचि नाक्का अश्चि दिस्ता. एकेकफंता इतर कारणाने mood वाईट जाल्लले वेळारि जपु नाक्काऽचि म्होणुऽयि दिसूक फाव

। २६ । सद्योजात बोधामृत, भाग-१ ।

आस्स. ‘मगेले mood सम्म जातऽचि कर्ता’- अंशिश भावना येत्ता. कोऽणुकि साधकु खंचेयि नियम सोण्णातिले जपु करतऽ आस्स कि तांज्यांतु एक विलक्षण धैर्य येत्ता. विशेष कस्लेयि प्रकट जांवच्याक सूरु जात्ता. ताज्जेखतिर आमकां भावनात्मक एक अवलंबन जांव्का. ह्या स्तोत्राचे रचयिता एक परम आचार्य जांवु आशिले. तान्नि आदि शंकराचार्यांगेले स्मरण कोर्नु गुरुस्वरूपांतु तांगेले वर्णन कोर्नु स्तोत्राची रचना केल्या.

शिवप्रियं च रुद्राक्षं गले भाले त्रिपुण्ड्रकम् ।

करे संविन्मयिं मुद्रां धारयंतं गुरुं भजे ॥३॥

केदनायि मंगलकार्य कोर्च्यांतु उद्युक्त आशिले, भवानीशंकराल्या उपासनेंतु तत्पर आशिले, रुद्राक्षांचि माळा धारण कर्तले, ललाटाचेर भस्म धारण कोर्नु घेतिले, चिन्मुद्रा केदनायि प्रकट कर्तले गुरुंगेले हांव स्मरण कर्ता. चिन्मुद्रेने ब्रह्म आत्मऐक्य प्रकट कोर्नु माक्का ज्ञान दितले, शांत कर्तले, मगेले मन एकाग्र कर्तले गुरु-तांगेले स्मरण कर्ता म्होणु साधकु आचार्यांगेले स्मरण कर्ता.

“करे संविन्मयीं .....भजे”

सेवा केल्ललि आस्ता. जाल्यारि विक्षेप येत्ता. ताव्वळि गुरुस्मरण कर्ताति. मन शांत जात्ता. गुरु सहवासाचे प्रयोजन कस्ले?-ज्ञान. तें द्योतित कोरुक संविन्मुद्राचेर दृष्टि वत्ता. मन समाहित जात्ता. परमइष्टदेवता आराधना जात्ता. ही प्रक्रिया चालूचि आस्ता. आमगेलि कशिश मनाचि स्थिति कि तशिश आम्मि उपायु सोदका पडता. मन अगदी शांत आस्स. बरो जपु जात्ता. तमोगुणांतु आस्तना प्राणायाम केल्ले. वग्गी वग्गी पूजा केल्ली. विग्रह visualise केल्ले. तेंवयि जाय्नि जाल्यारि परत बस्लिं-अंशिश कोर्का. मन विक्षिप्त जातऽ आस्ता. परत प्राणायाम कोर्येद. निश्चित रूपेण गुरुस्मरण केल्यारि मन शान्त जातऽचि. तशिश हो साधकु विविध उपाय दितऽ आस्स. मन समाहित जांवु जपांतु लांवच्याक कशिश सिद्ध जात्ता म्होणु सांगतऽ आस्स.

काषायवसनोपेतं करुणार्द्र विलोचनम् ।

कामारि सेवनासक्तं कल्मषध्नं गुरुं भजे ॥४॥

काषायवस्त्र धारण केल्लेले, करुणेने दोऽळे आर्द्र जाल्लेले, शिवागेल्या

उपासनेंतु आसक्त आशिले- आनि आमगेले कल्मष भस्म कर्तले - त्या गुरुगेले हांव ध्यान कर्ता.

‘काषाय’ विरक्तिचे प्रतीक. गुरु स्वयं विरक्त आस्स. ‘हें जग मिथ्या’ म्होणु स्वीकार केल्या. तांगेलि ज्ञानमय दृष्टि आशिलेमिति तांका द्वैतभावु नातिलेमिति खंच्यांतुऽयि आसक्ति आस्सना. तशिशि संन्यासु स्वीकार कोर्नु सिद्ध जाल्लले. तांका सुख-दुःख - हाज्जो लेपु जायना. तस्ले निर्गुण तत्त्वाचे ध्यान आपणाल्या गुरुंतु कर्ता साधकु. गुरु मज्जेदिव्काने पळैतना खंचे दृष्टिने पळैता? ‘करुणार्द्रविलोचन’ - ‘हो आनिकयि मायांतुऽचि बद्ध आस्स. हाक्का हें दुःख दिस्तऽआस्स. हागेलो उद्धारू कोर्का’ म्होणु गुरुगेलि अत्यन्त करुणामय दृष्टि शिष्याचेरि आस्ता. आम्मि हाज्जे परत परत स्मरण कोर्नु घेंक्का पडता. सगुण जावु निश्चितरूपेण गुरु आमचेरि करुणा कर्ताति. तात्कालिक कस्लेकि दुःख, ताज्जे निश्चितरूपेण गुरु आमचेरि करुणा कर्ताति. तात्कालिक कस्लेकि दुःख, ताज्जे उपशमन कर्ताति मात्रन्हयि शाश्वत आनंदु जायशि आम्कां मार्गदर्शन कर्ताति. ‘हे तुगेले स्वरूप न्हयि. तूं बद्ध ना. तुगेले स्वरूप सच्चिदानंदस्वरूप’ म्होणु गुरु सांगता. अविद्या, काम, कर्म, पूरायि भस्म कर्ता. निरंतर भवानीशंकरगेलि उपासना गुरु कर्ता. कितल्याक कि तांगेले स्मरण, भजन आम्मि कर्ताति तित्ले आमगेले कल्मष सहज जावु धूर वत्ताति. तस्त्या गुरुगेले भजन हांव कर्ता.

श्रितार्तिभेदनोद्युक्तं शर्मदं शमशोभितम् ।

श्रुत्यन्तवाक्यमनिशं श्रावयन्तं गुरुं भजे ॥५॥

शरणआयिल्यांगेले दुःख भेदन कोर्च्यांतु तत्पर आशिले, ऐश्वर्यप्रदान कर्तले, शमादिगुणानि शोभित आशिले आनि निरंतर वेदान्तवाक्यांचे श्रवण करैऽत आस्तले गुरुगेले हांव भजन कर्ता. अर्जुनु मित्र मात्र आशिलो. तागेलि बुद्धि मुखारि वचऽना जाल्लि. ताक्का गुरुदृष्टि जाई म्हळ्ळे. ताव्वाळि कृष्णाने उपदेशु दिल्लो. एक विलक्षण दृष्टिकोण ताक्का दिंक्का पळ्ळे. गुरुगेले मुख्य कार्य म्हळ्यारि निरंतर महावाक्यांचे श्रवण करैता, दुःखाचे आमूल नाश करता. आनि देवाले दर्शन करैता. साधकाक ताव्वाळि गुरुतत्वाचो स्पष्ट अनुभवु जात्ता.

संशयोच्छेदने दक्षं रक्षिताचार्यसंततिम् ।

स्वनाथकरपाथोज-संजातं सदुरुं भजे ॥६॥

शिष्यांगेले संशय निवारण कोच्यार्तु दक्ष आशिले, आपणागेले गुरुपरंपरा मुखांत्रि शिष्यत्व स्वीकार कोर्नु ज्ञान प्राप्त कोर्नु घेवु स्वयं ताज्याने सुरक्षित जावु ज्ञानाचे रक्षण केल्लेले आनि शिष्यांक उपासनेंतु प्रवृत्त केल्लेले गुरुंगेले हांव भजन कर्ता. शिष्यांक साधना कर्तना, शास्त्राध्ययन कर्तना, स्वतः धर्मांतुले अथवा इतर धर्मांचे विचारांचे घर्षणाने जावु उत्पन्न जाल्लेल्या संशयांचे निवारण गुरु कर्ता. उच्च कोटिचे साधकाक गोतऽस कि हांगा व्यक्तिरूपेण उपासना जायना. परंपरा आस्स, ताज्जे ज्ञान प्रवाह आस्स, ताज्जि शक्ति आस्स आनि ताज्जि उपासना जातऽ आस्स. व्यक्तिरूपेण केल्लेतरी अन्ततो गत्वा ती उपासना त्याचि शक्तिलि जातऽआस्स. गुरु शिष्य संबंधुसुद्धां त्या शक्तिनेचि रक्षित जावु आस्स. एक सत्संग कोर्चो अवकाश कोऽण दिता? देवानेऽचि दिंक्का. ती शक्तिऽचि निर्णय कर्ता कि ह्या व्यक्तिंतु परिपाक आयला, सत्संग जांक्का, मार्गदर्शन जांक्का म्होणु. ताव्वळि आम्कां गुरु मेळताति. आनि गुरुने सांगिलेऽयि मात्यांतु वत्ता. ते ग्रहणयि जात्ता 'व्हयि' म्होणुऽयि दिस्ता. आम्मि कार्य, उपासनाऽयि कोरुंक लागताति We are premitted to be fashioned by that Shakti तश्चि ज्ञानप्रदान परंपरायि रक्षित आस्स. गुरुपरंपरागत ज्ञानाने तयार जावु ती शक्ति खंयि प्रसारित जातऽ आस्स कि तसूले एक प्रामाणिक गुरुंगेले (जगद्गुरुंगेले) हांव स्मरण कर्ता. शिष्यु आपणालि शरणागति द्योतित कर्ता. “माक्का मंत्रु दिल्ला. हांव उपासना कर्तऽ आस्स जाल्यारि इतल्यानेऽचि मगेले कार्य सिद्ध जायशना. मस्त कुंठा वगैरे बसल्याति. ताज्जे ताडन जांवच्याक हांव तयार आस्स. ताज्जे निवारणार्थ हांव गुरुंगेले स्मरण कोर्नु, भजन कर्ता.”

दीक्षितं शिष्यमोक्षार्थं साक्षात्कृतमहत्पदम्

दक्षिणामुखदेवांशं ब्रह्मनिष्ठं गुरुं भजे ॥७॥

“शिष्याक मोक्ष दिंक्का साक्षात्कार कोरोवु दिंक्का”

म्होणु- कटिबद्ध (दीक्षितं) आशिले, स्वतः ब्रह्मानुभूति प्राप्त कोर्नु घेतिले त्या दक्षिणामूर्तिंगेले महामौनाचे अंश जावु आशिले आनि ब्रह्मनिष्ठ आशिले-त्या गुरुंगेले हांव भजनकर्ता.

गुरु दीक्षा दिता. संकल्पु, मंत्रु, दृष्टि, स्पर्शु-हे दीक्षा प्रकार. हांगा स्वतः

गुरुऽचि दीक्षित जावु आस्सति. आम्मि केदना दीक्षा घेत्ताति कि ताव्वळि आमचेमिति त्रुटि जांवच्याक फाव आस्स. आम्मि विसोरुक फाव आस्सति. आम्मि कस्तलेंयि होऽड होऽड प्रतिज्ञा केल्ले म्होणु जाल्यारि ती गुरुशक्ति केदनायि विसर्ना. 'तूवे मुक्त जांव्का म्होणु एकफंता इच्छा प्रकट केल्ललि' म्होणु मुक्तिपर्यंत पावोंचे त्या गुरुशक्तिगेलि जवाबदारि जावु बस्ता. गुरु ती जवाबदारि पूर्णतया स्वीकार कोर्नु निर्वहण कर्ताऽचि. आम्मि कश्शि दीक्षित आस्सति कि तशीचि गुरुशक्तिऽयि दीक्षित आस्स. एक्केकपंता साधनेंतु शैथिल्य येता. ताव्वळि ती गुरुशक्ति प्रेरित कर्ता, सोणु घाल्ना. गुरु मंत्रु दिता - इष्ट देवतागेलो मंत्रु तो. ताज्जो जपु कोर्का. कितल्याक ते जपु कर्ताति कि तिल्लो देवागेलो अनुग्रह जाता. मागिरि देवु अगदि निकट आस्स म्होणु स्पष्ट अनुभूति जाता. इष्टदेवतास्मरण प्रेरित कोर्चो तो मन्त्रुऽचि-ती शक्तिऽचि गुरुशक्ति. केदना कि मन अत्यंत विचलित जाता आनि प्रगति जायना म्होणु दिस्ता, मस्त संकट आस्ता ताव्वळि त्या गुरुशक्तिगेले आवाहन कोर्नु गुरुस्मरण कोर्नु आम्मि जपु केल्यारि तत्काल आम्कां एक आश्वासन मेळता आनि अन्धकार धूर जांवच्याक सुरु जाता. तश्शि गुरुस्मरण कोर्नु केदना उपासना कर्ताति कि ताव्वळि उपासना शीघ्र सिद्ध जाता. देवालो अनुग्रह आम्कां पूर्णतया प्राप्त जाता. आमगेल्या परंपरेंतु गुरु अनिवार्य आस्स. तांगेले अव्यक्तरूपाने देवु आम्कां स्वीकार कर्ता. शास्त्र मान्य कोर्नु मुखारि वोचका. 'हांगा मात्र तुमका साधनेक मार्ग मेळता आनि खंडयि मेळना' - अश्शि कोणयि म्हळ्यारि थंयि वोचुनकाति, सत्संग कराति. बरे Inspiration मेळ्यारि घेय्याति. अशास्त्रीय, भ्रमेने उत्पन्न जाल्लले ज्ञान स्वीकार कोर्नकाति.

ग्रंथिं भित्त्वा विनिर्यातं वर्षतं गगनेऽमृतम् ।

कोटिविद्युत्प्रतीकाशं शक्तिपुंजं गुरु भजे ॥८॥

आमगेल्या हृदयांतुले ग्रंथिचे भेदन कोर्नु (चक्रांचे भेदन कोर्नु) सहस्रारांतु वोचुनु अमृतवर्षण कर्तल्या कोटिविद्युत्प्रकाशावारि अत्यन्त प्रकाशमान आशिल्या त्या गुरुशक्तिगेले हांव भजन कर्ता.

हांगा एक सूक्ष्म साधना विषयु सांग्ला. साधकाक मस्त वेळु बैसुनु जपु कोर्चो अभ्यासु जावु आस्ता. ताव्वळि तांतु प्रवेशु जाता. अशीचि दोनि

तीनि मिनिटांचे जपाने जांव्हे न्हंयि ते. आसनसिद्धि जांव्का पडता. ताव्वळि ताज्जि थोडिं लक्षणं दिस्ताति. मागिरि थोडे दिसानि मार्गदर्शन जाता. आम्मि ताज्जेरि मनन आनि चिंतन कोर्येद. आमोले स्थूल शरीर, सूक्ष्म शरीर तशीचि कारण शरीरयि आस्ता.

सूक्ष्म शरीर म्हळ्यारि खंचे स्तरारि मन, प्राण इत्यादि कार्य कर्ताति कि ते. शरीर हांगाचि आस्ता जाल्यारि आम्मि खंयिखंयि कि भोव्नु आयिलि. मनांतु मस्त विकल्प येत्तऽ आस्ताति.

कारणशरीर-अज्ञानाने आवृत्त जाल्लले आस्ता. सूक्ष्म शरीरांतु psychic energy केंद्रित अथवा जाग्रण कोर्चे आस्ता. त्या प्रयासांतु साधकु अशिश ध्यान कर्ता कि, 'कुंडलिनी एकि शक्ति आस्स. ती त्रिपुरसुंदरी शक्ति मज्यांतु आस्स. तिगेले जाग्रण केल्यारि मात्र आम्मि सुरक्षित वर्ताति. ती मुखारि पोळोव्नु घेत्ता.' त्या प्रयासांतु मागिरि चक्रांचे भान कर्ताति. तांचि शुद्धि कोर्नु मागिरि हठयोग प्रयास कोर्नु तीव्र जपु बंध, प्राणायाम कोर्नु ती शक्ति जाग्रत कोर्चे प्रयासांतु त्या साधकाक अनुभूति येवच्याक सूरू जाताति. ती अनुभूति तो सांग्तऽ आस्स.

१) ब्रह्मग्रंथि - विष्णुग्रंथि - ३) रुद्रग्रंथि - हिं तीनिं ग्रंथि म्हळ्यारि गांद्यो-गुसुपुनु गेल्लेल्यो ह्या गांद्यो आस्सति. देवीगेले कृपेने तो साधकु एकेकि गांटी सोडयतऽवत्ता.

ब्रह्मग्रंथि - कार्यकर्तना आमोले अन्तःकरण खंयिपुणि शिरकुनु बस्ता. मूलाधारांतु ब्रह्मग्रंथि आस्ता. म्हळ्यारि मनुष्य खंचेयि कार्यांतु प्रवृत्त जायना. कस्तेयि बरे कार्य कोर्चि इच्छा आस्सना. तमोगुण भर्ला. साधना कर्तना - 'आत कस्त्याक, मुखारि पोळोव्या' - अशिश केदना आलस्यु स्वभावु आस्ता ताव्वळि ब्रह्मग्रंथि अजुनिकयि आस्स म्होणु अर्थु. देवीगेली आराधना कोर्नु साधना कर्नाफुडे एकु उत्साह येत्ता. ताव्वळि ब्रह्मग्रंथिचे भेदन ती देवी कर्ता. (मूलाधारैकनिलया ब्रह्मग्रंथिविभेदिनी - ल. स.)

विष्णुग्रंथि - बरे कार्यांतु प्रवृत्त जाल्तरि रागद्वेषु आस्ता. भावनात्मक शुद्धि आस्सना, imbalance आस्ता. भयंकर कोपु अथवा दुःख जाता. मनांतु विचारु कोर्चि शक्ति वर्ना. अशिश जायनाफुडे विष्णुग्रंथी आस्स

म्हणताति. देवी ती ग्रंथि भेदन कोर्नु साधकाक वैर व्हरता (मणिपूरांतरुदिता विष्णुग्रंथि विभेदिनी-ल.स.) जाल्यारि आन्येक ग्रंथि वर्लि.

रुद्रग्रंथि - भावशुद्धि आयलि. निःस्पृह निर्लिप्त जाव्नु ईश्वरार्पणबुद्धिने साधक कार्य करता. जाल्यारि 'देवु कस्ते म्होणु कळि, दर्शन कर्नि हांवे, आनिकयि ज्ञान जायनि म्हळ्यारि रुद्रग्रंथि जाव्नु बसल्या. तेवयि देवी भेदन कोर्नु आनिकयि वैर व्हरता (आज्ञाचक्रांतरालस्था रुद्रग्रंथि विभेदिनी. ल. स.) गुरुशक्ति त्या ग्रंथिचेसुद्धा भेदन कर्ता. ते भेदन जायनाफुडे देवाले चरणांतु समर्पित जाताति. ऐक्य स्थापित जाता. अशिश देवाले दर्शन जायनाफुडे केवल अमृतसिंचन मात्र जाता. आनंदाचि अनुभूति जाता. प्रत्येक ग्रंथिचे भेदन कर्तऽचि ही गुरुशक्ति आम्कां वैर व्हरता, देवाले चरणांतु सोडता. तस्त्या गुरुशक्तिले हांव भजन कर्ता. ताज्जे विवरण इष्टरूपेण अथवा व्यक्तिरूपेण कोरुक जायना. इत्याक म्हळ्यारि ते शक्तिपुंज-कोटिविद्युत्प्रतीकाशं -तशिश शक्तिमान् प्रकाश मात्र जातऽ आस्स. केवल झगझगु. मंत्रजपद्वारा हांव त्या शक्तिले जागरण कर्ता, म्होणु साधकु म्हणता.

प्रायः ही एकि कठिन साधना. अत्यन्त संयमित आनि व्यवस्थित साधकालि रीति ही. हे कठिन आशिलेमिति सगळ्यांमिति साध्य ना, जाल्यारि दुखे दोनि उपाय दिल्याति. भावनेंतु शुद्धि आयल्यारि आनि गुरुशिष्य संबंधु कशिश म्होणु कळ्यारि हे संभव आस्स.

जनयित्वा निजानंदे रक्षित्वा मां क्षणे क्षणे ।

पाययन्तं भक्तिरसं मातृभूतं गुरुं भजे ॥१॥

आपणाल्याचि स्वरूपांतु जन्मु दीव्नु प्रतिक्षण मगेले रक्षण कोर्नु भक्तिरसु पिवैतऽचि मुक्तिपर्यंत माक्का व्हरतल्या गुरुशक्तिले हांव स्मरण कतां.

हांगा देवागेले, गुरुगेले स्मरण कर्तना एक विशेष संबंधु सिद्ध जातऽ आस्स. १) गुरुशक्ति सर्वत्र आस्स. २) तिगले इष्टदेवतारूपारि उपासना कोर्का ३) ती शक्ति ग्रंथि नाश कर्ता ४) ती भक्ति उत्पन्न कर्ता. भक्ति कशिश उत्पन्न कर्ता म्हळ्ळले ह्या श्लोकांतु सांगल्या. देवाने आनंदांतुऽचि सृष्टि केल्या. 'जनयित्वा निजानंदे-(जनयित्वा स्वस्वरूपे) रक्षित्वा मां क्षणे क्षणे' - गुरुशक्ति प्रतिक्षण मगेले रक्षण कर्ता-अशिश स्मरण केल्यारि आम्कां ते स्वीकार कोरुक साध्य जाता. हो एकु विलक्षण संबंधु. 'गुरु

आम्कां पळैता, चुकल्यारि दंड दित्तलो' - ही भावना आसल्यारि भय्याने धर्मपालन जातले जाल्यारि भक्ति उत्पन्न जायशना. त्याखातिर 'ती शक्ति मातृवत् मगेले रक्षण कर्ता भक्तिरसु पिवैता. माक्का पुष्ट कर्ता' म्होणु भावना केल्यारि साधकाक, गुरूक मात्र न्हयि, आपणाक सुद्धां स्वीकार कोर्चे धैर्य येता. न्हयि जाल्यारि 'मज्यांतु कल्मष आस्सति. ह्या जन्मांतु जात कि नाऽकि. मुखावेल्या जन्मांतु जांवच्याक फाव आस्स' म्होणु लेकतऽ बसल्यारि प्रयत्नांतु शिथिलता येता. ती शक्ति निश्चितरूपेण माक्का ईश्वराले दर्शन करैता म्होणु निश्चयु आस्का.'

गुरुदृष्टि कशिश आस्ता ? - गुरु केवल आत्मतत्वाक मात्र पळैता. गुरु दोष पोळोंव्याक वचऽना. बरे गुणमात्र पळैता. बऱ्याक मात्र प्रोत्साहन दिता. आम्का तो विश्वासु येऽनाफुडे आमगेलि दृष्टि सुद्धां आपणागेले कस्ले बरे गुण आस्सति ताज्जेरि वत्ता. ते बरे गुण वाडोंव्याक आमगेले लक्ष वत्ता. तशिश ती शक्ति प्रबोधन दिता, साधकाक धैर्य मेळता. देवाले स्मरण वाडता. हाक्का-श्रद्धा म्हणताति. म्होणूऽचि देवाले, गुरुले स्मरण कोर्का. गुरु शास्त्र आनि आपणांतु श्रद्धा आस्का. देवालि आनि सगळे गुरुपरंपरेचि दृष्टि आपणाचेरि आस्स म्हळ्यारि साधकाक साधनेंतु कितलो उत्साह येता! मनाक विश्वासु जांव्का. जपु कर्तऽचि शुद्धि येता. मस्त परिवर्तन जाता. ताव्वळि शुद्धि येवचे कळता. त्याखातिर नित्य जपु कराति. ताव्वळि शुद्धि येता. साधनेंतु तीव्रता येता.

अनन्यभावनागम्यं अभयं ज्योतिरान्तरम् ।

इच्छाज्ञानक्रियामूलं आत्मरूपं गुरुं भजे ॥१०॥

ती गुरु शक्ति कशिश प्राप्त जाता आनि ती कस्ले कर्ता म्हळ्ळले ह्या श्लोकांतु सांगल्या.

अनन्य भावाने स्मरण कर्तना पात्रता येता. ताव्वळि अभयं ज्योतिरान्तरम्-अज्ञान आशिले नाश जाता. आमच्यांतु एकि ज्योति प्रकट जाता. इच्छाज्ञानक्रिया-हाज्जे मूल जावु आशिलि ती शक्ति केवल गुरुशक्ति मात्र न्हयि, आत्मशक्तिऽयि जावु आस्स. तस्ले आत्मरूप जावु आशिल्या त्या शक्तिचे हांव स्मरण कर्ता.

अनन्यभाव - म्हळ्यारि "आनि कस्लेंयि हांव अवलंबन घेऽना.

तुज्यांतुऽचि भक्ति दवर्ता. अवलंबन मात्र न्हयि. लक्ष्य सुद्धां गुरुऽचि आस्स” अशिशि निश्चयु दवोर्चो १) मंत्रु म्हळ्यारि देवाले नांव, तांतु विश्वासु २) त्या मंत्रांतु तादात्म्य पांवचे. तो अनन्यभावु. एक picture पळैतना तुम्मि अनन्य जायनाति वे? ते picture म्होणु गोतऽस, जाल्यारि पळैतना रण्णे हासो येत्ता. थंयि अनन्यभावु सहज जातऽ आस्ता. तशीचि मंत्रजपु निष्ठापूर्वक केल्यारि ‘अनन्य’ जांवच्याक जाता.

इच्छा ज्ञान क्रियामूलं-ती गुरुशक्ति इच्छा, ज्ञान आणि क्रिया- ह्या शक्तिकंयि आधार जावु आस्स. ज्ञानाने इच्छा -मागिरि इच्छानुसार कार्य जाता. मागिरि आत्मसंतोषु अभयप्राप्ति मेळता. मन शांत जायनाफुडे - ज्योतिरान्तरम्-म्हळले कळता. तो आत्मप्रकाशु आस्स तो दिसुक सूरु जाता. तशिशि साधकु तन्मय जाता. मंत्रसाधना अनन्यभावेन कोर्का.

देशिकेश्वरपश्वादि-भेदशून्यं चिंदंबरम् ।

देशकालानवच्छिन्नं निर्विकल्पं गुरुं भजे ॥११॥

गुरु ईश्वर आनि इतर सर्व प्राणिमात्रांतु भेद पळैनातिल्या सर्वत्र व्याप्त आशिल्या देशकालातीत आनि निर्विकल्प आशिल्या त्या गुरुंगेले हांव स्मरण कर्ता.

ही अत्यन्त उच्च कोटिची अनुभूति. चिंदंबरं -सर्वत्र व्याप्त;निर्विकल्प-स्वयं खंचे रूप ना, जाल्यारि खंचेयि रूप धारण कर्ता. तशिशि कोरुक मन समाहित जांव्का. गुरुंगेले अनुग्रहाने आनि ईश्वराले अनुग्रहाने हे साध्य जाता. सगुण रूपाचि आराधना कर्तना भितरि थावु प्रेरणा येत्ता. ती शक्ति प्रतिक्षण मार्गदर्शन शिक्षण कर्ता म्होणु दिस्ता. खंचेयि परिस्थितिंतु आमका बोधु मेळतऽ आस्ता. तशिशि तयारि दाकाँव्याक सर्वत्र व्याप्त आस्स म्होणु निर्विकल्परूपाचेयि स्मरण कोर्का. अनुभूति जायनाफुडे ईश्वराले अनुग्रहाने ते निर्विकल्पत्व सिद्ध जाता.

मज्जन्मजन्मसाफल्यं अहो जातमयत्नतः ।

यदंघ्रिरेणु संस्पर्शात् तमानंदं गुरुं भजे ॥१२॥

साधकालो उद्घोषु हो. गुरुशक्ति स्वीकार कोर्नु जातऽचि माक्का साधनेंतु सफलता मेळळि म्होणु तो म्हण्टा.

“कोणागेलि कि पादधूळिस्पर्शाने अनायासाने जन्मजन्मान्तरांतु हांवे

केल्ललि साधनेमिति आस्का, माक्का ह्या जन्मांतु सफलता प्राप्त जाल्लि. त्या आनंदस्वरूपाचे गुरुगेले हांव स्मरण कर्ता.”

गुरूपासनेंतु हेंचि कठिन जावु आस्ता. हाक्का आत्मबल वाडौंक्का पडता. आपणागेलो निर्णयु बरो अशिशि साधकाने विश्वास कोर्का. चिके शान्त जावु शरणापन्न जांक्का. साधनायि कोर्का पडता. वांट जात्ताति. तशिशि जात्तऽना निष्ठा भक्ति आनि शरणागति practice कोर्का पडता. साधना, ध्यान सगळे कोर्का खंयि. तांतु शुद्धि हाडका. आनि प्रसन्न जायनाफुडे साधकु कस्ले म्हणता? - ‘हांव मस्त वांट काळ्ळे’ - तशिशि म्हण्णा. “जन्मजन्मांतु केल्ललि साधना ती. यदंघिरेणुसंस्पर्शात्’ - आत्त मात्र प्रयत्न कर्नातिले माक्का ईश्वरदर्शन जाल्ले” म्होणु म्हणता.

व्यवहारांतु सुद्धां आम्का आत्मबल वाडौंक्का पडता. ‘हांव कर्तऽ आस्स’ म्होणु. मागिरि बरें लोकऽयि सांगताति, पळे त्रासु जाल्लो - म्होणु आनि कशिश कोर्का म्होणु options दिताति. कस्ले कोर्का म्होणु कळ्ना. ‘हांव कस्लो निर्णय घेत्ता तेंऽचि सम्म म्होणु will power वाडौंक्का पडता. अशिशि कोर्नु व्यवहारांतु मनुष्यु उत्तरोत्तर प्रगति कर्ता. तागेलि बरी प्रगति जात्तऽआस्ता. साधनेंतु प्रारंभांतु तशीचि जात्ता. हें तत्त्व इत्ले विलक्षण कि कित्ले ‘हांव कर्ता, हांव कर्ता’ म्हणताति कि तित्ले ते तत्त्व धूर धूर वत्ता. चिके शान्त राब्बुनु शरणापन्न जांक्का पडता. तशिशि शरणापन्न जात्तऽना साधनाऽयि कोर्का पडता. ‘मज्जेमिति कस्लेयि जायना तूंचि करि’ म्होणु बैसुक जायना. करतऽ करतऽ आस्तना सुद्धा केवल लक्ष्य त्या गुरुतत्त्वारि दवोर्चे, कशिश ती शक्ति कोरोवु घेत आस्स म्होणु. ताव्वळि चिके विरोधाभासु, वांट जात्ताति. तशिशि जात्तना आम्कां भक्ति जांक्का. निष्ठा आस्का. आनि प्रतिस्तरारि प्रतिपत्ति-शरणागति-अभ्यास कोर्का पडता. अशिशि कोर्नु जात्तऽचि एक culmination म्हळ्यारि ‘जे मुक्त मेगेले स्वरूप आशिले, तेंचि माक्का प्राप्त जाल्ले. हांव केदनायि बद्ध नाऽशिलो’ हे ज्ञान जायनाफुडे कोर्चे कोर्चे खंयि वर्ले? सैद्धांतिक दृष्ट्या हांव मुक्तऽचि आशिलों हे सगळेंयि सोप्पनशे आशिले. सोप्पन सुट्टनाफुडे ‘अय्यो हांव दुःखांतु आशिलो’ अशिशि कांयि म्हणताति. उटायनाफुडे ‘ते सोप्पनऽचि’ म्होणु कशिश म्हणताति कि तशीचि साधकु म्हणतऽ आस्स आनि आमगेल्या

दृष्ट्या हेंवयि स्पष्ट करतऽ आस्स, साधना कर्तना 'ती गुरुशक्तिऽचि माक्का शीघ्र लक्ष्यांतु पावयतलि' म्हळ्यारि प्रतिक्षण त्या देवालि अनुभूति आम्कां मेळोवु दिल्लि - ही भावना हाडका पडता. Balancing Act कोर्चे, जाल्यारि 'हांव कर्ता' अशिश आग्रहु दवोर्चे ना. 'तूं कशिश करैत आस्स तेंचि वगि सिद्ध जावो' - अशिश मन दवोर्नु देवाले चिंतन निरंतर दवोर्चे. आपणाल्या पुरुषार्थानि न्हंयि, देवाल्या अनुग्रहाने हे सिद्ध जाल्यां म्होणु साधकु म्हणता. ही एक प्रक्रिया सिद्ध जाल्या. मुक्त कोऽण जाल्यति कि तांगेले उदाहरण दिव्येद, तांका निमगिल्यारि 'हांवे कस्तेंयि कर्नि गुरुंगेले अनुग्रहु जाल्लो. ताज्जेमिति हे सर्व जाल्ले' म्हणताति. तेवयि सोप्नाचे आनि जाग्रत अवस्थेचे दृष्टान्त दिताति. जाग्रत आनि सोप्पन कशिश आस्स कि तशीचि मुक्ति आनि जाग्रत अवस्था आस्ता. जाग्रतांतु बद्ध म्होणु, किल्ले कष्ट बा कशिश जाल्ले. मुखारि कस्ते बा म्होणु कष्ट दिस्ता, तें ज्ञानिक केवल सोप्नावारि दिस्ता. आत्मांतु कस्तोयि त्रासु ना. निर्विकल्प सच्चिदानंदस्वरूप तें. हें सोप्पनशे चलतऽ आस्स - पोळोव्येद. अशिश एक अवस्था आस्ता. अस्त्या अवस्थेंथावु साधकु उल्लैत आस्स. कोणकि प्रबुद्ध जाल्याति तान्नि मात्र त्या अवस्थेचे ज्ञान दिंव्व्याक जाता. अज्ञान आशिले ताव्वळि आम्कां पुरुषार्थानि ते अज्ञान नाश कोर्चे सामर्थ्य ना. ज्ञानदीप प्रज्ज्वलित कोर्नु कोऽणे आम्का मुक्त केल्यां कि त्या सच्चिदानंद गुरुंगेले निरंतर भजनं कोर्का.

अशिश ह्या स्तोत्राचे अर्थानुसंधानपूर्वक पातु केल्यारि ती गुरुशक्ति कशिश पळैता, आम्मि कशिश साधना कोर्का हे स्पष्ट जाता. गुरुशिष्य संबंधुयि दृढ जाता. साधनेंतु एक विशेष उमंग येता. तुम्कां साधनेंतु उमंग येऽनि जाल्यारि कष्ट, वांट म्होणु दिसल्यारि तुम्मि खंयि कि शिरकल्यांति म्होणु आम्मि लेकताति. मन प्रसन्न जांक्का. जाल्ले तिल्ले मट्टाक जाल्ले तिल्ले वगि जपाक बशिले वेळारि मन समाधिस्थ जांक्का म्होणु ना. मन प्रसन्न जांक्का. मस्त दऽणु जाल्लले वेळारि तुम्मि चिके शयन केल्ले. ताव्वळि कशिश प्रसन्नता येता कि तशिश जपाक बशिले वेळारि जांक्का. थोडेवेळाखातिर पुणि, 'हांव देवाले चिंतन कर्तऽ आस्स. माक्का आनि शक्ति मेळता. मुखारि वोचनु हांव कार्य कर्ता' - अशिश जांक्का. आत जपाक

बोस्चे म्हळ्यारिऽचि एक काऽम आनि बसतना कस्लेंयि सुच्चना-तशिशि जात्ता. तुम्कां तशिशि जाव्जये. जपांतु एकि रुचि उत्पन्न जांव्का म्होणु तुमगेले लेक्काने देवाल्या चरणांतु आम्मि प्रार्थना करताति.

- Transcribed by Malini Madiman

॥ ॥ ॥

**SWADHYAY AT VITTAL DURING
THE 2002 SHASHTI FESTIVAL**

कर्णस्वर्णविलोककुण्डलधराम् आपीनवक्षोरुहां
मुक्ताहारविभूषणां परिलसत्धम्मिल्लसम्मल्लिकाम् ।
लीलालोलित लोचनां शशिमुखीम् आबद्ध कांचीसृजं
दीव्यन्तीं भुवनेश्वरीमनुदिनं वन्दामहे मातरम् ॥

॥ ॐ श्री गुरुभ्यो नमः ॥ ॥ श्री भवानीशंकराय नमः ॥

श्री गुरुपादुका स्तोत्रम्

प्रणम्य संविन्मार्गस्थान् आगमज्ञान् महागुरून् ।

प्रायश्चित्तं प्रवक्ष्यामि सर्वतंत्राविरोधतः ॥

आगमांतूले हें स्तोत्र म्होणु आगम, तंत्र इत्यादीचो चड हांतू उल्लेख येता. प्रणाम कोर्नु, कोणाक प्रणाम कोर्नु? “संविन्मार्गस्थान्” - संवित् मार्गाचेरी मुखारि वत्तले or वाट दाकैतले गुरुंगेले नमस्कार कोर्नु. आनि ते गुरु कशशी? “आगमज्ञान्”-आगमाचे, शास्त्राचे संपूर्ण ज्ञान आशशीले गुरुंगेले स्मरण कोर्नु, नमस्कार तांका कोर्नु “प्रायश्चित्तम् प्रवक्ष्यामि” - प्रायश्चित्त, एक उत्तम प्रायश्चित्त, हांव “प्रवक्ष्यामि” - सांग्ता. “सर्वतंत्र अविरोधतः” - सगळे तंत्र हाक्का स्वीकार कर्ताती. एक कल्लेयि आमगेले हात्ताने चूकि जाल्ली म्हळ्यारी एक शास्त्र म्हणता अशशी कोर्का, दुस्रे शास्त्र म्हणता आनि कल्की कोर्का. कल्ले कोर्चे? हां, हांगा एक आस्स, सर्वतंत्र अविरोधतः प्रायश्चित्त. कल्ले ते?

प्रमाददोषजमलप्रविलापनकारणम् ।

प्रायश्चित्तं परंसत्यं श्रीगुरोः पादुकास्मृतिः ॥

“प्रमाद दोषज मल”-प्रमाद रूपी दोष. ताज्जाने उत्पन्न जाल्लेले “मल” - dirt. “प्रविलापनकारणम्” - ते धुवनु काडचे एक उपाय. शुद्धी हाडोचो हो एक उत्तम उपाय. अशुद्धी आयल्या कल्याक? प्रमाद दोषामिती.

। ३८ । सद्योजात बोधामृत, भाग-१ ।

प्रमाद म्हळ्यारि कल्ले? आपणाले कल्ले कर्तव्य आस्स कि, ते कर्नी जाल्यारि एक दोष उत्पन्न जाता. संध्यावंदन कोर्का, गायत्री जपु कोर्का. कर्नी जाल्यारि कल्ले जाता? प्रत्यवाय दोष लागता खंयी. प्रत्यवाय दोष लागता म्हळ्यारि कस्ले? जी बुद्धितु एकी शुद्धी येंव्काशीली, एकाग्रता येंव्काशीली, ती क्षीण जाल्ली. So तश्शी, कर्तव्याचे पालन, कल्ले कोर्काशीले ते सुटल्यारि एक आंतरिक दोष उत्पन्न जाता. ताजमिती देवु चिके दूर जाल्लेवारी दिस्ता, दर्शन सम जाय्ना. मन विक्षिप्त जाता. ते दोषाने उत्पन्न जाल्लेले जे मल आस्स, ताज्जे प्रविलापन कोरुंक, ते दूर कोरुंक उत्तम उपायु. “प्रायश्चित्तं परं सत्यं”-निश्चितरूपेण हें, It is efficacious. “श्रीगुरोः पादुकास्मृतिः”- श्रीगुरुंगेल्या पादुकांची स्मृति, स्मरण कोर्चे.

हें सरल आस्स. आत्त हगूर प्रवेश.

यस्य श्रीपादरजसा रज्जते मस्तके शिवः ।

रमते सह पार्वत्या तस्य श्रीपादुकास्मृतिः ॥

“यस्य श्रीपादरजसा”. “रज”, रजकण - dirt, धूल, “यस्य”- कोणालकी पायांधूळी, रजसा. “रज्जते मस्तके शिवः”-शिरोधारण केल्यारि, मस्तकारी. “शिव रज्जते”- विराजमान जाता आनि सहस्त्रारांतु...“रमते सह पार्वत्या”- शक्तिसंयुक्त म्हळ्यारि भवानीशंकरू, विराजमान जाता सहस्त्रारांतु. “तस्य श्रीपादुकास्मृतिः” - तांगेले पादुकास्मृति. कल्ले? “सह पार्वत्या” - पार्वतीसहित म्हळ्यारि उमा महेश्वर, भवानीशंकर. सहस्त्रारांतु म्हळ्यारी थंयी कल्ले जाल्ले? कैलास स्थापित जाल्ले. कैलास म्हळ्यारी कल्ले? “केली आस” म्हळ्यारि कैलास. खंयी केवल sport, play मात्र आस्स, ते एक स्वातंत्र्य, ती स्थिती, आत्मानंदाची स्थिती. कैलास प्रकट जाता, त्या साधकाल्या सहस्त्रार चक्रांतु. सगळे बंधन मुक्त जावु तो आपणाल्या अनंततेंतु स्थित जाता. “तस्य श्रीपादुकास्मृतिः”- तश्शि त्या पादुका स्मरण, उत्तम उपायु.

यस्मै सर्वस्वमात्मानं अप्येकवृत्तिभक्तिः ।

समर्पयति सत्शिष्यः तस्य श्रीपादुकास्मृतिः ॥

आत्त...हें धुळी घेल्ली आनि लावु घेल्लें, ताज्जाने हें काम जाय्ना. सूक्ष्म चिंतन, सूक्ष्म हो उपायु.

साधकु आंतरिक एक तीव्रता हाडता. “मगेले लक्ष्य कल्ले? स्विकार केल्यां, त्या लक्ष्याप्रति हांव कटिबद्ध आस्स आनि ताज्जखात्तिर हांव मगेले सर्वस्व अर्पण कर्ता” तश्शी बुद्धीने केन्ना साधना कर्तकीऽ.... “मत्परः” गीतेंतू सांगल्या....तश्शी जाय्नाफुडे निश्चितरूपेण हें सिद्ध जात्ता.

एकवृत्तिभक्ति आस्का. एकवृत्तिभक्ति म्हळ्यारि कल्ले? “देवुची मगेले सर्वस्व आनि देवाक प्राप्त केल्यारि मात्र संतोषु” म्होणु जी भक्ति उत्पन्न जात्ता, ताक्का एकवृत्तिभक्ति म्हणताती, पराभक्ति म्हणताती. त्या भक्तिने प्रज्ज्वलित जाल्या कोणाले अंतःकरण, आनि तो सर्वस्व, आपणाले कार्य इत्यादि अर्पण कर्ता, ताज्जखात्तिर हो परमश्रेष्ठ उपायु जाव्नु आस्स. “तस्य श्रीपादुकास्मृतिः” त्या पादुकास्मरणाचे हांगा उल्लेख कर्त आस्सति.

यस्य पादतले सिद्धाः पादाग्रे कुलपर्वताः ।

गुल्फौ नक्षत्रवृन्दानि तस्य श्रीपादुकास्मृतिः ॥

आमगेले साधनेंतु, आमगेले शास्त्रांतु, आमगेले उपासना पद्धतींतु एक वैलक्षण्य आस्स. एक सान, एदे एक शिवलिंगांतु भक्त कल्ले पळैता? अखंडता पळैता. संपूर्ण ब्रह्मांड ह्या शिवलिंगांतु आस्स. जे जे रूप, नाम इत्यादि आस्स, त्या ह्या शिवलिंगांतु आस्स. Infinite space म्हणताती, Infinity म्हणताती, अनंतता म्हणताती, ताज्जे द्योतक जाव्नु कल्ले? हे शिवलिंग आस्स. “हे देवा, हांव तुगेली आराधना ह्या शिवलिंगांतु कर्ता” तश्शी भाव दव्वोर्नु साधकु उपासना कर्ता. यंत्रपूजा कर्ता, कल्ले ते? कल्की triangles आनिआस्सती थंयी. तांतु सगळे देवतांक पळौनू तो आराधना कर्ता आनि तें देवांक पाव्ता, ती आराधना, उपासना केल्लेली.

तश्शी हांतु आत्त एक गुरुस्मरण दिल्यां, ते गुरुस्मरण यद्यपि एक शरीर, व्यक्तिक घेव्नु आस्स, ती उपासना कश्शी जात्ता तें दाकैल्या. हें व्यक्तिनिष्ठ न्हयी हें. हें एक शक्तियुक्त उपासना आश्शीलमीति हांगा स्पष्टीकरण.

“यस्य पादतले सिद्धाः”... गुरुस्मरण कर्त आस्स. “पादतले”- पायांमुळांतुं. कोण आस्सती? सिद्ध, सिद्धपुरुष. ती एक विशेष योनी, ते पादतले आस्सती, तश्शी हांव गुरुस्मरण कर्ता. “पादाग्रे कुलपर्वताः”... “पादाग्रे”- मुखारी पायांच्या. “कुलपर्वताः”- आम्मी जे हिमालय पर्वत आनि म्हणताती, ते केवल पाय्यालागथायी मात्र पावताती,

त्या गुरुशक्तिल्या. “गुल्फौ नक्षत्रवृंदानि”. ‘गुल्फ म्हळ्यार calves. calves सगळे नक्षत्र आनि दिस्ताती. वैरि पळैल्यारि “अय्यो कित्ले दूर हें।” म्होणु सगळे galaxies आनि they just reach upto the गुल्फ. तश्शी गुरुस्मरण. गुरु म्होणचे भीत्तरी एक व्यक्तित्तु शिरकू नज्ज म्होणु त्या अखंडतेंतु गुरुगेले स्मरण कोर्चे, हाक्का उपासना म्हणताती, ना जाल्यारि it is just एक hero worship. “गुल्फौ नक्षत्रवृंदानि तस्य श्रीपादुकास्मृतिः” तश्शी श्रीपादुकास्मृति हांव कर्ता.

आधारे परमाशक्तिः नाभिचक्रे हृदाज्ञयोः ।

योगिनीनां चतुःषष्टीः तस्य श्रीपादुकास्मृतिः ॥

आत्त मूलाधार चक्र, स्वाधिष्ठान चक्र, मणिपूरक चक्र, अनाहत चक्र अश्शी पळैत आस्स. साधकु, visualise कर्त आस्स, हें गुरुगेले म्होणु. तांतु दिव्य शक्त्यो. “आधारे परमाशक्तिः”- आधार चक्रांतु परमाशक्ति. “नाभिचक्रे हृदाज्ञयोः”- मणिपूर आनि अनाहत चक्रांतु.

“योगिनीनां चतुषष्टीः”. “चतुषष्टयुपचाराढ्या चतुःषष्टिकलामयी महाचतुःषष्टिकोटियोगिनीगणसेविता”....आयकल्यां कि? खंयी? ललिता सहस्रनामांतु. “चतुःषष्टिकोटि योगिनीगणसेविता”. ती ललिता त्रिपुरसुंदरी, ती कल्ले कार्य कर्ना, तिक्का संकल्पाने मात्र सगळे सिद्ध जाता. कार्य कोण कर्ता? योगिनी, हें सगळ्यो, शक्त्यो आस्सती, त्यो कार्य कर्ताती. “चतुःषष्टि”- sixty four कोटी योगिनी आस्सती. ताज्जाने सगळे ब्रह्मांडाची रचना, पालन इत्यादी कर्ता. त्यो चतुःषष्टि योगिन्यो, शक्त्यो...आनि मणिपूर चक्र आनि अनाहत चक्र, थंयी विलास कर्त आस्सति, विराजमान आस्सती, त्या गुरुस्मरण कर्तना हांव तश्शी अनुभव कर्त आस्सति.

शुक्लरक्तपदद्वंद्वं मस्तके यस्य राजते ।

शाम्भवं तु तयोर्मध्ये तस्य श्रीपादुकास्मृतिः ॥

आत्त समरण कर्त आस्स साधकु. गुरुस्मरण कर्तना पादुका शिरोधार्य दव्वलीं. पादुका शुक्ल - श्वेत आनि रक्त - दोन रंगांची. मद्देंतु ऐक्यभाव, शांभवीमुद्रा. शुक्ल-प्रतीक आस्स शिवतत्त्वाचे. निर्गुण, स्फटीकतुल्य, तांतु आपणाले कल्लेयि रंगु ना. दुस्र कल्ले रंग आयल्यारी तो रंगु अस्वीकार

कर्ता. ते पदार्थ वचुल्यारी रंग तांतु वर्ना. रक्तवर्ण विमर्शात्मक शक्तिले. शिव शक्ति एक....दोन्नी खंयी आस्सतकि...थंयि मद्देतु शांभवीमुद्रा, ऐक्याची एक अनुभूति आस्स तश्शी हांगा गुरुंगेले स्मरण कर्ता, तांगेले पादुका मस्तकारी धारणकर्ता. “तस्य श्रीपादुकास्मृतिः”, म्हळ्यारि एक विक्षण तत्व.

अन्यत्सर्व सप्रपंचं निष्प्रपंचा गुरोस्मृतिः ।

तस्मात् श्रीपादुकाध्यानं सर्वपापनिकृन्तनम् ॥

“अन्यत्सर्व सप्रपंचम्” हांगा, प्रपंच म्हळ्यारि संसार, कल्लेयि विचार केल्यारि तो संसारीकऽची विषय जाता. “अशी जाल्यारि बरेंची, हें वचुल्यारि माक्का दुःख प्राप्त जातले. हें केन्नाई आस्सो, हें नाक्का” इतल्यांतूंची आम्मी शिरकलेली आस्तती, मन हांतूंची आस्ता. व्यावहारिक स्तरारी घारा आस्सो, मठांतु आस्सो, देवळांतु आयल्यारिसुद्धायि हीचि अवस्था. आमगेले मनाचे स्तर म्हळ्यारि इतलेंची. “हे देवा, हे अभिष्ट आस्स, हें प्रदान करी, हांव सुखी जातलो” अश्शी कोर्नु, साधकाले मनांतु एक परिपाक येनाफुडे ताक्का काळजी सूरू जाता.... “देवाले चिंतन कर्तनासुद्धायि हांव सप्रपंच चिंतनची कर्त आस्स, तांतूल्याने मुक्त जाय्नी, कल्ले कोर्चे?”

“अन्यत्सर्व सप्रपंचं निष्प्रपंचा गुरोः स्मृतिः.” पादुका स्मरण कर्तना हगुर मन निष्प्रपंच जांवच्याक सूरू जाता. निष्प्रपंच म्हळ्यारि कल्ले? काळजी सुडुक सूरू जाता आनि एक प्रकारचे सर्वतोभावेण समर्पित जांव्यां म्होणु ही भावना उत्पन्न जाता. “तूं मगेले रक्षण करी, मज्जखातिर कस्ले बरें आस्सकी तूं निर्णय घे, तूं माक्का प्रदान करी” ही प्रार्थना तीव्र जांवच्यांक सूरू जाता. हगूर मन निष्प्रपंच जात आस्स, कल्मष सुटत आस्स म्होणु म्होणयेद.

“अन्यत्सर्व सप्रपंचं” सगळे calculated आस्ता. “निष्प्रपंचा गुरोः स्मृतिः”-गुरुस्मरण कर्तनामात्र एक निष्प्रपंचतेचो अनुभव जाता. “कल्ले जांक्का?” “कल्ले नाक्का. शांति, I am happy just to be here” तश्शी एक भावना केन्ना येता, निष्प्रपंचाचो अनुभव जाता.

म्हणूची “श्रीपादुकाध्यानं सर्वपापनिकृन्तनम्”- सगळे पाप काडता. प्रपंचांतु आसल्यारि कित्लेई बरे कार्य कर्तनासुद्धायि पाप उत्पन्न जाता. निष्प्रपंच जांवच्याक सूरू जाय्नाफुडे कर्ममल सुटता, आमगेले अज्ञान सुटता

आनि आम्मी मुक्त जात्ताती, निर्लिप्त वर्ताती. ताजखातिर पादुकास्मृति

पालनादुरितछेदात् कामितार्थप्रपूर्णात् ।

पादुकामंत्रशब्दार्थं विमृशन्मूर्ध्निपूजयेत् ॥

हो एकु आमगेलो प्रिय श्लोकु. हाज्जे मस्त फांता आम्मी, व्याख्या केल्या. “पा”- “पालनात्”- पालन कर्ता म्होणु प्रथम अक्षर, पा. “दुरितछेदात्”- “दु”-दुरित छेदन कर्तले. दुरित म्हळ्यारि वायट आशशीले, अमंगल आशशीले आमच्यांतुं, ताज्जे छेदन कर्ता, तें काडता. पा-दु-का. का-“कामितार्थप्रपूर्णात्”. कामित - कस्ले अर्थ आस्स कि, “आम्का हें जांब्का, हें प्राप्त जाल्यारि जीवनांतु एक समृद्धि आस्स, संतोष आस्स” ते प्रपूर्ण कोर्नु दित्तलमीती. पा-दु-का, हो शब्दु अशशी अर्थु कोर्नु, पादुकाचे आम्मी स्मरण कर्ताती, पादुकाचे उपासना केल्ली. कल्याक? पालन कर्ता, दुस्त्रे आमच्यांतु कस्ले वायट आस्स कि ताज्जे निवारण करता, दूर कर्ता, आनि आम्का कल्ले अभिष्ट आस्स कि ते प्रदान करता, अशशी अर्थु, शब्दांचो अर्थु कोर्नु, मंत्राचो अर्थ कोर्नु....“पादुकां मूर्ध्नि पूजयेत्”- शिरोधार्य कोर्नु पूजा कराती.

आत्त ध्यान प्रवेशिकेतु थोडी आम्मी लक्षण दिल्यांती, अनाहत चक्रांतूची कराती म्होणु. प्रायः उपासना सूरु कर्तना, गुरुस्मरण आनि कर्तना, गुरु, परमगुरु, परमेष्टीगुरुंगेले स्मरण कोर्नु “पादुका शिरोधार्य आस्सती” तशशी भावना कोर्नु, “ताज्जो अभिषेक जात आस्स, त्या अभिषेकाने हांव ओतप्रोत जाल्ला.” म्होणु तशशी भावना कोर्ची. ताज्जाने एक विलक्षण शुद्धी येता. कित्लेंयि विक्षिप्त आसल्यारि मन शांत जात्ता, तत्काल. मागिरी आपणाले इष्टदेवतेले अनाहतांतु स्मरण कोर्नु जप प्रारंभ कोर्चे. म्होणु अशशी तांतु भाव कोर्का. “हें निश्चितरूपेण मगेले पालन कर्तले, अमंगल आशशीले काडतले आनि जे आवश्यक आस्स माक्का, प्रदान कर्तले. अशिश पादुकांचे हांव स्मरण कोर्नु उपासना कर्त आस्स.” सगळे मानसिक हो.

श्रीगुरोर्पादुकास्तोत्रं प्रातरुत्थाय यः पठेत् ।

नश्यन्ति सर्व पापानि वह्निना तूलराशिवत् ॥

“श्रीगुरोः पादुकास्तोत्रम्” हें आगमोक्त. श्रीगुरोः पादुकास्तोत्रम्. “प्रातरुत्थाय”- सकाळी उटाव्नु. “यः पठेत्”- कोण हाज्जे पाठ कर्त कीऽ.

“नश्यन्ति सर्व पापानि”-तांगली सगळी पाप जोळ्नु वत्ताती. कश्शी? “वह्निना तूलराशिवत्”- सुक्कीले तण कश्शी जोळ्नु वत्ता अग्नींतु प्रविष्ट जाय्नाफुडे, तशीची सगळी पाप जोळ्नु वत्ताती, ह्या स्तोत्राचे अर्थानुसंधानपूर्वक सकाळी उटाव्नु पाठ केल्यारि. कल्याक जात म्हळ्यारि ...हे स्तोत्राचे पाठ कर्तना “माक्का क्षमा करी, क्षमा करी” ही भावना मात्र आस्सना. आम्मी “क्षमा करी” म्हणताना आमगेले दुःखाचोची अनुभव कर्त आस्ताती, आमगेले एक कुकर्माचेची अनुभव कर्त आस्ताती. हांगा गुलंगेले स्मरण त्या विराटांतू कर्तना आमगेले मूल अज्ञान कल्ले आस्स कि ते सुट्टा आनि तें एश्वर्य, तें अनंत स्वरूपाचे मात्र अनुभव जात आस्ता. म्होणु सगळे पाप मुक्त जाताती. ना जाल्यारी अशी पाप प्रक्षालन जाय्ना. संपूर्ण पाप प्रक्षालन म्हळ्यारि आम्मी आमगेले एक जीवभावांथानु सुट्टू आम्गेले कल्ले बदची अनंतस्वरूप आस्स, तांतु लीन जाव्वें, निश्चितरूपेण सर्वपापनिकृंतन. ताज्जे मार्गदर्शन ह्या स्तोत्रांतू येता, म्होणु हे स्तोत्र पाठ केल्यारि, बद वास्तविक स्वरूप म्हणताती गुरुतत्वाचे, तें हगुर प्रकट जांवच्याक सूरू जाता. ताज्यमिती आम्मी सर्व पापमुक्त जाताती. त्या तत्वांतूची, अनंतांतु, अनंतेश्वरांतु लीन जाताती.

मागीरी हांगा फलश्रुतिरूपेण आस्स एक उद्गार.

आम्मी प्रार्थना कर्ताती, तुमगेले सगळ्यांगेले लेक्काने. जे अवरोध आस्सती तुमगेले प्रगतींतु, देवाले दर्शन कोर्चांतु ते शीघ्र देवाले अनुग्रहानेची दूर जावोती, तुम्का ती अखंडता, अनंतता प्राप्त जावो, देवालो अनुग्रह पूर्णतया तुम्का अनुभवांतु येवो.

ॐ नमः पार्वतीपतये हर हर महादेव

- Transcribed by Rajeshwari Hemmady

卐 卐 卐

ASHIRVACHAN ON 17-9-2004
ON THE OCCASION OF PUNYATITHI OF
P. P. SHRIMATH ANANDASHRAM SWAMIJI

कर्णस्वर्णविलोलकुण्डलधराम् आपीनवक्षोरुहां
 मुक्ताहारविभूषणां परिलसत्धम्मिल्लसम्मल्लिकाम् ।
 लीलालोलित लोचनां शशिमुखीम् आबद्ध कांचीसृजं
 दीव्यन्तीं भुवनेश्वरीमनुदिनं वन्दामहे मातरम् ॥

॥ ॐ श्री गुरुभ्यो नमः ॥ ॥ श्री भवानीशंकराय नमः ॥

॥श्री तोटकाष्टकम् ॥

पवित्र हो दिवसु. परमगुरुंगेले स्मरण कर्ताती आम्मी. ब्रह्मनिष्ठ, ब्रह्मलीन जाल्लेलो दिवसु. जीवनमुक्ताक कल्लोयी फरक पडणा, जाल्यारि आम्मी ह्या दिसाक विशेष तांगेले अनुसंधान कर्ताती. कल्ले नूतन प्रेरणा प्राप्त कोरूक प्रयास कर्ताती. शरीरत्याग कोर्नु किल्लीं वर्स जाल्लीं...जाल्यारि ती सूक्ष्मशक्ति, गुरुशक्ती प्रवाहित जात आस्स, अजुनिकै आम्का प्रेरणा दित आस्स, तांगेले अनुसरण कोरूक.

आजी, एक प्रसिद्ध स्तोत्र आस्स, 'तोटकाष्टकम्'. ताज्जो पैले पाठ कोर्या. विलक्षण हें स्तोत्र! आनि मागिरी हें घेव्नु, हाज्जे आधारारी गुरुचिंतन कोर्या.

सरल ना हाज्जो छंदु. रचना केल्लेली तोटकाचार्यानी. आदि शंकराचार्यांगेले प्रमुख शिष्यांतु एक शिष्य जावु आशशीले, तोटकाचार्य. अत्यंत मंदबुद्धि आशशीली तांगेली. सेर्वेतू आशशीलीं. प्रसंग आय्लो, गुरुकृपा प्रकट जाल्ली आनि आशुकवी जाल्ले. तान्नी ह्या स्तोत्राची रचना केल्ली. गुरुंगेली स्तुती केल्ली.

विदिताखिलशास्त्रसुधाजलधे महितोपनिषत्कथितार्थनिधे ।

हृदये कलये विमलं चरणं भव शङ्कर देशिक मे शरणम् ॥१॥

सद्योजात बोधामृत, भाग-१ । ४५ ।

‘विदिताखिलशास्त्रसुधाजलधे महितोपनिषत्कथितार्थनिधे’ . संबोधनऽची अशशी केल्यां....हे गुरुवर्य, सगळें ‘विदित-अखिल-शास्त्र’, जें शास्त्र आस्सती, पुराण, वेद, वेदान्त सगळें आस्सती, ताज्जे सार, एक गंभीर-समुद्र-रूपेण तुम्मीची... सगळे वेदांचे, शास्त्रांचे जे सार आस्स, you are that ocean of knowledge. ‘महितोपनिषत् कथित अर्थनिधे’ . तितले मात्र नयी...उपनिषदांतू, वेदांतांतू, हें संपूर्ण सार, essence काळ्ळेले आस्स, तेंवयी तुम्मीची. तुम्कां हांव नमस्कार कर्तां.

मागिरी प्रार्थना केल्या... ‘हृदये कलये विमलं चरणं भव शङ्कर देशिक मे शरणम्’. आपणाले विमल-चरण, स्वच्छ चरण, गुरुपादुका...मगेल्या हृदयांतुं प्रतिष्ठापित करी, हे देवा, हे गुरुवर्य. ‘भव शङ्कर देशिक मे शरणम्’. साक्षात् भवानीशंकर अवतरित जाल्लेले आदि शंकराचार्यांगेले रूपांतु, तांका शरण. हांव इतर देवतांतु शरण घेना.

आदि शंकराचार्यांगेले स्मरण कर्नाफुडे, आम्मी आमगेले गुरुवर्यांतु तीचि शक्ति प्रवाहित जाल्लेली पळैताती. गुरुंमिती आम्मी कृतार्थ जाल्यांती. त्या शक्तिचीची आम्मी स्तुती कर्ताती ‘भव शङ्कर देशिक मे शरणम्-मगेले शरण’ म्हळ्यारि तूंजी.

करुणावरुणालय पालय मां भवसागरदुःखविदूनहृदम् ।

रचयाखिलदर्शनतत्त्वविदं भव शङ्कर देशिक मे शरणम् ॥२॥

You are the ocean of mercy समुद्र, सागर तूं...अखंड सागर जावु आस्स, करुणेचो. करुणापूरित तुगेले हृदय, तशशी तूं ‘करुणावरुणालय’. ‘पालय माम्’-मगेले रक्षण करी. ‘भवसागरदुःखविदूनहृदम्’- हांव ह्या भवसागरांतु निमज्जित जात आस्स आत मगेले रक्षण करी.

एक संकट दूर जाल्लें, आनि एक संकट आयलें. ह्या परिस्थितींतु निमज्जित जात आस्स हांव, ह्या संसार-सागरांतु. जाल्यारी मगेले लक्ष मोक्ष जावु आस्स. तूं मगेले पालन करी, मोक्ष प्रदान कोर्नु, म्होणु प्रार्थना.

तें कोरुंक, ‘रचय-अखिल-दर्शन-तत्त्वविदम्’. आदि शंकराचार्यांगेले वैशिष्ट्य आशशीलें, जटील जी उपनिषदं आशशीलीं, ताज्जे सार भाष्यांतु आमचेखातिर सरल कोर्नु दिल्लें. It was made understandable and applicable for us. आदि शंकराचार्यांनी तशशी आम्कां ज्ञान प्रदान केल्लें,

सरल कोर्नु. म्होणुची 'रचयाखिलदर्शनतत्त्वविदं भव शङ्कर देशिक मे शरणम्' -संपूर्ण वेद, शास्त्र इत्यादी पळैल्यारि माक्का भय्य दिस्ता... 'केन्ना हांतू प्रवेश जातलो? हें ज्ञान हांव कशशी प्राप्त कोर्चे?'. ताज्जे सार तूंचे प्रकट केल्यां भाष्यांतु, तशशी कोर्नु आम्मी धन्य जाल्यांती. तशीची आम्मी प्रार्थना कर्ताती, 'जें अजुनीकै अस्पष्ट आस्स शास्त्रविषयक, ती स्पष्टता प्रदान करी. दर्शनाचे तत्त्व कल्ले आस्स, ते माक्का दी, हें गुरुवर्य,' म्होणु प्रार्थना. सरलतया ही प्रार्थना कर्त आस्स भक्तु.

भवता जनता सुहिता भविता निजबोध विचारण चारुमते ।

कलयेश्वरजीवविवेकविदं भव शङ्कर देशिक मे शरणम् ॥३॥

'भवता जनता सुहिता' - तुगेले भक्तवृंद, शिष्यवृंद सुखी आस्सती, 'चारुमति' म्हळ्यारि सुंदर मनाचो गुरुवर्य. प्रसन्न आशशीलो गुरुवर्य. आम्मी आमगेले सम कार्य केल्यां, गुरुवर्य प्रसन्न जाल्याती. ताज्जेमिती सगळे भक्तवृंद प्रसन्न जाल्याती. 'निजबोध विचारण चारुमते'. जाल्यारी आपणे जो बोध दिल्ला, तो कोणाक कळता? आपणाकऽची कळता. In utter humility साधक म्हणत आस्स. 'जें ज्ञान तूंचे प्रदान केल्यां, तें ज्ञान सामान्यतया कळना. आत्मसाक्षात्कार तटस्थ जावु कोरुंक जायना. अखंड ज्ञानाचो अनुभव कोणाक जात आस्स? भवानी शंकराक स्वयं जात आस्स. So तें ज्ञान माक्का दिव्कां म्हळ्यारि माक्का आपणाल्याची शिव-स्वरूपांतूंची परत स्वीकार कोर्का, तशशी एक प्रार्थना. म्हळ्यारि भुक्ति-मुक्ति प्रदान कर्तलो तूं गुरुवर्य. तुक्का हांव नमस्कार कर्तां.

'कलयेश्वरजीवविवेकविदं भव शङ्कर देशिक मे शरणम्'. हें ब्रह्मसूत्रांचे विश्लेषण. वेदांताचे विश्लेषण कोर्नु भाष्यांतु आम्कां जें ज्ञान दिल्यां, तें वैराग्य, तो विवेक आमचांतु उत्पन्न जावो. तो विवेक, जीव-ईश्वर विवेक 'कलये' - आमगेले हृदयांतु तूं उत्पन्न करी. मागिरी तूं प्रदान कोर्चे ज्ञान आम्कां सार्थक जातलें. परिपूर्ण जातलें आमगेले जीवन...

'भव शङ्कर देशिक मे शरणम्'.

भव एव भवानिति मे नितरां समजायत चेतसि कौतुकिता ।

मम वारय मोहमहाजलधिं भव शङ्कर देशिक मे शरणम् ॥४॥

'भव एव भवान् इति मे नितरां समजायते चेतसि कौतुकिता'. संसार

पळौनु, उत्पन्न जाल्लेलो भव (संसार) पळौनु, ‘त्या संसाराचो आणि तुगेलो संबंध कस्तो?’ म्होणु हो एक प्रश्नु येत्ता. हांव आस्स, संसार आस्स आनि ही एक गुरुशक्ति म्होणु आस्स, गुरु आस्सती. त्या गुरुंगेले जी एक महिमा आस्स, ती हगुर कोळुक सुरु जाल्या, साधकाक. त्या वेळारी ही स्तुती कर्त आस्स, शिष्यवर्य... ‘ह्या संसारांतु आनि तुज्जांतु माक्का कस्तोयी फरकु दिस्सना’.

पैले, ‘ह्या संसारांथानु माक्का काडी’, म्होणु ही प्रार्थना. दुस्रे ही सगळी सृष्टी तुगेल्याची शक्तीने जाल्या. तुगेली शक्ती तुज्जशिवाय भिन्न ना. म्होणुची तूंची ह्या संसाररूपांतु मज्जखातिर प्रकट जाल्ला. तश्शी आशील्लमिती, माक्का सगळे विषयांथानु मार्गदर्शन मेळता... ही एक अश्शी अनुभूती जाल्यारि साधकु सुरक्षित आस्स. आचार्य पैले स्तुतींतु declare कर्ताती, ‘खंचे गुरुशक्तिचे आम्मी वर्णन कर्त आस्सती, स्तुती कर्त आस्सती ती, एक विंगड खंचकी शक्ती म्होणु तुम्मी लेक्कु नाक्काती. खंची एक शक्ती जगत्सृष्टी कर्ता, आम्का जीवभावांतु घाल्ता, आम्का बद्ध-शें कर्ता, तीची शक्ती करुणामयी जावु आम्का पुनः आपणाल्या शिव-स्वरूपांतु स्वीकार कर्ता. तश्शी आशील्लमिती, पूर्णतया ज्ञान जांवचे पैले, गुरुंगेले तें अनुग्रह क्षण-प्रतिक्षण अनुभव कर्तची, साधकु हे उद्गार प्रकट कर्त आस्स... ‘हें सगळे उत्पन्न जाल्लेले म्होणु माक्का दिस्ता. निर्गुणांतु हांव अजुनीकै प्रतिष्ठित जाय्नी. जाल्यारी निश्चितरूपेण तुगेले संकल्पानेची सगळे चलत आस्स. म्होणु हांव तुक्का पदे-पदे नमस्कार कर्ता’. इतल्यांत होड ही साधना जाता.

गुरुंगेले अनुग्रहाचो अनुभव जात आस्तना, आम्मी ताज्जे निराकरण कोरुक जाता, प्रायः कर्ताती. कश्शी कर्ताती? अज्ञानवशात् कर्ताती अथवा बुद्धीमांद्यामिती कर्ताती अथवा हठ-आग्रह आश्शील्लमिती कर्ताती. ‘हें हांव सगळें त्याग कर्त आस्स म्होणूची माक्का तुगेले अनुग्रहाचोची अनुभव जाता. हे विश्व आत शिवमय जात आस’, अश्शी उद्गार हांगा प्रकट केल्याती.

‘मम वारय मोहमहाजलधिम्’. खंयी हो निश्चयु, ही जी निष्ठा आस्स, स्थिर जाल्लेली, हगुर-हगुर स्थिर जातशीली, ती विचलित जांव्चा नज्ज म्होणु मगेले जें मोह आस्स, अज्ञान आस्स, तें निवारण करी, हे देवा. मगेली

दृष्टी सूक्ष्म, स्वच्छ वीरो. तुगेले अनुग्रहाचो निरंतर माक्का अनुभव जातऽची, 'चित्तानुसरणम्' निरंतर चालु उरो, म्होणु ही प्रार्थना शिष्य, शिष्योत्तम कर्ता.

सुकृतेऽधिकृते बहुधा भवतो भविता समदर्शनलालसता ।

अतिदीनमिमं परिपालय मां भव शङ्कर देशिक मे शरणम् ॥५॥

'सुकृते' बरें कार्य कर्तलो...हे गुरुवर्य, 'हे सुकृते'. 'अधिकृते' म्हळ्यारि अधिकार आशशीलो. बरे कार्य आनि शास्त्रांचेरी अधिकार, मार्गदर्शन कोर्चे अधिकारू आशशीलो, 'बहुधा भवतो भविता समदर्शनलालसता'. हांव तुगेलो जाव्नु आस्स. प्रायः तुगेलोची जाव्नु आस्स हांव. कल्याक? 'समदर्शनलालसता' -तुज्यांतुयी ती समदृष्टी आस्स. समदृष्टी आशशीलमिती तूं सगळ्यांकयी स्वीकार कर्ता. 'As equal' म्हणताती तशी स्वीकार कोर्ची योग्यता आस्स. गुरुगेले स्वीकरण म्हळ्यारि स्वीकार कोर्नु, मागिरी....धुलाई होती है। तांतु स्वीकरण आस्ता, निराकरण जायना. जाल्यारि पेड्ड पडतना सम्म पडता. जाल्यारि तांतु. साधकाक कोळुक सूरू जाता, 'मगेलो तिरस्कार जायनी. शुद्धी हांव हाड्का. That is my business'. तशी समदर्शन दव्वोर्नु, तूवे माक्का स्वीकार केल्यां. आपणालोची म्होणु कोर्नु घेल्यां. आपणाल्याची स्तरारी हाळ्यां माक्का.जाल्यारी, 'अतिदीनमिमं परिपालय माम्' - मगेले कल्ले स्तर आस्स, माक्काची गोत्तु. तशी आशशीलमिती तुगेले करुणेनेची । have been raised to your level or brought close to you. आत्त मगेले पालन करी, माक्का सोण्णुघाल्नाक्का. Beautiful श्लोक!

जगतीमवितुं कलिता कृतयो विचरन्ति महामहसच्छलतः ।

अहिमांशुरिवात्र विभासि गुरो भव शङ्कर देशिक मे शरणम् ॥६॥

ह्या जगांतु अद्वैत वेदांत आस्स, तशी मस्त सिद्धांत आस्सती. मस्त cults म्हणताती. तींवयि आस्सती. महाछल प्रकट कोर्नु लोकांक वशांतु कर्ताती. 'खंयी तांतु हांव शिर्कल्यारी मागिरी कल्ले? मगेलो हो जन्मु निरर्थक जातलो. तशी माक्का वांचयी, रक्षण करी, हे भगवन्'. 'अहिमांशु इव अत्र विभासि गुरो' - 'तुगेली जी अनुकंपा आस्स, एक माधुर्य आस्स तांतु. जाल्यारी तांतु एक तेज सुदायी प्रकट कोर्नु मगेले पालन करी. मस्त प्रकाराचे

साधना आस्ताती. तात्पर्य ग्रहण जाय्नी जाल्यारी अवांछनीय खंचेयि साधनेंतु हांव प्रवेश केल्ले म्होणु जाल्यारि मगेली कल्ली गती जातली?... अशशी एक भय्य उत्पन्न जाल्या, साधकाले मनांतु. 'तूं मगेले रक्षण करी', ही एकी आर्द्र प्रार्थना प्रत्येक साधकाक कोर्का पडता.

एकेकफांता तमोगुणामिती साधनेंतु शिथिलता येता. एकेकफांता, 'ओ...हें सांगत आस्सती, बरेंची. प्रामाणिक आस्सुक फाव आस्स. जाल्यारी हाज्जेपेक्षा quicker कल्ले मार्ग आस्सती? आयकल्यां, आर्तांतु advertisements सुद्यायी येताती. तशशी हावं कल्ले केल्यारि कशशी जायद? म्होणु experiment कोरुक वचुनु मागिरी फसताती. So, तशशी जायनाशी, मगेले रक्षण करी आनि मार्गदर्शन करी. जें अज्ञान, अंधःकार आस्स, तें निवारण करी. 'विभासि', प्रकट जा. तुगेले तेज प्रकट जावु हें सगळे मगेले अंधःकार नष्ट जावो म्होणु ही प्रार्थना.

गुरुपुंगव पुंगवकेतन ते समतामयतां न हि कोऽपि सुधीः ।

शरणागतवत्सल तत्त्वनिधे भव शङ्कर देशिक मे शरणम् ॥७॥

'हे गुरुपुंगव' म्हळ्यारि साक्षात् भवानीशंकर. कोणाले ध्वजारी पुंगव आस्स, bull नंदी ध्वजारी अंकित आस्स, तशशी 'पुंगवकेतन', साक्षात् भवानीशंकर तूं 'ते समतामयतां न हि कोऽपि सुधीः'-तुगेले म्हण्के सुधी, ज्ञानी माक्का दिस्सुनु येना.

'शरणागतवत्सल तत्त्वनिधे भव शङ्कर देशिक मे शरणम्'- हांव तुज्जांतु शरणापन्न जाल्लां. शरणागतांचेरी करुणा प्रदान कर्तलो, प्रकट कर्तलो तूं. 'हे तत्त्वनिधे'-तत्त्वज्ञान आशशीलो तूं ....मगेले रक्षण करी. तूं मात्र मगेले एक शरण जावु आस्स. म्हळ्यारी हांगा, ह्या स्तरारी गुरु आनि ईश्वर-इष्टदेवतांतु तो भेद वर्नी.

आमगेले साधनेंतु प्रतिक्षण हे तीनी बिंदुंचेरी ध्यान, लक्ष दव्वर्का पडता...ईश्वर, गुरु आनि आत्मा. ईश्वर म्हळ्यारि लक्ष्य. तें लक्ष्य अजुनीकें अस्पष्ट आस्स. लक्ष्य अस्पष्ट आशशीलेमिती गुरुंगेली आवश्यकता पडता. जाल्यारी लक्ष्यादिकाने वच्का कोणे? आप्णे वच्का. So, तीन्नी अंशांचेरी लक्ष दव्वर्का पडता. लक्ष्य आस्स, गुरु आस्सती आनि आत्मतत्त्व आस्स. आम्मी प्रायः साधना आनि सूरु कर्नाफुडे, मनाचे चांचल्याने विक्षिप्त

जाताती. हगुर-हगुर तें शांत जांवच्याक सूरू जाता. ताव्वळी उपदेश मेळता, मनाचे दिकाने चड लक्ष दिव्नाक्का. मन स्थिर जात आस्स. म्होण्वेभित्तरी ईश्वरादिकाने लक्ष दी म्होणु...तुगेले मुख्य लक्ष्य कल्ले? ईश्वर. ईश्वरादिकाने लक्ष दी. हें जाल्लें, जप कोरुक बस्तना.

साधनेंतु, सेवेंतु इत्यादि गुरुंगेले मार्गदर्शन प्राप्त कोर्नु ईश्वरादिकाने वच्चे आस्ता. ईश्वरादिकाने वत्त आस्सती म्होणु लक्षण कल्ले? आत्मांतु पळौंका पड्ता. 'हांव ध्यान कर्तस. माक्का एक दिवसु सान एक light दिस्लें. आत दुस्रे दिवसु ताज्जेपेक्षा चिके होड दिस्का', म्होणु अशशी सोदु नाक्काती. तुम्का तुमगेले साधनेचे फळ मेळतलें, थंयी शुद्धीचो अनुभव जातलो. हां....ताव्वळी, 'आप्पण, हांव सन्मार्गारी आस्स', म्होणु एकु निश्चय जातलो.

So, तशशी हांगा 'गुरुपुंगव पुंगवकेतन' - तूं 'गुरुपुंगव' आस्स, गुरुंतु श्रेष्ठ जावु आस्स. 'पुंगवकेतन' जावु आस्स, तुज्यांतु आनि इष्टदेवतेतु माक्का कल्लोयी भेद दिस्सना. गुरु आनि भवानीशंकरांतु माक्का भेद दिस्सना. तशशी तूं, 'समतामयतां न हि कोऽपि सुधीः' - तुज्ज सदृश माक्का आनि कोण दिस्सनाती. शरणागतवत्सल जावु तूं आस्स, तूं तत्त्वनिधी जावु आस्स. हांव तुज्यांतु शरण आय्ला. तुज्ज्याशिवाय माक्का आनि खंचे शरण म्होणु ना, - अशशी निरालंब जावु एक मात्र आलंबन गुरुंतु घेवु, त्या शक्तिंतु घेवु, तें विभाजन जें आस्स. तें लीन कर्त आस्स, साधकु. कशशी?

ईश्वरो गुरुरात्मेति मूर्तिभेदविभागिने ।

व्योमवद्व्याप्तदेहाय दक्षिणामूर्तये नमः ॥

ईश्वर, गुरु आनि आत्मा अशशी तीनि तत्त्व प्रस्तुत कर्त आस्स आपणांतूंची. आनि अंततोगत्वा, एक मात्र तत्त्व अवशिष्ट वर्ता, ज्ञानोदय जाय्नाफुडे. तशशी दक्षिणामूर्ती रूपाचे हांगा उल्लेख येत आस्स. 'शरणागत जावु हांव आय्लां, मगेले रक्षण करी. आपणाल्याची शिव-स्वरूपांतु माक्का लीन कोर्नु घे'.

विदिता न मया विशदैककला न च किञ्चन काञ्चनमस्ति गुरो ।

द्रुतमेव विधेहि कृपां सहजां भव शङ्कर देशिक मे शरणम् ॥८॥

'विदिता न मया विशदैककला.' मस्त सगळे कला इत्यादी माक्का

नाती. तांतु कल्ले विशारद इत्यादी हांव प्राप्त करीं. ‘न च किञ्चन काञ्चनम् अस्ति गुरो’ - हे गुरुवर्य, कांचन सुदायी मल्यागी ना, धन मल्यागी ना. तित्लो समृद्ध ना हांव, अर्पण कोरुंक, कल्ले तुक्का दिंवच्याक. ‘द्रुतमेव विधेहि कृपां सहजाम्’. तुगेली सहज जी कृपा आस्स, अनुग्रह आस्स, ‘विधेहि’ - ते प्रदान करी. ‘भव शङ्कर देशिक मे शरणम्’

माक्का कल्ले दिंव्चेयी योग्यता ना. मज्जांतु अशशी कस्तुरी कलाकौशल्य ना, खंचानेकी तूं प्रभावित जातलो. जाल्यारी, तूं सहज, ‘अव्याजकरुणामूर्ती’ आशशीलमिती, निश्चितरूपेण तूं मज्जेरी अनुग्रह कर्तलो. म्हणुची ‘द्रुतमेव’-तांतु विलंब कोर्नाक्का. तितलीची प्रार्थना. ह्या भवसागरांथानु मगेले उद्धरण करी, ‘भव शङ्कर देशिक मे शरणम्’....अशशी ह्या स्तोत्रांतु ही प्रार्थना केल्या.

तीची आम्मी प्रार्थना आजी कर्ताती, विशेषरूपेण, आनंदाश्रम स्वाम्यांगेले स्मरण कर्तची. वैलक्षण्य आशशीलें तांगेले जीवनांतु, चरित्रांतु. विद्वान आसो, दुखे समाजाचे लोक आस्सोती, ब्रह्मनिष्ठाले लक्षणं ह्या यतिवर्यांतु सगळीं घडताती म्होणु तांगेले उद्गार तान्नी प्रकट केल्लेले आस्सती. ज्ञानाची पराकाष्ठा तशीची हृदयाची कोमलता, तांचांतु आम्का दिस्सुनु येता. म्होणुची तांगेले ध्यान केल्यारि खंचेयि परिस्थितींतु, कित्लेयी विक्षेप आस्सो, दुःख आस्सो, शांत जाता. तें अनुस्मरण कर्तची ही स्तुती आम्मी तांगेले चरणारविंदांतु अर्पण कर्त आस्सती. तांगेल ती अव्याजकरुणा आमगेले सगळ्यांचेरी अवतरित जावो, आमगेले मार्गदर्शन कोरो, आमगेल्या जीवनांतु आम्का मुखारी व्होरो म्होणु आम्मी तुमगेले लेक्काने प्रार्थना कर्ताती.

आजी गौरीतृतीया. गुरुस्तुती जाल्ली, एक देवीले भजन कोर्या.
“सन्ततमन्तर भज त्रिपुराम्बाम्....”

ॐ नमः पार्वतीपतये हर हर महादेव

(Transcribed by Rejeshwari Hemmady)

॥ ५२ ॥

कर्णस्वर्णविलोलकुण्डलधराम् आपीनवक्षोरुहां
मुक्ताहारविभूषणां परिलसत्धम्मिल्लसम्मल्लिकाम् ।
लीलालोलित लोचानां शशिमुखीम् आबद्ध कांचीसृजं
दीव्यान्तीं भुवनेश्वरीमनुदिनं वन्दामहे मातरम् ॥

॥ॐ श्री गुरुभ्यो नमः ॥ ॥श्री भवानीशंकराय नमः॥

“कामाक्षी सुप्रभातम्”

अत्यंत यह पवित्र एक अवसर, शारदीय नवरात्र का चल रहा है, एकत्रित हुए हैं सभी साधक, अत्यन्त ही एक पवित्र स्थल पर. इस स्थलकी पवित्रता, साधकोंके संकल्पसे यह सिद्ध हुआ है. भक्ति हमारी जो रहती है वह कभी भी मूक नहीं होनी चाहिए. यही शक्तिका एक लक्ष है. शिवतत्त्व है, निर्गुण है, निराकार है, अपनेमें ही संतुष्ट है. शक्तिका संचरण होता है. तब जाकर ऐश्वर्य प्रकट होता है. “शिवःशक्त्यायुक्तो यदि भवति शक्तः प्रभवितुं, नचेदेवं देवो न खलु कुशलः स्पंदितुमपि.” शक्तिका जागरण नवरात्रिमें हम करते हैं, सभी साधक करते हैं, भारतवर्षमें. केवल भूलोकमें क्यों, कई प्रकारकी योनियाएँ हैं, जो इस समय विशेष रूपसे इस चितिशक्तिका जागरण कर रहे हैं. सम्मिलित होकर वह, जो एक उपासना का पुञ्ज है, भगवती तक पहुँचता है, वह प्रसन्न होती है, वर देती है. भुक्ति, मुक्ति प्रदात्री. ऐसे हम कर रहे हैं. यहाँपर उपासना, भजन, स्तुति, पूजा, जप इत्यादि, हर प्रकारकी उपासना आपलोग कर रहे हो, ताकि उस उपासनामें एक ओजस्विता आए. उपासनाके नामसे शुष्कता कभी भी जीवन में नहीं आनी चाहिए. आप समझते हो, तो उसे प्रकट करना होता है. नादोपासना करते समय, हमें जो सिखा रहे हैं, उन्होंने बड़ी अच्छी बात कही. कहा, शब्दोंसे भाव उत्पन्न होता है, और स्वरसे रस उत्पन्न होता है. सोचिए. शब्दोंको जब हम ग्रहण

करते हैं, उनका अर्थ जब ग्रहण करते हैं, तब भाव आता है, और उसीको जब हम गाते हैं, तो उसमें रस आता है। तो भाव जो है, उसे प्रकट करना होता है, तो फिर वह पुष्ट होता है। भक्तिमें एक परिष्कार आता है। उसी प्रकारसे, आपके जीवन में जब आप उपासना कर रहे हैं, उस समय उस भावको दबाकर नहीं रखना। उसे प्रकट करना। वह भी उपासना ही है। कैसे प्रकट करना ? जैसे हमारे आचार्योंने बताया है। उस भावको जागृत करके, बढ़ाकर, फिर जाकर उपासनामें प्रवेश होता है। बिना भावके उपासना नहीं होती। शुष्कताको लेकर प्रगति सम्भव नहीं है। उस रसताको लेकर, उस माधुर्यको लेकर, फिर अनुशासित रूपसे आगे बढ़ना, यह उपासनाकी कला है। So, it is not very mechanical. It should never be. It is not regimental, regimentalized (regimented) म्हणताति, तश्शी। That is not advisable. रसता should flow. You should seek that. यह हम करते हैं नवरात्रमें, और भगवतीका प्रसाद विशेष रूप से हमें मिलता है, शारदीय पूर्णिमाको, जब वह आती है, लक्ष्मी बनकर, हाथमें अमृत कलश धारण किए हुए, पूछती है क्या है? “को जागर्ति?” “कौन जाग रहा है?” नवरात्रिमें अनुष्ठान करके, किस व्यक्तिने, किस साधकने, साधिकाने, अपने मनमें ऐसी तीव्रता लाई है, अंतःकरणमें, कि वह जागा है, प्रतीक्षा कर रहा है। उसको फिर वह अमृतपान कराती है। दूसरे क्या होते हैं? सोए हुए होते हैं। पूछती है, तोभी सुन नहीं पाते। तो जागृत रहना, जागृत होना, यह मुख्य अंश रहता है, साधनाका। साधनामें फिर तीव्रता लाना, उसके कई माध्यम रहते हैं। मूलभूत, आधारभूत साधना हमारे लिए जपकी साधना है। उसीपर लक्ष दिया जाता है। उसीके चारों ओर फिर हमारी साधना फैलती है, स्तोत्र माध्यमसे, सेवाके माध्यमसे और गहराईमें जाती है, ध्यानके माध्यमसे। ये दोनों कार्य चलते हैं। साधनामें तीव्रता लानी है, आग्रह छोड़ना है। शरणापन्न होना है। ये सारे अंश रहते हैं, इनपर विशेष ध्यान रखना पड़ता है।

एक अच्छा साधक था, खूब साधना किया करता था। जिस गाँवमें रहता था, उस गाँवमें एक बार बाढ़ आई। Floods, पानी आया, घरोंमें पानी आया। लोग घबड़ा गए। समाचार आया, dam जो था, वह फूट गया है। बाढ़ का पानी बढ़ रहा है। नदीके पास जो गाँव थे, वहाँसे लोग भागकर आ

रहे है. इस गाँवसेभी सारे लोग पोटरी बाँधकर निकल पड़े. साधकने कहा, “मैं तो साधक हूँ. भगवानपर विश्वास करता हूँ. पच्चीस साल साधना की है. भगवान मेरा त्याग नहीं करेंगे. भगवानही मेरी रक्षा करेंगे.” लोग तो चले गए. साधक वहींपर रहा, उस ग्राम में. पानी बढ़ते गया. वह अपने घरकी पहली मंजिलपर जाकर बैठा. पानी बढ़ रहा है. दुसरे गाँवके कुछ लोग आए. नाँवमें बैठकर आ रहे थे, उन्होंने कहा, “अरे चलो, चलो, पानी बढ़ रहा है, और तो सब चले गए, कोई नहीं हैं. तुम क्यों अटके हुए हो, चलो.” “मैं भगवान में विश्वास करता हूँ. भगवान मेरी रक्षा करेंगे.” लोग चले गए. सैनिक आए. उस राज्यके राजाने सैनिकोंको भेजा था, राहतकार्य पर, relief work पर. उन्होंने कहा “अरे चलो, क्यों अटके हुए हो.” साधकने कहा “भगवान मेरी रक्षा करेगा.” पानी बढ़ रहा है. सैनिक चले गए. साधक एक terrace पर जाकर बैठा. भगवानको आई दया. कर तो रहा हैं साधना. आकाशवाणी हुई, भगवानने कहा, “मैंने उन लोगोंको भेजा, मैंने उन सैनिकोंको भेजा, क्यों नहीं गए? क्या, पुष्पक विमान भेजना था?” हमारा अधिकार क्या है? प्रेरणाएँ भगवान देते हैं, हम नहीं देखते हैं, ले नहीं सकते, फिर दोष डालते हैं भगवान पर. तीव्रता को बढ़ाना है, पर हम किस स्तर पर हैं, उसको याद रखकर भगवानसे कुछ अपेक्षाएँ रखनी हैं. तब जाकर अपने अपने स्तर पर वह गुरुशक्ति हमारा मार्गदर्शन करती हैं, प्रोत्साहन देती है. जिस परिस्थितीमें हम सोचते थे कि अरे यह तो बड़ा विघ्न है, यह तो मेरे पूर्वकृत पापका ही फल है, उस परिस्थितिमें ही आपको ऐसी प्रेरणाएँ मिलती हैं. अंतःकरण शुद्ध करनेकी प्रेरणाएँ मिलती है. जीवनमें एक ओजस्विता लानेका उपदेश मिलता है, यदि आप अपनी साधनामें तीव्रता भी ला रहे हैं, और सुन भी रहे हैं. एक मूलभूत सूत्र जिसको कह सकते हैं, "Learn to recognize and respond." पट्टाभिषेका वेळारि म्हळ्ळेलें. अरे, पहचानो, कृपा क्या हैं. कृपा एक कोई झलक सी नहीं है. गुरुशक्ति आपके लिए पूरी परिस्थिती को तैयार करती है. फिर आपको उस परिस्थितीमें अपने आत्मसौंदर्यको प्रकट करने का, ओजस्विताको प्रकट करने का एक अवकाश प्रदान करती है. यदि परिस्थितीसे ही लड़ते बैठे, या फिर उन परिस्थितियों को लेकर हताश हो जाएँ, साधनामें कमी लाएँ, तो नुकसान किसका? गलती

किसकी? तो इसिलिए प्रार्थनामें तीव्रता लाते समय यह भी प्रार्थना हम करते हैं, कि “हमें सदबुद्धी देना. आप जो कर रहे हैं हमारे लिए, वह हम पहचानें.” पूर्णतया तो हम नहीं पहचान सकते. एक छोटासा बालक भी अपनी माँ को समझ नहीं सकता. प्रेम है, समझ सकता हैं, पर कई चीजें ऐसी होती हैं, जो उसकी माँ उससे करवाती है. भीषण कार्य, जैसे स्कूल भेजा. बालक जाना नहीं चाहता. वहाँपर उसे कितना दुःख होता है. घरमें वह कुछभी कर सकता है, तोड, फोड सकता हैं, किसीको मार सकता है. स्कूलमें जाता है तो वहाँपर दूसरे ऐसे बच्चे, जो उसे वापस मारते हैं. और वहाँ उसकी माँ उसे भेजती हैं. वह समझ नहीं सकता कि यह आवश्यक है. इसी प्रकारसे यद्यपि हम पूर्णतया नहीं पहचान पाते कि गुरुशक्ति कैसे हमें आगे ले जा रही है, और हम विश्वास रखकर, श्रद्धा रखकर, बड़ी सतर्कतासे आगे बढ़नेका जब प्रयास करते हैं, तब जीवनमें रस आने लगता हैं. भाव कुंठित नहीं होता और शुष्कता भी हमें ग्रस्त नहीं करती. We are not lost in the deserts of dryness in the name of detachment. तो इस प्रकारसे हमने सोचा कि आज एक बहुतही सुन्दर स्तोत्र “कामाक्षी सुप्रभातम्” के कुछ श्लोकोंपर चिंतन करें.

कामाक्षी सुप्रभातम्

भगवती कामाक्षी. कामाक्षी. शिव कामाक्षी. जिनके नेत्र शिवका दर्शन कर रहे है, शिवकाम है. केवल शक्ति ही शिवको देख सकती है. इसिलिए शक्तिका हम जागरण करते हैं. तो वह कामाक्षी देवी. हाँ, भारतवर्ष में मंदिर भी है, कामकोटि कामाक्षी. काँचि कामाक्षी. काँचि, वह भी ऐसी एक नगरी, अभी तो ऐसी नहीं रही शायद, पर काँच, याने स्वर्णसे निर्मित नगरी. वहाँपर कामाक्षी बैठी है. इसी प्रकारसे मेरे हृदय आकाशका, ऐसेही स्वर्णसे मैं इसका निर्माण करूँगा, चमक लाऊँगा, ओजस्विता लाऊँगा, वहाँपर चितिशक्तिका प्रस्फुरण होगा, उसका मैं दर्शन करूँगा. इस उद्देश्यसे यह स्तोत्र है, “कामाक्षी सुप्रभातम्” कुछ श्लोकोंका हम चिंतन करेंगे.

उत्तिष्ठोत्तिष्ठ वरदे उत्तिष्ठ जगदीश्वरि ।

उत्तिष्ठ जगदाधारे त्रैलोक्यं मंगलं कुरु ॥१॥

पहली प्रार्थना. “उत्तिष्ठोत्तिष्ठ वरदे” वरदान देती हो, मुक्ति तुमही दे सकती हो. जगतकी ईश्वरी तुम हो. नमस्कार करते हैं हम, आप जागो. “उत्तिष्ठ जगदाधारे”. तुमही आधार हो, अधिष्ठान हो, इस जगत का. मिथ्या है जगत, पर अधिष्ठान तो हो न? वह तुमही हो. वहाँपर, शिवस्वरूपिणी हो. जगतकी सृष्टि करती हो, शक्तिस्वरूपिणी बनकर. “त्रैलोक्यं मंगलं कुरु”. तीनों लोकोंको मंगल करना. यह तीन शरीर जो हैं, स्थूल, सूक्ष्म, कारण शरीर हैं, उनमें आपका संचरण हो, मुझे अनुभव हो, इस जड़तासे मैं मुक्त हो जाऊँ. व्यवहार में जड़ता, सम्बन्धोंमें जड़ता, चिन्तनमें जड़ता, इससे मैं त्रस्त हूँ. एक चैतन्यकी झलक मेरे जीवनमें ले आवो, कुछ उमंग रहे. व्यवस्था सब है, सबकुछ है, फिर भी शुष्कता है, इसे आप हटाओ. “उत्तिष्ठोत्तिष्ठ वरदे” “त्रैलोक्यं मंगलं कुरु” फिर साधक कहता है,

शृणोषि कच्चिद् ध्वनिरुत्थितोऽयं, मृदङ्गभेरीपटहानकानाम् ।

वेदध्वनिं शिक्षितभूसुराणां, शृणोषि भद्रे कुरु सुप्रभातम् ॥२॥

“भद्रे”, भद्रा है, मंगल करनेवाली, “शृणोषि कच्चिद्” भाषाका भी ऐसा सुन्दर प्रयोग है यहाँपर, शब्दोंका. अरे, सुनभी रही हो? कुछतो सुन रही हो? “शृणोषि कच्चिद् ध्वनिरुत्थितोऽयं” यह ध्वनि बढ़ रही है, आवाज जो हो रहा है. किस प्रकारका आवाज? कोलाहल? क्या पता. एक बार अष्टमूर्ति उपासना करने निकले थे. वहाँ पर एक बहुतही सुन्दर स्थानपर गए, बैठे. सुप्रभातका समय था. चिड़ियाँएँ गूँज रहीं थी, अपने घोंसलोंमें. एक यतिविर्य, जिनके साथ हम गए थे, कहने लगे, कितना सुन्दर है, कितना मंगल है, देखो, कितनी मधुर इनकी ध्वनि. साथमें एक गृहस्थ था. विवाह होकर दो वर्ष हुए थे. कुछ illusions had vanished, probably कहने लगा “हाँ स्वामीजी, ये भी उठतेही झगड़ने लगते हैं.” बिचारेका जैसे अनुभव, वैसेही यहाँपर उसको दृष्टांतमें भी दिखे! इसीलिए यहाँपर “उत्थितोऽयं ध्वनि” यह जो ध्वनि बढ़ रही है, वह मंगल ध्वनि है, झगड़ेकी ध्वनि नहीं है. “मृदङ्गभेरीपटहानकानाम्” मृदङ्ग इत्यादिकी सभ्य ध्वनि है, बढ़ रही हैं, मंदिरके बाहर प्रांगणमें बैठकर लोग ढोलक वगैरह बजा रहे है. अन्दर, वेद ध्वनि, “शिक्षितभूसुराणां ध्वनि”, “शृणोषि कच्चिद्” सुन रही हो? वैदिक मंत्रोच्चारण कर रहे हैं, जागरण कर रहे हैं, भगवतीका, उस मंदिरके प्रांगणमें,

अरे, सुनभी रही हो? “शृणोषि भद्रे”, यदि सुन रही हो, “कुरु सुप्रभातम्” हमारे लिए सुप्रभात करना, मंगलता लाना.

शृणोषि भद्रे ननु शंखघोषं, वेतालिकानां मधुरं च गानम् ।

शृणोषि मातः पिककुक्कुटानां, ध्वनिं प्रभाते कुरु सुप्रभातम् ॥३॥

शंखघोषको क्या सुनभी रही हो? मधुर गान हो रहा है, स्तुतियोंका पाठ हो रहा है. सुनभी रही हो? बाहर, the birds are chirping वह भी सुन रही हो? सारा जग एक प्रकारसे जागृत हो रहा है. तुम अभीभी सोई हुई हो? ऐसे पूछ रहे हैं. फिर वहाँपर वर्णन करते हैं.

पश्याम्ब केचिद् धृतपूर्णकुम्भाः, केचिद् दयार्द्रे धृतपुष्पमालाः ।

काश्चित् शुभांग्यो ननु वाद्यहस्ताः, तिष्ठन्ति तेषां कुरु

सुप्रभातम् ॥४॥

पुष्पमाला लेकर, पूर्ण कलश लेकर सभी लोग तैयार हैं, आपका दर्शन करनेके लिए. यह हुई साधनामें तीव्रता लानेकी बात. तैयारी हो रही है, जप करके, भजन करके, प्रतीक्षा कर रहे हैं, कि भगवती कब जागृत होगी. फिर कहते हैं,

अन्तश्चरन्त्यास्तव भूषणानां, झलझलध्वनिं नूपुर-कंकणानाम् ।

श्रुत्वा प्रभाते तव दर्शनार्थी, द्वारि स्थितोऽहं कुरु सुप्रभातम् ॥५॥

गर्भगृहमें भगवती है, हम सब बाहर खड़े हुए हैं, प्रार्थना कर रहे हैं. गर्भगृहके दरवाजे अभी भी बंद हैं. रातको शयन करवाते हैं, तब बंद किए जाते हैं. “अन्तश्चरन्त्यास्तव भूषणानां” अन्दर अभी झलझल ध्वनि, नूपुर और कंकणोंकी आवाज अभी हमें सुनाई दे रही है. आपके द्वारपर मैं खड़ा हूँ, और अभी आपका दर्शन हुआ नहीं. कुछ झलकसी मिल रही है, कुछ संकेत मिल रहे हैं, that you are awake and stirring. आप उठ रहीं हैं, नूपुर, कंकणोंकी आवाज हमें सुनाई दे रही है, एक प्रकारका आश्वासन मिल रहा है, आप जागृत हो रही हो। “द्वारि स्थितोऽहं” मैं आपके द्वारपर खड़ा हूँ, “कुरु सुप्रभातम्” मेरे लिए सुप्रभात करना आप, मंगलता लाना मेरे जीवनमें.

पश्याम्ब केचित् फलपुष्पहस्ताः, केचित् पुराणानि पठन्ति मातः ।

पठन्ति वेदान् बहवस्तवाग्रे, तेषां जनानां कुरु सुप्रभातम् ॥६॥

कुछ लोग खड़े हैं, माला, पुष्प लेकर, कुछ लोग वेद पारायण कर रहे हैं, कुछ स्तुतियाँ कर रहे हैं, जैसे जैसे व्यक्तिका अधिकार, वैसे वह सेवा कर रहा है. “तेषां जनानां कुरु सुप्रभातम्” उनका आप सुप्रभात कीजिए. याने एक वैयक्तिक साधना भी हुई, और एक सामूहिक साधना भी हो रही है. फिर कहते हैं,

माता शिशूनां परिरक्षणार्थं, न चैव निद्रावशमेति लोके ।

माता त्रयाणां जगतां गतिस्त्वं, सदा विनिद्राकुरु सुप्रभातम् ॥७॥

कोई भी जननी, माँ, “शिशूनां परिरक्षणार्थं” अपने बच्चोंके रक्षणके उद्देश्यसे “नचएव निद्रावशमेति” जो कोई हो, माँ हैं तो अपने शिशुके रक्षणमें तत्पर रहती है. भलेही सोई हुई हो, थोड़ीसी भी आवाज हुई, उठकर देखेगी, कि क्या हुआ. इस प्रकारसे हम जगमें देखते हैं। “माता त्रयाणां जगतां गतिस्त्वं” तीनों लोकोंकि आप गति हो, जगत्जननी हो, “सदा विनिद्राकुरु सुप्रभातम्” सदा विनिद्रा हो, “कुरु सुप्रभातम्” Already we have covered three stages in a sadhaka's life. पहले वह क्या कर रहा है? प्रार्थना करता है, उठो हे भगवती, जागृत हो. तैयारी हम किए हैं, आराधना कर रहे हैं, जागृत हो. दूसरा स्तर, सुनाई दे रहा है. Response is coming. भगवती जागृत हो रही हैं. “झलझलध्वनिं नूपुर-कंकणानाम्” वह ध्वनि सुनाई दे रही है. फिर वहाँपर एक उदारता लाई, स्वार्थका त्याग किया, और यहाँ पहचान रहे हैं, “सदा विनिद्रा” तुम हो. तुम कभी सोती नहीं हो. भ्रम मेरा है. आवरण मैंने, विघ्न मैंने लाए हैं बीचमें, और मैं सोच रहा हूँ कि भगवती मेरी ओर देख नहीं रहीं. देवाने अनुग्रह कोका म्हणु म्हणताती. देव अनुग्रह करतऽ आस्स. घेंव्चो आम्कां अधिकार ना. तो साधक फिर समझने लगता है इस स्तरपर, कि भगवान तो अनुग्रह करही रहे हैं. निर्निमेष उनकी दृष्टि, करुणाकी दृष्टि, करुणापूरित, वात्सल्यपूरित, उनकी दृष्टि हमपर है. हम उनकी ओर देखते नहीं, या तो फिर समझते नहीं. जड़ता है. कई अवगुण हैं. उन अवगुणोंको, उन दोषोंको हटाना हमारा कार्य रहता है, वह साधनाके माध्यमसे हम करते हैं, फिर वह जो अनुग्रह आ रहा है, हम उसे ग्रहण कर सकते हैं. तो इस स्तरपर वे कहते हैं, कि भगवती, देखो, कोई भी एक साधारण सी माँ भी बच्चेके रक्षणके लिए जागृत रहती है. सोती नहीं. विनिद्रा

तो तुम हो ही, सदा विनिद्रा तुम हो. चितिशक्ति कभी सो नहीं सकती. ऐसी तुम हो, “कुरु सुप्रभातम्” मेरे जीवनमें मंगलता लाना. मैं उस बातको अच्छी तरह से समझना चाहता हूँ. याद रखिएगा, इन स्तोत्रोंकी रचना आचार्योंने की हुई है, तो बड़ी ही सावधानीसे उन्हें पढ़ना रहता है, इनका पाठ करना रहता है. ब्रह्मतत्त्व निर्गुण, निराकार है. जबतक साधक जीवभावमें रहकर अपनेआपको एक व्यक्ति समझता है, उससे सम्पर्क नहीं कर पाता. इसीलिए सगुणकी हम उपासना करते हैं. इतना अधिकार हो, तो फिर जाकर ऐक्य जल्दी ही स्थापित किया जा सकता है, “नेति नेति” के माध्यमसे. उतना अधिकार यदि नहीं है, तीव्रता नहीं है, अभीतक मुमुक्षा वैसी उत्पन्न नहीं है, तो फिर आराधना, उपासनाकी आवश्यकता रहती है. उपासनामें फिर जैसे मार्गदर्शन किया गया है, उपदेश दिया गया है, चाहे केवल सगुण, चाहे सगुण साकार का, और फिर नाद, मंत्रको लेकर उपासना होती है, सारी शक्तियाँ उस तत्त्वपर केंद्रित होती हैं, और ज्ञानका उदय होता है. तो उस स्तरपर भी यहाँपर कुछ संकेत दिए गए हैं।

जिस उपास्यकी जिस स्तोत्रमें स्तुति की जाती है, उसे बहुत बढ़ाया जाता है. शिव स्तुति हो, तो आचार्य उस तत्त्वको, शिव तत्त्वको बहुत बढ़ाते हैं, और शिव तत्त्वकी अपेक्षा, सारी दुसरी जो मूर्तियाँ हैं, वे निम्न श्रेणी की हैं, उनकी एक प्रकारकी निन्दा की जाती है, ताकि जब साधक उस स्तोत्रका पाठ करे, उनकी निष्ठा, अपने इष्टदेवतामें, दृढ़ हो जाए. देवताओंमें श्रेष्ठता बताना उद्देश्य नहीं है, क्योंकि सारे रूप जो हैं, कल्पित ही हैं. प्रत्येक साधकके अनुसार उसे रूपका चिन्तन करनेका उपदेश दिया जाता है, उनमें कोई श्रेष्ठ या निम्न नहीं है. पर अपनी उपासनामें तीव्रता लानेके लिए, अपने इष्टदेवताकी श्रेष्ठता बताई जाती है. यहाँपर शिव और शक्तिमें, शक्तीकी श्रेष्ठता बताई गयी हैं.

दिगम्बरो ब्रह्मकपालपाणिः, विकीर्णकेशः फणिवेष्टिताङ्गः ।

तथाऽपि मातस्तव देविसङ्गात्, महेश्वरोऽभूत् कुरु सुप्रभातम् ॥८॥

शिवका नाम दिगम्बर है. वह महेश्वर कहलाता है. दिगम्बर है. अब स्तुति जब शिवकी करते हैं, वहाँपर दिग् ही अंबर हैं जो, वह शिवतत्त्व जो है, वह सीमित नहीं है, इसलिए उसका वेष्टन नहीं कर सकते हैं आप. you

can't encircle Him with anything. So what contains Him? दिग् ही अंबर हैं. सारी दिशाओंमें जो फैला हुआ है वह तत्त्व, अखंड तत्त्व, दिगम्बर है. यहाँपर भगवतीकी श्रेष्ठता बतानेके लिए साधक कहता है कि वह तो दिगम्बर है, वस्त्र भी नहीं है उनके पास, ऐसा है. “ब्रह्मकपालपाणिः” दारिद्र्य आ गया, ब्रह्मकपाल भी हाथमें है. कैसे आया वह? ब्रह्माजीके पाँच मुख थे, झूठ बोले, तो जिस मुखसे झूठ बोले, “करनखमुखेनैव लुलितम्” करनखसे शिवजीने उस मुखका च्छेदन किया; उस सिरका. हुआ ठीक, पर वह जो ब्रह्मकपाल है, उनके हाथसे छूटा नहीं. ब्राह्मण हत्या हुई. और वे भिक्षाटन करते हैं. Not only he doesn't have anything, he has got huge debts also. ब्रह्मकपाल धारण किए हुए, वैसे शिवजी “ब्रह्मकपालपाणिः” “विकीर्णकेशः” ऐसी उनकी जटाएँ फैली हुई हैं. वहाँपर तो वे उनके प्रताप, उनके तेजका एक द्योतक हैं. तपस्वी हैं, जटाएँ धारण किए हुए हैं, तांडव करते हैं, ऐसे वे शिवजी. यहाँपर भगवतीका भक्त क्या कहता है, कि विकीर्ण केश हैं, uncouth, uncultured. “फणिवेष्टिताङ्गः” सारे उनके आभूषणतो सर्पही हैं. सर्प तो शक्तिका प्रतीक है. नाग शक्तिका प्रतीक है, नाग, शक्तिका जो अधिष्ठान है, वह शिवतत्त्व है. सारी शक्तियाँ उसीमें संचरण करती हैं. उन्हींमेंसे उत्पन्न होती हैं. इसीलिए सारे नाग उनके आभूषण हैं. जो और कोई नहीं सहन कर सकता, अलंकारके रूपसे वे सहन करते हैं. ऐसे वे भुजंगधारी हैं. पर यहाँपर कहते हैं, कि वे “फणिवेष्टिताङ्गः” है. उनके आभूषणमें कुछ नहीं मिला, सर्पोंको धारण किया है. ऐसे वे हैं. “तथाऽपि” ऐसे होते हुए भी, “मातस्तव देविसङ्गात्”, क्योंकि उन्होंने आपका पाणिग्रहण किया, आपसे विवाह किया, इसीलिए वे अभी महेश्वर कहलाते हैं. सारा ऐश्वर्य उनको आया, केवल आपके सङ्ग से. बात भी सही है. शिवतत्त्व निर्गुण, निराकार है, शुद्ध प्रकाश है. शक्ति विमर्श है, उसमें वह सौंदर्यका प्रस्फुटन होता है. पर यहाँ पर शक्तिको प्राधान्य देकर जागरण करते समय, शिवकी एक प्रकारसे अवहेलना करके, शक्तिका संबोधन भगवती जगत्जननीके रूपमें किया जा रहा है, जागरण किया जा रहा है. शिव प्रसाद प्राप्त करना हो, तो पहले शक्तिका प्रसाद प्राप्त करना अनिवार्य होता है. इसीलिए कहते हैं, भगवती, “कुरु सुप्रभातम्”. बिना शक्तिके हम

शिव नहीं हैं, हम शिव बन जाते हैं। यदि शिवकी प्राप्ति करनी हो, तो शक्तिकी बड़ी श्रद्धासे, बड़ी विनम्रतासे साधना करनी ही पड़ेगी। हठपूर्वक नहीं किया जाता, करें तो फिर दुराग्रह बढ़ता है, पछाड़ देगी। इसीलिए, बड़ी विनम्रतासे, पर उस साधककी तरह नहीं, कि भगवान करेंगे। जो करना है, करो। फिर आएका उमंग। फिर निमित्त बन पाओगे। फिर कुछ जीवनमें एक अर्पणकी भावना आएगी। ऐसीही हम प्रार्थना करते हैं।

चातुर्मास का व्रताचरण हमने तीन मास विठ्ठल नामके देवस्थानमें किया था। अनन्तेश्वर देवस्थान है, वहाँ सप्तमुखी नाग हैं, अनन्तेश्वर हैं। वहाँपर श्लोक है, जिसका पहले हम नमस्कार करते समय उच्चारण करते हैं।

“अनन्तसंसारसमुद्रमध्ये मग्नं समभ्युद्धर वासुदेव ।

अनन्तसूत्रे विनियोजयस्व अनन्तरूपाय नमोनमस्ते ॥”

इस श्लोककी गरिमाको समझना चाहिए। There is a sequence to it. “अनन्तरूपाय नमोनमस्ते” आप अनन्त हो, सर्वत्र हो, आपको नमस्कार करता हूँ। नमस्कार करनेकाभी अधिकार नहीं है। पहले क्या होता है? “अनन्तसंसारसमुद्रमध्ये मग्नः अहं” मैं इस अनन्त संसारमें मग्न हुआ हूँ। जबतक आपका दर्शन नहीं होता, तो कोई सार नहीं मिल रहा है इस संसारमें। निस्सार हो रहा है संसार, और इसके परे भी मैं नहीं जा रहा, डूब रहा हूँ, मग्न हूँ मैं। “समभ्युद्धर वासुदेव” मेरा उद्धार करना- यह तीव्रता पहले आती है, जिसे मुमुक्षा कहते हैं। “मोक्तुम् इच्छा”। फिर जाकर साधनामें गति होती है। - मैं आपको अपने जीवनमें लाना चाहता हूँ, मंगलता लाना चाहता हूँ। फिर आप मेरा इससे उद्धार करेंगे। पूर्णतामें आप मुझे ले जाएँगे। “समभ्युद्धर”। “उद्धार” मुझे उपर उठाना, पर फिरसे छोड़ नहीं देना। “समभ्युद्धर” “अभितः उद्धर” हर प्रकारसे मेरा उद्धार करना, हे वासुदेव, यह मेरी प्रार्थना है। एक मेरा अनुभव, अनन्त संसारका, और मेरी प्रार्थना, कि मेरा उद्धार करना। पर बड़ी सावधानीसे साधक प्रार्थना करता है। पहले कहता है, “अनन्तसूत्रे विनियोजयस्व” आप सूत्र रूपसे सर्वत्र व्याप्त हैं, उसके साथ मेरा संयोग करना, विनियोग करना। यज्ञवत् यदि कार्य चल रहा हो, तो मैं उस यज्ञमें भाग लूँ, शामिल हूँ, जब जाकर निमित्त बन पाऊँगा, तब जाकर कर्तृत्व भोक्तृत्वसे छूट पाऊँगा, तब जाकर आपके अनन्त रूपको देख

पाऊँगा, और सचमुच मेरा नमस्कार होगा, “अनन्तरूपाय नमोनमस्ते” connect me. may I get connected to You अकेलासा अनुभव करता हूँ अपने आपको. सृष्टि, स्थिति, लय करनेवाली शक्ति एक प्रचंड शक्ति है, उसकी स्तुति करता हूँ. उस शक्तिका मेरेसे सम्बन्ध क्या है, नही समझ पाता. पहले वह सम्बन्ध तो जरा बैठे, फिर मैं समझ पाऊँगा कि मैंने क्या करना है, कर्तव्य मेरा क्या है. फिर जीवनमें एक रसता आएगी. उस रसताको लेकर मैं बहूँगा, आपकी ओर, पूर्णतामें लीन हो जाऊँगा, “अनन्तरूपाय नमोनमस्ते” कह पाऊँगा. ऐसा हमारा एक मार्ग है, आचार्योंके द्वारा बताया गया, पुष्ट किया गया. अपनी ओजस्विता अपनी मेधासे इसको अपना पड़ता है. ऐसे कहकर अन्तिम श्लोक.

केचित् सुमेरोशिखरेऽतितुङ्गे, केचिन्मणिद्वीपवरे विशाले ।

पश्यन्तु केचित्त्वमृताब्धिमध्ये, पश्याम्यहं त्वामिह सुप्रभातम् ॥

भगवतीकी आराधना करते हैं साधक. तंत्रोंमें, आगमोंमें बताया गया है कि किस लोकमें जाते हैं वे साधक, भगवती कहाँपर विराजमान है. “केचित् सुमेरोशिखरेऽतितुङ्गे” सुमेरु शिखरके तुंग शिखरपर वे बैठी हुई हैं, कैलासपर बैठी हैं, शिव-शक्तिका सामरस्य है वहाँ पर. वहाँ जाकर आराधना करते हैं कुछ लोग. “मणिद्वीपवरे विशाले” भगवतीका द्वीप मणिद्वीप कहलाता है. समुद्रोंके बीचमें, वहाँपर भुवनेश्वरी विराजमान हैं. जो सिद्ध साधक हैं, वे वहाँपर उनकी आराधना करते हैं. “पश्यन्तु केचित्त्वमृताब्धिमध्ये” अमृत सागरके बीचमें आप विराजमान हो लक्ष्मीस्वरूपसे. वहाँपर सिद्ध कोटिके साधक आपकी आराधना करते हैं. “पश्याम्यहं त्वामिह सुप्रभातम्” मैंतो आपकी आराधना यहींपर करता हूँ. सारे इष्टलोक वेदान्त परख हैं. कहींपर भी मार्गसे च्युत नहीं हो सकते हैं हम. भक्तिपूर्वक जाते समय भी, जा रहे हैं उसी वेदान्त प्रतिपादित ब्रह्म-आत्म-ऐक्यकी ओर. यह श्रेष्ठता रहती है आचार्यकृत स्तुतियोंकी. मैं भगवतीका दर्शन अभी करना चाहता हूँ. इस जन्ममें पाप करता रहूँ. अगले जन्ममें कहीं अच्छा कुछ मिले, या तो फिर भगवती मुझे अपने लोकमें ले जाए, और फिर वहाँपर मुक्ति दे. ना. I can't wait भविष्यकी क्या guarantee, कोई है नहीं. मुझे यहींपर आपका दर्शन चाहिए. इस उद्देश्यसे मैं साधना कर रहा हूँ, मेरा मार्गदर्शन कीजिए, यहींपर

आत्मदर्शन करवाइए. इसीको फिर हम सुप्रभात कह सकेंगे. वह भा, वह प्रकाश मेरे हृदयमें, इसी शरीरमें मुझे दिखाई दे. उसीमें मेरा मन लीन हो जाए. इस उद्देश्यसे हम प्रार्थना करते हैं, भगवतीकी आराधना करते हैं कुछ तीव्रता लाते हैं इन अवसरोंपर, नवरात्र में, और शिवरात्रिमेंभी. ऐसे अवसरोंपर भी साधक मिलकर उस उपासनाको करते हैं, परस्पर एक-दुसरेका हौसला बढ़ाते हैं, they encourage each other. कुछ मार्गदर्शन मिलता है. “सद्ब्रह्मचारिभिः पादमेकं” जो with interaction समझमें आता है. अच्छा कोई साधना कर रहा है, आप देखते हैं, प्रेरणा मिलती हैं. कोई कुछ गलत काम कर रहा है, तो मनमें आता है, मैं ऐसे नहीं करूँ, सतर्क हो जाते हो. साधक हो तो. नहीं तो फिर, उस बातको लेकर दस लोगोंको बताते रहोगे. उसमें और रस आता है, क्या करें? साधक हो, तो वहींपर चुप हो जाओगे. समझाना है तो समझाओगे, और अपना जप करोगे, तो उस प्रकारसे परस्पर प्रोत्साहन देते हुए साधना करते हैं. वैयक्तिक साधनामें एक ऐसी तीव्रता आती है, पाँच मिनटके बजाय दस मिनट बैठे सकते हैं. बंटवाळ माम्माने म्हळ्ळेल वारी जातऽआस्स! पांचा बदलाक धा दिव्येद! तो हमभी कुछ अनुरोध करते हैं आपसे. यदि आप दस मिनट बैठते हैं, तो बीस मिनट बैठिएगा, जप कीजिएगा. घरमें भी शांति आएगी. आपका आन्तरिक बल जो है, वह बढ़ेगा. जल्दी भगवतीका प्रसाद अनुभवमें आएगा. ऐसे ही हम आपसे कह सकते हैं. जपको प्रधान करके, पुनः पुनः अंतर्मुख होकर भगवतीसे प्रेरणा माँगते हुए - अपने इष्टदेवतासे - साधना करनेसे, जीवनमें एक परिवर्तन आता है, दृष्टिकोणमें परिवर्तन आता है, और बहुत सरलतासे गुरु अनुग्रहका अनुभव होता है. फिर “चित्तानुसरणं गुरोः” सरल होने लगता है. ऐसा माधुर्य, ऐसी रसता आप सबके जीवनमें आए, सुख, सम्पत्ति आपको भगवती प्रदान करे, ऐसी प्रार्थना हम आप सबकी ओरसे भगवतीके चरणोंमें करते हैं. एक भजन करें. “भासुरा श्री भवानी भातु भातु भासुरा, मम हृदये भासुरा.” “भासुरा” देवका प्रकाश. देवताओंका प्रकाश. दिव्य क्या है? आत्मतत्त्व. चैतन्यका प्रकाश. उसको संबोधित करते, भगवतीके रूपमें, उसका जागरण. ऐसी भी प्रार्थना करते हैं, जगत्जननी, चितिशक्ति, संवित्स्वरूपिणी, “भातु भातु” प्रकाशित हो, ऐसी प्रार्थना. शक्ति कैसी है,

किसने बताया है हमें, प्रमाण क्या है? “नगपति कुलतिलकवति” “नगपति” हिमालयकी पुत्री, पार्वती, ऐसे स्वरूपमें आप प्रकट हुई थी, आराध्य हैं आप, आगमोंमें, तंत्रोंमें, पुराणोंमें आपका वर्णन आता है. ऐसी आप हो. हम उपासना करते हैं. “नेति नेति श्रुतिनां गतिः” वेदान्तमें “नेति नेति” करके, जो गति, अवगति प्राप्त होती हैं. जो ज्ञान प्राप्त होता है, जिस तत्त्वका, वही आप हो, हम आपकी उपासना करते हैं, अधिकार प्राप्त करके, ज्ञान हम प्राप्त करते हैं, आपका, जीवन मुक्ति प्राप्त होती है. “जगदुदय प्रलय रता” सृष्टि, स्थिति, लय करनेवाली आप हो. “जपा कुसुम भासुरा” जपा पुष्पके समान अत्यंत तेजस्वी, रक्तवर्णीया, भगवती, विमर्शात्मिका आप हैं, हम आपकी आराधना करते हैं. “भातु भातु भासुरा” मेरे हृदयमें “मम हृदये” “भातु” प्रकाशित हो. हो तो आप हो, पर अभीतक अव्यक्त सी हो, क्योंकि मेरी दृष्टि बहिर्मुख है. अंतर्मुख हो जाए, तो फिर आप केवल अंदर ही नहीं, अंदर, बाहर, सभी जगह आपहीका दर्शन होगा. ऐसी आप मेरेपर कृपा कीजिए. “भातु भातु”. साधनामें तीव्रता लाइएगा. लाते समय शरणगतिकी ओर बढ़ते रहिएगा. शरणागति शुष्क नहीं हो सकती. निर्बल शरण नहीं आ सकता. बहुत ही आत्मबलको बढ़ाते बढ़ाते उस पूर्ण तत्त्वकी ओर बढ़ सकते हैं. यह हम कर रहे हैं. प्रेमसे करें, मिलकर करें.

॥ॐ नमः पार्वती पतये हर हर महादेव ॥

(Transcribed by Smt. Gita Gokarn)

卐 卐 卐

**ASHIRVACHAN AT VITTAL ON 2-9-2004
ON THE OCCASION OF PUNYATITHI OF
P.P. SHRIMAT PARIJNANASHRAM (III) SWAMIJI**

कर्णस्वर्णविलोककुण्डलधराम् आपीनवक्षोरुहां ।
मुक्ताहारविभूषणां परिलसन्धम्मिल्लसम्मल्लिकाम् ।
लीलालोलित लोचनां शशिमुखीम् आबद्ध कांचीसृजं ।
दीव्यन्तीं भुवनेश्वरीमनुदिनं वन्दामहे मातरम् ॥

॥ ॐ श्री गुरुभ्यो नमः ॥ ॥ श्री भवानीशंकराय नमः ॥

विचित्र पञ्चकम्

Composed by P. P. Shrimat Parijnanashram (III) Swamiji

अत्यंत पवित्र हो दिवसु. पवित्र ह्या स्थानारी गुरुचिंतन आम्मी कोर्चेसती. त्या गुरुशक्तीलो स्पर्श प्रतिक्षण जात आस्ता. विशेषरूपेण अस्त्या अवसरारी गुरुचिंतन कर्ताती.

स्वयं गुरुवर्यानी एक स्तोत्राची रचना केल्ली. 'विचित्र पञ्चकम्' म्होणु. आवयोरनुष्ठानस्य चित्रं वैचित्रमेव हि ।

न जानन्ति जना मूढाः विकल्पं भावयन्ति च ॥१॥

'आवयोरनुष्ठानस्य चित्रं वैचित्रमेव हि' - विलक्षण हें अनुष्ठान. 'न जानन्ति जना मूढाः' - प्रायः लोकांक कळना. 'विकल्पं भावयन्ति च' - म्होणुची मस्त विकल्प कर्ताती, 'अय्यो, कळे हें? अशशी वे?' इत्यादी. हाजेरी आम्मी चड विश्लेषण कोर्चे नाती. समाजांतु कळे जालेले तें सर्वांक गोतस म्होणु. कटू अनुभव आस्स सगळ्यांकयी. ताजे हांगा एक संकेत केला.

संकेत होवयी केला की गुरु-शिष्य संबंधांतु, गुरु 'शिष्यांतु एक शुद्धी

। ६६ । सद्योजात बोधामृत, भाग-१ ।

हाड्का, शिष्याक तय्यार कोर्का' म्हणताती. तें कश्शी कर्ताती, तें आनि कोणाकयी कळना. तें गुरुंक मात्र गोतस्ता, शिष्याक मात्र अनुभव जातस्ता. तटस्थ जावु आममी analyze कोरुंक वचुल्यारी, invariably आमगेले reading wrong जाता. केदना कित्ले एक लीवे (leeway) दिंव्का, केदना ताडन कोर्का, तें गुरुंक मात्र कळता. आनि शिष्याक कित्लेंयी दुःख जाल्यारी सुदायी कळत आस्ता, 'हें समची', म्होणु. So, त्या अत्यंत एक मधुर संबंदाचे हांगा संकेत स्पष्ट कर्त आस्सती, गुरुवर्य.

आमगेले अनुष्ठान. अनुष्ठान न्हवे? सिद्धकोटीचे दोन्नी यतिवर्य. जाल्यारी गुरुशिष्य संबंधु प्रकट कोर्नु दित्त आस्तना, उदाहरण-रूपेण दित्त आस्तना, तांतु जें सुख-दुःख सगळे आस्ता, सगळें प्रकट कोर्नु सांग्त आस्सती 'विचित्र हें! स्थूल-बुद्धी आसल्यारी, मूढ म्हणताती. तांका हाज्जे कसलें कोळचे ना. सगळे उलटी ग्रहण कर्तली', so तें एक संकेत. म्हळ्यारी सूक्ष्म-दृष्टी जांव्का. मागिरी तांतुले माधुर्य कळता, 'कश्शी ती गुरुशक्ती कार्य कर्तआस्स!' तश्शी कळनाफुडे, आपणाल्या प्रत्येकाले जीवनांतूयी, ती गुरुशक्ती कश्शी कार्य कर्त आस्स म्होणु you can relate to the GuruShakti.

चित्रं दृष्ट्वा तु मच्चित्तं सत्यमेव हि ध्यायति ।

नाहं कर्ता कारयिता इत्येवं कथयामि वः ॥२॥

'चित्रं दृष्ट्वा' - चित्र, विचित्र हें पळौनु. 'मत् चित्तम्' - मगेले मन. 'सत्यमेव हि ध्यायति' - सत्यची ग्रहण कर्ता. गुरुंगेले कार्य, गुरुंगेले व्यवहार विचित्र आस्स. कळे म्होणु कळना, जाल्यारी तें ग्रहण कर्तना, केवल सत्याकची हांव ग्रहण कर्त आस.

विलक्षण, हें विचित्र-पंचक आस्स. शिष्यु प्रायः शिरकुनु पडता, एक स्तरारी येवु. Obstacles जें आस्सती, तें स्वयं आपणेची घाळले, जन्मजन्माचे संस्कारामिती आस्सूक फाव आस्सती, जें विघ्न आस्सती, तें काड्का म्हळ्यारी सामान्य प्रयासाने जायना.

आत्त, तीं विघ्नं गुरुने जाय म्होणु, विचार कोर्नु केल्यां म्हणु सुदायी म्होणुक जायना. ती गुरुशक्तीचि तश्शी कार्य कर्ता. परिस्थिती निर्माण कर्ता, तुमगेले साधनेंतु शिथिलता आयल्यारी. चिक्के एक पेडु मेळता आनि एकदम जागृत जावु मागिरी साधकु साधनेंतु आनि तत्परता हाड्ता. तें हांतु सांगल्या.

‘सत्यमेव हि ध्यायति मद चित्तम्’ - मगेले चित्त केवल त्या सत्याचे ग्रहण कर्त आस्स. लक्ष्य आनि स्पष्ट, स्पष्ट जात आस्स. नाना परिस्थिती हाणु मगेले चित्तांतु, तें सत्य ग्रहण कोर्चे अधिकार हें उत्पन्न कर्त आस्स म्होणु. ‘चित्रं दृष्ट्वा’ - विचित्र तुगेली लीला पळौनु, लीलांतूची आकृष्ट जाय्नी अथवा लीलामितीची विक्षिप्त जाय्नी मगेले चित्त. तांतु एक सत्य मात्र ग्रहण कर्तची, सत्याचेंची ध्यान कर्त आस्स. विलक्षण एक पंक्ती ही!

‘नाहं कर्ता न कारयिता इति एवं कथयामि वः’. ‘वः’ तुम्का आत्त हांव इल्लें सांग्चे, ‘अहं कथयामि’, कळे? ‘हांव कर्ता न्हयी, हांव कारयितायी न्हयी. तुम्मीची सगळे करैत आसती, कर्त आस्सती. मगेली साधना सुदायी सिद्ध कर्त आस्सती. मगेले साधनेंतु तीव्रता सुदायी तुम्मीची हाडैत आस्सती. साधनेची सफलता, साफल्य सुदायी तुम्मीची प्रदान कर्ताती. हें माक्का अनुभव जात आस्स. सत्य मात्र ग्रहण जात आस्स. तांतु कित्लेयी वैचित्र्य आयल्यारी सुदायी मगेली शुद्धी जाता, माक्का सत्य मात्र प्राप्त जाता. कल्याक? तश्शी मगेली दृष्टी, गुरु-दृष्टी, गुरुगेले प्रति तश्शी दृष्टी आम्मी दव्वल्या’, म्होणु परिज्ञानाश्रम स्वाम्यांनी हांगा उद्गार प्रकट केल्याती.

त्वत् पादकमले चित्तं विलीनं चेद् भवेत्तुरो ।

त्वयैव धियते सर्वं होतद् मे ह्युपदिश्यति ॥३॥

‘त्वत् पादकमले चित्तं विलीनं चेद्’ तुगेल्या चरणकमलांतु सर्वतोभावेन मगेले मन समर्पित जाल्लें म्होणु जाल्यारी, ‘हे गुरो, त्वयैव धियते सर्वं हि एतद् मे उपदिश्यति’ - ‘तूंची सगळे धारण कर्त आस्स, तूंची सगळे कर्त आस्स’, म्होणु माक्का उपदेश हो स्पष्ट प्राप्त जाता, हो अनुभव सिद्ध जाता.

श्रीगुरुभजनस्तोत्रांतु कश्शी दिल्लेले तें? ‘इच्छाज्ञानक्रियामूलम् आत्मरूपम्’ अथवा ‘कलाभिः कल्पिताशेष भुवनानन्दभोजनम्’... त्या रूपेण सांगिले, हांगा गुरुवर्य सांगत आस्सती, ‘हो माक्का अनुभव स्पष्ट जात आस्स. मगेले मन तुगेले चरणांतु लीन जात आस्स. आनि तूंची सगळे कर्त आस्स, कोरौनु घेत आस्स म्होणु माक्का हो स्पष्ट अनुभव जाता’. कितल्याक की शरणागती आस्स, तितल्याक हो अनुभव स्पष्ट जाता.

सान्न चेडाली कश्शी स्थिती की, तशी शिष्याली. आवसु school क पेटैता. ‘ही इल्ली बरी आश्शीली! आत्त कश्शी दुष्टबुद्धी जाल्या! माक्का इल्ले

वांट दित्तआस्स school क पेटोनु. हांव घारा संतुष्ट आशिशिलो' म्होणु कश्शी चेड्ड म्हण्ता, तशीची शिष्युयी म्हण्ता.

तें वेंरेंवेंरें चालू आस्ता. गुरुशक्ती कार्य कर्तआस्ता. चिक्के प्रौढता येनाफुडे, 'ओ...मज्जांतु शक्ती उत्पन्न जातआस्स. आत्मबल-वर्धन जातआस्स', म्होणु जांन्वेभित्तरी सत्यची ग्रहण कोरुंक सूरु कर्ता. मागिरी बदऽचि सत्शिष्यु जाता, शिष्यु. instinctively he goes for the Truth of what is being demonstrated or what he is made to experience in all these vivid experiences.

जनाः नः ह्येकरूपेण पश्यन्ति शिवजीववत् ।

सत्यञ्च खलु जीवोऽहं शिवाराधनतत्परः ॥४॥

Very sweetly put! 'जनाः नः' - आमगेले लोक. 'हि एकरूपेण पश्यन्ति' - एक रूपाने आम्का पळैताती. 'शिवजीववत्' - हे गुरु, तूं ब्रह्म, हांवयी ब्रह्म. आम्मी दोगयी ब्रह्म म्होणु लोक पळैताती तश्शी. (अहंकाराचे लवलेश ना हांतु). आम्का एक म्होणुची ग्रहण कर्ताती. जाल्यारी 'शिवजीववत्' - 'तूं शिव, हांव जीवुं. तांतु ऐक्य आस्स', तश्शी आम्का एक म्होणु पळैताती, लोक.

'सत्यं च खलु जीवोऽहं शिवाराधन तत्परः'. ब्रह्मनिष्ठ आस्सुनु सुदायी, शिष्यरूपेण सांगतना, 'सत्यं हेंची. जीव हांव आनि तूं शिव आनि तुगेले आराधनेंतु तत्पर जाव्नु हांव आस्स'. म्हळ्यारी शरीर आस्ससरी, ब्रह्मनिष्ठाले सुदायी शरीर आस्ससरी, गुरु आनि शास्त्र अत्यन्त पूज्य आस्ताती. 'आत्त माक्का ब्रह्मज्ञान जाल्यां. आत्त गुरु आनि शास्त्राक Goodbye' अशिश जाय्ना. शरीर आस्ससरी ईश्वराप्रति, शास्त्राप्रति आनि गुरुप्रति तोची आदरभावु प्रकट कोर्चो आस्ता आनि जाता, स्वाभाविकतया जाता. तीची विनम्रता हांगा प्रकट जाल्या, 'आमगेले ऐक्य म्होणु पळैताती, लोक. तांतु compare कर्ताती'. आनंदाश्रम स्वाम्यांतु आनि परिज्ञानाश्रम स्वाम्यांतु ब्रह्मनिष्ठ, superior कोण म्होणु तश्शी आस्सना. But, शिष्यरूपेण परिज्ञानाश्रमस्वाम्यांनी सांगतना तेची म्हण्ताती, 'हांव केवल जीवु, तूं शिव. आनि शिवाराधनेंतु तत्पर आशशीलो हांव' ब्रह्मनिष्ठाले लक्षण.

निर्गुणं गुणसंयुक्तं तत्त्वमानन्द नामकं ।

विशेष शोमुषी निष्ठा तवानन्द पदाम्बुजे ॥५॥

‘निर्गुणम्’ - निर्गुण हैं तत्त्व. ‘गुणसंयुक्तम्’ - गुणाने संयुक्त जाल्लेलवारी दिस्ता. ‘तत्त्वम्’ - हैं तत्त्व. ‘आनन्द नामकम्’ - आनन्द नावांचे. म्हळ्यारी आनंदाश्रम स्वाम्यांगेले संबोधन कर्तची, स्मरण कर्तची... आनंद नावाचे हैं तत्त्व. व्यक्ती न्हयी, जीव न्हयी, निर्गुण हैं तत्त्व. जाल्यारी अनुग्रह कोरुक ‘गुणसंयुक्तम्’ जाल्यां. करुणा इत्यादी गुणाने युक्त जाल्लेले हैं तत्त्व, ‘आनन्द नामकम्’.

‘विशेष शोमुषी निष्ठा तव आनन्द पदाम्बुजे’. ‘तव आनन्द पद अम्बुजे’, विशेष शोमुषी मगेली निष्ठा आस्स. समाधिस्थ जावु आशीली ही निष्ठा आस्स, तुगेले चरणारविंदांतु. ताज्जानेची हैं प्राप्त जाता. ‘शोमुषी’ म्हळ्यारी कळे?? ‘शोमुषी’ म्हळ्यारी समाधी... मनाची एक स्थिती, समाधी म्हणताती. ‘शोमुषी दक्षिणाप्रोक्ता’. ‘दक्षिणा’ चो अर्थ शोमुषी. ‘शोमुषी’ची अर्थ समाधी. दक्षिणामूर्ती म्हळ्यारी कळे? शोमुषीद्वारा खंचाचे ज्ञान जाता, समाधींतु खंचाचे दर्शन स्पष्ट जाता, ताका दक्षिणामूर्ती म्हणताती.

So, हांगा गुरुवर्य म्हणताती, ‘विशेष शोमुषी निष्ठा’ - विशेष शोमुषी, ती समाधी स्थितींतु स्थित जावु, ‘तवानन्द पदाम्बुजे’ हांव समाहित जाल्लां. शोमुषीनेची, समाधीनेची ही निष्ठा प्राप्त जाता. अशीची एक मनाचे स्थिरतेमिती हैं प्राप्त जायना. मन परत संकल्प-विकल्प उत्पन्न कोरुक फाव आस्स. निष्ठा डगमगा जाती है। तशी ना. This is not dependent on any other circumstances. तशी ही निष्ठा, नितरां स्थिति: मगेली जाता. खंयि? तुगेले चरणारविंदांतु, it is born of Samadhi. मस्त अभ्यास कोर्नु, तुगेले अनुग्रहाने ती स्थिती मगेले मनाक प्राप्त जाल्या. त्या आनंदनामक निर्गुण तत्त्वाले हांव भजन कर्तां.

हें तांगेले उद्गार, His innermost एक expression म्होण्येद. गुरुलेविषयांतु उलैतना, गुरुक संबोधित कर्तना, गुरुंले सांगाती आपणाले कळे संबंध तें द्योतित कर्तना, शुद्ध सत्त्व हांगा प्रकट जातआस्स. आमगेले प्राय: ‘कशी आस्ता? ‘गुरुने माका हैं दिल्लें, तें केल्लें, अथवा मज्जेरी कोपल्याती’, इतल्यारी खर्चता सगळे संबंध. हांगा, ‘खंयीथायी तें पावता? निष्ठा कशी उत्पन्न जाता?’ म्होणु स्पष्ट द्योतित केल्यां, म्होणु हें एक

। ७० । सद्योजात बोधामृत, भाग-१ ।

स्वाध्याय जाता, मोक्ष ग्रंथांचे अध्ययन.

हें आम्ही अर्पण कर्ताती, त्या गुरुचरणी. ही बुद्धी, एक सूक्ष्मता बुद्धीतु त्या गुरुशक्तीले कार्य अनुभव कोरुक, ताज्जो अर्थ ग्रहण कोरुक. एक सामर्थ्य प्रदान कोर्का म्होणु तुमगेले सगळ्यांगेले लेकाने आम्ही तांगेले चरणी प्रार्थना कर्ताती.

“गुरुमहिमा गुरुमहिमा अपार महिमा गुरुमहिमा प्रस्थनत्रय भाष्य बनाकर...”

‘भाष्यम्’, ‘शांकरभाष्यम्’ उपनिषदांचेरि गीतेचेरी, ब्रह्मसूत्रांचे आदि शंकराचार्यानी जे आपणाले व्याख्यान केल्ले, ताका भाष्य म्हणताती. स्पष्ट जाता विषय. तश्शी शांकरभाष्याचे आचार्यानी एक प्रौढ वर्णन केल्यां, ‘प्रसन्न-गम्भीरम्’... ‘प्रसन्नम्’ आनि ‘गम्भीरम्’ म्होणु. प्रसन्न आस्स म्हळ्यारी वातना अर्थ लागुक सुरु जायनाफुडे मन खिन्न जायना. प्रसन्नता आस्स because तांतु आत्मानुभूतीचे, आत्मतत्त्व कल्ले, ताज्जेची सगळी लक्षणं दिल्यांती. So, प्रसन्न आस्स ती शैली, the way it has been put. प्रसन्न आस्स आनि गंभीर आस्स, गांभीर्य आस्स तांतु.

गुरुंगेले विषयांतु चिंतन कर्तना, दोन्नी अंश आमगेले मनांतु येव्का पडताती... प्रसन्नतायी आनि गांभीर्ययी. कल्ले प्राप्त जायनाफुडे मन प्रसन्न जाता. ‘माका मेळ्ळे’ म्होणु तो अनुभव घेवु साधकु मागिरी आनि प्रसन्नता वाडोचे आसल्यारी एक धा लोकांक सांगुक सूरु कर्ता. ताव्वळी कल्ले जाता? गांभीर्य सुटता. जें दिल्लें ताज्जे महत्त्व वर्ना. महत्त्व खंचारी वत्ता? ‘आपणाक दिल्यां’ म्होणु. गुरयी क्षुद्र जाल्ले, अनुभूतीयी क्षुद्र जाल्ली आनि ‘आप्पण मात्र होडु’, म्होणु अनुभव जांवच्याक सूरु जायनाफुडे हगूर-हगूर ती अनुभूती सुट्टुक सूरु जाता. मागिरी हा-हा-हा-हा जाता. So, साधनेंतु, कितल्याक की मेळता, अनुभूती आस्सो, कल्लेंयी एक लक्षण आस्सो, गांभीर्य हाडुक पळोका पडता. ‘हें जाल्लें, प्राप्त जाल्ले. कृतज्ञता आस्स, I am grateful, but at the same time, I don't use it to increase my self-importance.

खंयीथानु आयलें? कोणे दिल्लें? कल्याक? हे गुरुशक्ती, हांव परत तुका समर्पित जाता’, तें गांभीर्य येवच्याक सूरु जायनाफुडे, प्राप्त जाल्लेल्यांतु एक शाश्वतता येता. ना जाल्यारी, ‘फुदकी मार रहा है’ म्हणताती न्हयी? तश्शी, थोडेंची कल्ले प्राप्त जाल्यारी, हो-हो-हो जाता. मागिरी तें सुदायी परत प्राप्त

कोर्चे अधिकार वर्ना. तश्शी जाव्वये. 'प्रसन्न-गंभीर मगेले मन आसत्यारी
गुरुंगेले वचन स्पष्ट ग्रहण जातलें', म्होणु लक्ष दव्वर्का पड्ता. ती बुद्धी
आमच्यांतु येवो, गुरुंगेले कार्य सिद्ध जावो म्होणु आम्मी सगळ्यांगेले लेकाने,
तुमगेले लेकाने, गुरुचरणी प्रार्थना कर्ताती.

ॐ नमः पार्वतीपतये हर हर महादेव

- Transcribed by Rajeshwari Hemmadi

卐 卐 卐

कर्ण स्वर्ण विलोल कुण्डलधरां आपीनवक्षोरुहां,
मुक्ताहारविभूषणां परिलसत् धम्मिल्लसम्मल्लिकाम् ।
लीलालोलितलोचनां शशिमुखीं आबद्धकाञ्चीस्रजं
दीव्यन्तीं भुवनेश्वरीमनुदिनं वन्दामहे मातरम् ॥

॥ॐ श्री गुरुभ्यो नमः ॥ ॥श्री भवानीशंकराय नमः ॥

॥ श्री शिवमहिम्नःस्तोत्रम् ॥

विलक्षण एक कार्य हांगा संपन्न जाल्ले. सुमार इत्ले कार्यक्रम जाल्ले, आमकां reports दुसर्यालागि थावनु बरे प्राप्त जाल्ले. तुमकांइ एक बरो अनुभव जाल्लो. दुसर्यांक आप्पोवनु workshops conduct आनि कोरचें, हांतूंत आवश्यक प्रगति जातलि. कल्या म्हळ्यार तुमकां आमगलो original संकल्पु गोतस, ह्या मठांतुं विविध प्रकारचे कार्यक्रम जांवकाति, पूजा आस्सचि, जाल्यार पूजेने, जपाने निर्माण जाल्लेलि ती आध्यात्मिक एक शक्ति, ताज्जि बरेरीतीरि प्रकटन, ताज्जें एक प्रशिक्षण ह्या मठांतुं, मेळका... workshops जांवकाति. खुशी जाल्लि सगळें आयकुनु, पोळोवनु.

शिवस्तुति कर्त आशिशलिं, शिवस्तुतिचो आधार आम्मि शिवमहिम्न स्तोत्र केल्लेलो. आजि चड आमकां घेंवचे ना. तीन चार श्लोकांचेरि चिंतन कोर्यां.

हरिस्ते साहस्रं कमलबलिमाधाय पदयो-

र्यदेकोने तस्मिन् निजमुदहरन्नेत्रकमलम् ।

गतो भक्त्युद्रेकः परिणतिमसौ चक्रवपुषा

त्रयाणां रक्षायै त्रिपुरहर जागर्ति जगताम् । १९ ॥

शिवमहिम्न स्तोत्र, ईश्वरालि महिमा. ताज्जें स्तोत्र, ताज्जें वर्णन ह्या स्तोत्रांतुं आयल्यां. ईश्वराक पौराणिक एक देव म्होणु घेतल्यारि, ईश्वर

सद्योजात बोधामृत, भाग-१ । ७३ ।

म्होणचभित्तिरि, ब्रह्मा आणि विष्णु आस्सतिचि. तांच्यपैकी एक तागलि ईश्वरालि श्रेष्ठता, शिवतत्वाचि श्रेष्ठता दाखवचें ह्या स्तोत्राचें प्रयोजन आशिल्लमिति हांगा दुसरे देवांक चिके निम्न श्रेणीरि दवरल्यां. तांतु कस्लेइ धर्मसंकटांतु पोडका म्होणु ना कोणइ. इष्ट देवतेले प्रति आमगलि आण्णालि निष्ठा वाडवच्याक तद् तद् देवतांगलें प्राधान्य दाकयताति स्तोत्रांतुं. विष्णुने एक संकल्प केल्लेल खंयि, प्रति दिवसु हांव पूजा कर्तां. सहस्रनामावल्या अर्चना, कमल अर्पण कोर्नु कर्तां. तागलि भक्ति पोळोंवच्याक, test कोरूक एक तांतुलें कमळ ईश्वराने हरण केल्लें! एक नाव वल्यां, फूल ना थंई. कस्ले चड विचार कर्नि, नेत्रकमल काणु अर्पण कोर्नु सोळ्ळें विष्णूने. पद्मलोचन न्हवे. दोळोचि अर्पण कोर्नु सोळ्ळो आण्णालो. तें पोळोवनु प्रसन्न जावनु ईश्वराने तत्क्षणचि वर दिल्लें आनि तें नेत्रकमलचि चक्र जाल्लें, सुदर्शनचक्र म्हणताति. आतं तें घेवु विष्णु आण्णालें जें कार्य आस्स, स्थिति कोर्चें, राक्षसांगलें हरण कोर्चें, इत्यादि, तें संपन्न कर्त आस्स. त्या भक्तिंतुं, त्या आवेशांतुं, सगळें अर्पण केल्लेलमिति, ताजें फळ मेळ्ळें, विलक्षण मेळ्ळें, भक्ताक प्रतिनिधि जावनु विष्णु थंइ. तें हांगा दाखयल्यां. तिन्नी पुरांचें, शरीरांचें अथवा लोकांचें रक्षण कोरूक, तत्पर आस्स, तुगल अनुग्रह आनि विष्णुलें चक्र.

क्रतौ सुप्ते जाग्रत् त्वमसि फलयोगे क्रतुमतां

ऋ कर्म प्रध्वस्तं फलति पुरुषाराधनमृते ।

अतस्त्वां सम्प्रेक्ष्य क्रतुषु फलदानप्रतिभुवं

श्रुतौ श्रद्धां बद्ध्वा दृढपरिकरः कर्मसु जनः ॥२०॥

यज्ञ कोर्का खंयि, बरें कार्य कोर्का खंयि. कल्याक? हें मुखारि वच्चुन बरें फळ दिता. आध्यात्मिक म्होण्येद, religious म्होण्येद, बरें कार्य केल्यारि पुण्य मेळता. स्वर्ग प्राप्ति जाता. आध्यात्मिक दृष्टिकोणुचि आस्ल्यारि आम्मि कल्लें म्हणताति? ह्याचि जन्मांतु आमकां जांक्का, मुखावेलो जन्मु कोणे पळयला. आस्सो, कल्लें कर्म केल्ल्यां की, ताजें फळ मेळका. कल्लें बरें कार्य केल्ल्यां म्होणु जाल्यारि, ताजें बरें फळ मेळका.

हांव केल्लेल्या कार्याचें फळ माकाचि मेळका म्हळ्यारि, हें account कोण दवर्ता... तें एक तत्व आस्स, ईश्वरतत्व, तें सम नियंत्रण कर्त आस्स.

। ७४ । सद्योजात बोधामृत, भाग-१ ।

So कोण बरें कार्य कर्त की, तुज्जांतुं विश्वास दवर्नु कर्ता की, तात्रे केल्लेले कार्याचें बरें फळ ताक्का निश्चितरूपेण मेळतलें... “ततः त्वां संप्रेक्ष्य” तुजेरि विश्वास दवर्नु शास्त्रांतुं श्रद्धा दवर्नु, साधक बरें कार्य कर्ताति. सान सान विषयांतुं सुद्धांइ, आचमन, कल्ल्याक? शास्त्रांतुं सांगल्यां. ताज्जें कल्लेंइ विश्लेषण कोरूक जात की? ना. विमर्श मस्त तत्वांचो कोरूक जाता, सुमार इत्ले कर्मकाण्डांतर्गत विषय आसताति, ताज्जें चड विश्लेषण कोरूक जायना. Scientific explanation म्होणु प्राप्त जायसरि एक युग व्यतीत जातलें, next generation may devise instruments, मागेरि “ओ अशिश केल्यारि अशिश जाता, ताज्जें परिणाम म्होणु. But, here, you have wasted your entire life, ताज्जे बदलाक एक निष्ठा दवर्नु ईश्वरांतुं, शास्त्रांतुं जें सांगल्यां तें आस्मि करताति. मागेरि ताज्जे लाभु कोळु सूरू जाता आमकां. आध्यात्मिक साधना कर्तना मन एकाग्र जात आस्स, हें फळ मेळत आस्स म्होणु कळता. So तशिश तुज्यांतुं विश्वास दवर्नु, फळ दितल तूं म्होणु, साधकु आप्णाला सत् कार्यांतुं प्रवृत्त जाता. तूं सर्वत्र व्याप्त जावनु आस्स. माक्का सुख जायि. म्होणुचि हांव बरें कार्य कर्ता. कर्मकाण्डी सुद्धांइ कल्या करता? तुज्यांतुं विश्वास आशिशलमिति. ना जाल्यारि जायना. बरें कार्यचि जायना.

क्रियादक्षो दक्षः क्रतुपतिरधीशस्तनुभृता-

मृषीणामात्विज्यं शरणद सदस्याः सुरगणाः ।

क्रतुभ्रंशस्त्वत्तः क्रतुफलविधानव्यसनिनो

ध्रुवं कर्तुः श्रद्धाविधुरमभिचाराय हि मखाः ॥२१॥

बरें कार्य कर्तल दक्ष प्रजापतिल हांगा उल्लेख केल्ला. इतलें होड एक यज्ञ केल्लें, जाल्यारि, तांतुं शिवसंतुष्टि लक्ष्य नाशिशलें, शिवालो अपमान कोर्चेचि लक्ष्य आशिशलें, तशिश आशिशलमिति, तें कल्लें यज्ञ केल्लें की, तें यजमानाकचि ताज्जो पेडु पळ्ळो. संकल्प बरो नातिलमिति. म्हळ्यारि, कार्यांतुं आम्मि एक दक्षता हाडका, हांगा एक संकेत दित आस्स. माक्का भक्ति आस्स, म्होणु हांवें कल्लेंइ फडपशी कार्य केल्ल्यारि, देव सहन कर्ता, स्वीकार कर्ता, म्होणु लेकका म्होणु ना साधकाने. देवाने शक्ति दिल्या, बुद्धि दिल्या, युक्ति दिल्या, तेंवड वापराति, मागिरि भक्तिपूर्वक अर्पण कराति.

आतं ही साधना, सेवा, आनि सगळें कर्ताति. कल्ल्याक? तेंचि न्हवे? क्षमा याचनेंतुं तें List कोर्चे आस्सना. वॉलन्टीयर्सानि बैसुनु एक discuss करतना, आमगल्यो कल्ल चुक्यो जाल्यो, कल्ल communication gaps वरलें, इत्यादि हें सगळें, भक्ति ना म्होणु वे? ना, दक्षता आनि वाड्का म्होणु. दक्षता कश्शि वाड्ता की, तित्ल्याक ती सेवा कोर्च्यांतुं एक आनन्द येता आनि तें अर्पणइ सम जाता. अय्ययो म्होणु तें एक वर्ना. म्होणुचि देवु संतुष्ट जावनु स्वीकार कर्ता. आमोल्या संतुष्टि खातिर आम्मि दक्षता वाड्यत वत्ताति, अर्पण कर्त वत्ताति. दक्षताचेरीचि प्राधान्य आयल्यारि, शुष्क जावंच्याक सूरु जाता. तश्शि जांन्वानज्ज म्होणु, दोन्नि हाज्जेरि लक्ष दवर्का पडता. म्होणुचि सेवा अत्यंत कठिण... सेवा कोर्चि म्हळ्यारि. भक्ति दवर्का पडता. आनि आमगल एक कुशलता आस्स तीवइ वाडंवका पडता. एक वाडतना invariably दुस्स कम्मि जाता, maintain कोर्चि हीचि आमगलि कुशलता, साधना. हांगा तोचि संकेत मेळ्ळा, बरें कार्य कर्तना, orientation म्हणताति, लक्ष्य केन्नाइ सुडूनज म्होणु. तें एक उत्साह केन्ना वाडता की आमकां संतोष जाता. साधकांगलो एक दृष्टिकोणुइ स्पष्ट जात आस्स, आनि आनि स्पष्ट जात आस्स, आनि तांगलि दक्षताइ निश्चितरूपेण, प्रकट रीत्या तांतुं प्रगति जात आस्स.

अश्शि एक स्तुति कोर्नु, भक्त, आचार्य, पुष्पदंताचार्य, परत एक ईश्वराल aspect म्हणताति, ताज्जें चिंतन कर्त आस्सति.

श्मशानेष्व्वाक्रीडा स्मरहर पिशाचाः सहचरा-

श्चिताभस्मालेपः स्रगपि नृकरोटीपरिकरः ।

अमङ्गल्यं शीलं तव भवतु नामैवमखिलं

तथापि स्मर्तृणां वरद परमं मङ्गलमसि ॥२४॥

आमगलि साधना सगळी व्यावहारिक स्तरारि जात आस्ता. व्यावहारिक स्तरारि लाभ हानि आमकां कळता, जाल्यारि त्या आध्यात्मिक स्तरांतुं प्रवेश कर्तना, पैलें कल्लो प्रश्न येता... progress जात आस्स की ना कळना म्होणु. विचित्र एक परिस्थिती ही, मस्त एक निष्ठा वाडंवका पडता, श्रद्धा वाडंवका पडता. कल्ल्या म्हळ्यारि progress जात आस्स की ना म्होणु सुद्धांइ आमकां कळना, कल्लें benchmark म्हणताति तें सुद्धांइ आमकां

मेळना, parameters मेळनाति. थोडे लोक कळे अनुभूति घेवु आण्णाल progress मापुक वत्ताति. दुसरे मस्त शांत जाल्यां मन, म्हळ्यारि प्रगति जात आस्स म्होणु विश्वास दवरताति. अनुभूति जांवच्या फावस्स, सुट्ट फावस्स. एक एक फांतां मनाचि शांति सुद्धाई कम्मि जांवच्या फावस्स, जाल्यारि एक आश्वासन मेळत आसता, बरें कर्त आस्स तूं, चिके जपु आनि वाड्डीयि म्होणु. म्होणुचि हांगा उल्लेखुइ तशी केल्ला. तुगलि क्रीडा, हे भगवन् खंई? स्मशानांतुं. तुगल सहचर म्हळ्यारि सगळ दिव्य गण आणि न्हयि, पिशाच, राक्षस आनि सगळे ईश्वराले भूतगण जावु आस्सति, भस्म लेप कोर्नु घेत आस्स. माला धारण केल्ल्यां, कळे भांग्राचि इत्यादि न्हयि. कपालमाला धारण केल्यां तूवे. अशिश आमगल्या दृष्ट्या अमंगलता आस्स हांतुं. स्मशानांतुं नान्तलो, भूत तागले सहचर आशिशले आनि भस्मलेप कोर्नु घेतलो. जाल्यारि सुद्धाई स्मर्तृणाम्, तुगलें कोण स्मरण करताति की तांच्या खातिर तूं अत्यंत मंगल जावु आस्स. एक paradox शें दिसता... आम्मि तें चिंतन करताति अशिश तुगलें रूपाचें. आमगेले दृष्ट्या हें सगळें एक एक घेतल्यारि अमंगलचि, स्मशान म्हळ्यारि अमंगलचि, न्हांवका पडता थंड वच्चुल्यारि. करोटि (कपाल) धारण केल्ल्यारि आनि फजिति. भस्मलेप स्मशानाचो कोर्नु घेतलो तूं, तुगले, मृत्युंजयालें आम्मि ध्यान करतना मात्र मंगलताचि तूं दिता. “स्मर्तृणाम्” ...तुगलें कोण स्मरण करताति... म्हळ्यारि तूं आमगेले एक व्यावहारिक स्तरां थांवु एक पारमार्थिक स्तरांतुं प्रवेश करयतल तूं “स्मशानेषु क्रीडा” तूं शिवतत्व केवल शुद्ध चैतन्य आशिशलमिति आनि सगळें स्मशान सदृश्य आस्स तुका. तूं ना जाल्यारि स्मशान जाल्लें, म्होणु आम्मि तुगलि आराधना कर्ताति. तूं चैतन्य, अखंड चैतन्य, तुगलि आम्मि आराधना कर्ताति, आम्मि तुगल विस्मरण केल्ल्यारि हें सगळें स्मशान जाता. “परिकर” आमगलें म्हळले ते पिशाच जावु बसताति, तुगलें स्मरण करनी जाल्यारि. “स्मर्तृणाम् वरद परमं मङ्गलमसि” शुष्क जांवच्या सूरु जाता, सगळे जे संबंध आस्सति, सगळें आमकां जें प्राप्त जात आस्स, तांतुं एक हाहाकार मात्र प्राप्त जाता, तुगलें विस्मरण जाल्ल्यारि म्होणुचि “परमं मङ्गलमसि”. खंचे घरांतुं झगडे नाति? मस्त कष्टाने, वांट काणु प्राप्त केल्लेलें भस्म जावु गेल्यां, राख हो गया है सब. कल्याक? तुगलें

विस्मरण जाल्या. आतं तुगलें स्मरण सम केल्लें म्होणु जाल्यारि, ही मंगलता आमकां प्राप्त जाता, तशिशे विश्वास दवर्नु साधकु धैर्यपूर्वक साधना कर्ता. साधकाक, चिके उच्चकोटि साधक आशिशलमिति, हें सगळें पुण्या काम केल्यारि मुखारि तुका guaranteed सुख स्वर्ग प्राप्ति, जाता म्होणु आश्वासन दिंवका पणा. ताक्का तांतु इच्छाचि ना. आतंचि शिवप्राप्ति जायि माक्का म्होणु. शिव विस्मरण जाल्यारि हें सगळें अमङ्गल मात्र आम्कां दिसनु येता. तें नाक्का, ती अमंगलता नाक्का, मंगलता जायि म्होणु आम्मि तुगलि आराधना कर्ताति. तशिशे एक विश्वास दवर्नु साधकु आप्णाल्या जीवनांतुं तें शिवस्पन्दन हाडता.

मनः प्रत्यक्चित्ते सविधमवधायात्तमरुतः

प्रहृष्यद्रोमाणः प्रमदसलिलोत्सङ्गितदृशः ।

यदालोक्याह्लादं ह्रद इव निमज्यामृतमये

दधत्यन्तस्तत्त्वं किमपियमिनस्तत् किल भवान् ॥२५॥

तुगलें वर्णन कल्लें कोर्चें? खंचे साधक, मनाक एकाग्र कोर्नु, प्राणायाम इत्यादि कोर्नु मागिरि मनाक संयमित कर्ताति, एक विलक्षण आनन्दाचो अनुभव कर्ताति, तांकां रोमांच जाता, तें कस्त्याक म्होणु तांकां सांगु जायना. तें शिवतत्व कस्लें, म्होणु ताज्जें वर्णन कोरु जायना. तेंचि एक तत्व आस्स, तेंचि भवानीशंकरू, तेंचि ईश्वर, ताज्जीचि हांव आराधना कर्त आस्स. खंचेयि देवालि आस्सो. देवु विशेष न्हयि. कशिशे प्रगति जात आस्स, खंयि थांवनु सुरू केल्लें, शुद्ध वेदान्तांथांवनु सूरू केल्लें, मागिरि कथा इत्यादि ताज्जें स्मरण करयलें ह्या श्लोकांतुं, संपूर्ण महिम्न स्तोत्रांतुं. मागिरि परत, तें तत्व आध्यात्मिकचि, एक देव होडु, दुसरो देवु सानु म्होणचें तात्पर्य न्हयि. शिवतत्व, हाज्जि आराधना कशिशे करताति, केल्ल्यारि तेंचि तत्व प्राप्त जाता म्होणु हांगा स्पष्ट केल्ल्यां.

त्रयीं तिस्रो वृत्तीस्त्रिभुवनमथो त्रीनपि सुरा-

नकाराद्यैर्वर्णैस्त्रिभिरभिदधत् तीर्णविकृति ।

तुरीयं ते धाम ध्वनिभिरवरुन्धानमणुभिः ।

समस्तं व्यस्तं त्वां शरणद गृणात्योमितिपदम् ॥२७॥

ईश्वर, शिव, भवानीशंकरू, हें सगळे नांव आस्सति, जाल्यारि तुगलें

इल्ल्यांतुं एक सूक्ष्म नांव म्हळ्यारि ॐ... ॐकार नाद. तांतुं किल्ल मात्रा आस्सति, तीन मात्रा आस्सति. ॐ काराचो जपु कर्तना, तश्शि पैलें चिंतन कोर्नु संकल्प कोर्नु कोर्चो आसता. हांगा थोडोचि त्या साधनेचो उल्लेख केल्ला... तीन वेद. ऋग्वेद, यजुर्वेद, सामवेद... अ उ म... अ कार represents one, उ कार represents the second वेद, म कार represents the third. तशीचि जागृत, स्वप्न सुषुप्ति, तीनि अवस्था आस्सति, rotationally येताति वताति. हे तीन वृत्ति, they are represented by the trimaatras. मागोरि त्रिभुवनांतुं अ उ म ही भावना कोर्येद, अनुभव कोर्येद. ब्रह्मा, विष्णु, महेश हे तीन देव तीनि मात्रांतुं आम्मि भावना कर्ताति. तुरीय आस्स हें तुगलें धाम, तूं व्याप्त जावनु आस्स हें सगळ्यांतुं अनुस्यूत जाल्लेलो, संपूर्ण ॐ कार म्हळेलो तूं, तुगलि आम्मि आराधना कर्ताति. खंचि एक अवस्थेंतुं माका शिरकूंचेंना. अवस्थात्रयसाक्षि जावनु आशिशल तूं, तुक्क नमस्कारू कोर्नु शुद्ध वेदान्त प्रणालीने प्राप्त जांवचें ज्ञेय पदार्थ, आत्मतत्व तूचि म्होणु हांगा स्पष्ट केल्यां. ॐ कार रूप तूं, तुक्का नमस्कारू. तुज्यांतुं मन लांवच्याक, पौराणिक कथा जांवका, नाजाल्यारि शुष्कता येता. तांतूंचि मागोरि भोंवत पोडूनज्ज म्होणु बुद्धिक प्रचोदना दितां, ॐ काराचें हांव स्मरण कर्ता.

भवः शर्वो रुद्रः पशुपतिरथोग्रः महमहां-

स्तथा भीमेशानाविति यदभिधानाष्टकमिदम् ।

अमुष्मिन् प्रत्येकं प्रविचरति देव श्रुतिरपि

प्रियायास्मैधाम्ने प्रणिहितनमस्योऽस्मि भवते ॥२८॥

महिम्न स्तोत्रांतुं अष्टमूर्ति उपासनेचोइ उल्लेख येता. तुक्का नमस्कार हांव कर्ता. तुगलि स्तुति वेदान्तुं सुद्धांइ केल्ल्या. खंचे नावाने... किल्लकी नांव आस्सति. हांगा select केल्ल्यां भव, शर्व, रुद्र, पशुपति, उग्र, महादेव, भीम ईशान ह्या सगळे नावांनि तूं प्रसिद्ध आस्स. श्रुतींतुं आठ नावांनि संपूर्ण cover केल्ल्यां अष्टमूर्ति उपासना. जें ज्ञान आस्स, खंच्याचो माक्का अनुभव जात आस्स, मगलें विश्व म्होणु, आनि तांतुं अहम् म्हळ्ळो अनुभव कर्तलो हांव जो आस्स, हें संपूर्ण तुगलेंचि शरीर. अश्शि हांव एक धारणा कोर्नु अष्टमूर्ति उपासना कर्ता, तावळी पृथ्वी तत्व म्हळ्यारि “ॐ शर्वाय

क्षितिमूर्तये नमः” हें पृथ्वीतत्त्व जें आस्स ताका एक नांव दीव्नु हें तुगलेंचि एक रूप, म्होणु तश्शि एक तादात्म्य हांव establish कर्त आस्स. भावात्मक जांवका न्हवे, उपासना भावप्रधान आसता. त्या तत्वा प्रति भाव हाडूक हांव वैदिक जे मंत्र आस्सति तांतुं आयिलें तुगलें नांव वापरुं,

ॐ शर्वाय क्षितिमूर्तये नमः

ॐ भवाय जलमूर्तये नमः

ॐ रुद्राय अग्निमूर्तये नमः

ॐ उग्राय वायुमूर्तये नमः

ॐ भीमाय आकाशमूर्तये नमः

ॐ महादेवाय सोममूर्तये नमः

ॐ ईशानाय सूर्यमूर्तये नमः

ॐ पशुपतये यजमानमूर्तये नमः

एक एक मूर्ति तुगलेंचि रूप म्होणु तश्शि एक भावना कोर्नु त्या ऐक्यांतुं माक्का स्थापित करता.

नमो नेदिष्ठाय प्रियदव दविष्ठाय च नमो

नमः क्षोदिष्ठाय स्मरहर महिष्ठाय च नमः ।

नमो वर्षिष्ठाय त्रिनयन यविष्ठाय च नमो

नमः सर्वस्मै ते तदिदमतिसर्वाय च नमः ॥२९॥

“नमो नेदिष्ठाय” लागि आशिल्लें तत्व जें आस्स ताका नमस्कार. “हे प्रिय दव” दव म्हळ्यारि जंगल, जंगलांतूं राबतलो, किरात जावनु राबतलो, हे “दविष्ठाय च नमः” दूर आशिल्लो, ताका नमस्कार. “नमः क्षोदिष्ठाय” “नमः महिष्ठाय” सान आशिल्लो, महान आशिल्लो, तुका नमस्कार. “वर्षिष्ठाय”, बुजुर्ग, होडु प्रायेने. तशीचि “यविष्ठाय” प्रायेने अत्यंत अल्प आशिल्लो तश्शि तुका नमस्कार. एक श्लोकांतूंचि contradictory नांव दीवनु त्या शिवतत्त्वाचें स्मरण करयत आस्सति, आचार्य. प्रत्येक नांवांतुं संकेत दिला. सानांतुल सानु, होडांतुल होड तूं, वर्णन कोरू जायना, वर्णनातीत आशिल्लो, म्होणुचि तश्शि आम्मि तुगल स्मरण करताति. खंयि आस्स तें तत्व? सर्वत्र व्याप्त आस्स. How do I locate it? मेळना हात्तांतुं म्होणुचि “नेदिष्ठाय” अत्यंत निकट आशिल्लें तें तत्व, तुका नमस्कार.

निकट आस्स, म्हळ्यारि मल्यागि मात्र आस्स, दुसर्यांतुं ना म्हळेल बारी वे? ना. म्होणुचि “दविष्टाय” सर्वत्र व्याप्त आस्स तें तत्व. “क्षोधिष्टाय” सान आशिल्लें तत्व, “महिष्टाय” होड आशिल्लें तत्व, dimensions आमगलीं काम करनाति म्होणु सांगुक हें स्पष्ट केल्ल्यां. “देश, काल, कलना वैचित्र्य चित्रीकृतम्” देश, काल आनि कलना, हें माया क्षेत्र जात्ता, ताज्जाने तुगलें हें सगळे कार्य तूं कर्त आस्स, लीला कर्त आस्स, तूं ह्या क्षेत्राच्या परे आशिलमितिं तुगल स्पर्श जांवका, तुगल अनुभव जांवका, I dare to go beyond these limitations. तश्शि एक प्रार्थना कोर्नु, हें नांवांचे स्मरण कोर्नु सर्वत्र व्याप्त आशिल तत्वाचें आम्मि स्मरण कर्ताति. अंततोगत्वा... “नमः सर्वस्मै ते” सर्वत्र व्याप्त आशिल तत्व, तुक्का नमस्कारू. हीचि आमगलि साधना, मुखारि सुमार श्लोक आस्सति, आतं आमकां हांतुं वच्चें ना. जें तुम्मि कर्ताति, संस्कृताचेंइ आर्तातूं अध्ययन सूरू केल्ल्यां. पुण्य नगरींतुं संस्कृत चल्ललें न्हवे? म्होणुचि, गुरु पूजेचे, शिव पूजेचे, देवी पूजेचे मंत्र जे आस्मति, श्लोकरूपेण आस्सति, ताज्जेंइ तुम्मि सम अध्ययन कर्तलिं. ताज्जो अर्थ जांवच्या सूरू जातलो, भावपूर्वक जातलि तुमगलि उपासना. हीचि आम्मि प्रार्थना करताति. चिके लक्ष दीवनु कोर्का पडता, साधना म्हळ्यारि, ती सतर्कता येंवका म्होणु प्रार्थना कर्ताति आम्मि... उडेल देते हें अपने आपको साधनामें.

सान एक भजन कोर्या “पूर्ण कलामयि संवित् स्वरूपिणि”

शिवाराधना म्हळ्यारि शक्तिलें आदर. साधकु प्रायः मस्त विचार कर्ता आनि एक conclusion कर्ता की आत्तांचि परिस्थिति साधने खात्तिर अनुकूल ना, देवाने एक थोडि व्यवस्था केल्यारि बरि साधना जात्ता म्होणु. हो भ्रमु केन्ना साधक सोड्ता की, or एक व्यक्ति सोड्ता की, तावळी तागलि साधना समचि सूरू जात्ता. हाज्जेरि तुम्मि मनन कराति. खंच्च परिस्थितींतुं आस्सति की, ती अत्यंत उपयुक्त जावनु आस्स तुमकां, तुमगल्या साधने खात्तिर. तें ना म्होणु जाल्यारि साधना बरी जातश्शिलि हो भ्रमु किल्ल वगि सुट्ता की तिल्ल वगि शिव प्राप्ति जात्ता. म्होणुचि “स्मशानेष्वक्रीडा” उल्लेख केल्ला. प्रारब्धवश तुमकां प्राप्त जाल्यां तांतुं, तुमगेले जीवनांतुं एक मंगलता हाडचि, हें व्यावहारिक कार्य चल्लऽ आसता, जाल्यारि आध्यात्मिक

दृष्ट्या साधना कोरूक एक सामग्री अथवा एक विशेष अवस्था जांवका म्होणु ना, तुमकां देवुचि He provides, ती गुरुशक्ति provide कर्ता. तितल एक विश्वास दवल्वें साधनेंतुं प्रगति जाता. ना जाल्यारि सुमार वरसं तें एक प्रकारचें परिशीलन, तांतूंचि वत्ता. ""But for this, my sadhana would have gone on very well" This sort of thinking सोड्का. एक विश्वास दवर्नु कोर्चे “प्राप्तम् प्राप्तम् उपासीत हृदयेन अपराजितः” जें मेळ्यां, ताज्जीचि उपासना कराति, तांतूंचि तें शिवतत्व प्राप्त जाता, extract that शिवतत्व essence from that, ती साधना जाता. विचार कोर्नु कराति, भक्तिने कर्त आस्सति, निष्ठेने कर्त आस्सति, पूर्ण अनुग्रह सगळ साधकांचेरि आस्सो म्होणु आम्मि देवाल चरणीं प्रार्थना कर्ताति.

ॐ नमः पार्वतीपतये हर हर महादेव

(Transcribed by Shrikala Kodikal)

卐 卐 卐

**PUBLIC DISCOURSE AT BHARATIYA VIDYA BHAVAN,
MUMBAI ON 1ST JANUARY 2005**

FOUR STEPS TO SHARANAGATI

श्रुतिस्मृतिपुराणानां आलयं करुणालयं ।
नमामि भगवत्पादं शंकरं लोकशंकरम् ॥

॥ ॐ श्री गुरुभ्यो नमः ॥ ॥ श्री भवानीशंकराय नमः ॥

It gives me immense pleasure to be here with all of you. About a year ago, I had come here. I would call it my first public performance, sharing with you what I have received from the Acharyas. This is a premier institution doing wonderful work and I say with a sense of joy and pride that the activities of Shri Chitrapur Math find some sort of resonance in the work that has been initiated by Shri Munshiji, and which is being carried on so well and so far by all of you. I am sure, this will bring about a further संघटना in the work that we are doing as a सेवा to the गुरुपरंपरा. Today I have just chosen this topic of शरणागति. It is very dear to my heart.

शरणागति - to take refuge, to surrender. There are certain nuances to each word. I find that when people approach me or talk about शरणागति, there is a sense of feebleness as though it is the weak that take शरण. But, that has not been the case in the Shastras. When you talk of शरणागति, it is the excellent, it is the really good शिष्य who is advised to go

सद्योजात बोधामृत, भाग-१ । ८३ ।

शरण. गुरुमेवाभिगच्छेत् समित्पाणिः श्रोत्रियं ब्रह्मनिष्ठम्.... if you seek knowledge, if you want आत्मज्ञान, go to the ब्रह्मनिष्ठ गुरु. The शिष्य does that. अभिगच्छति -goes, समित्पाणिः - dry branches fallen off the tree, he picks those on the way to the hermitage and those he offers, places at the feet of the Guru, saying- he doesn't come with the capitation- fee, he has come to learn, he is willing to offer himself. He has tried out his passion for the world and he is willing to be transformed into what the Guru feels is best for him. That is the idea behind शरणागति. तत् विद्धि प्रणिपातेन परिप्रश्नेन सेवया... know that through प्रणिपात, परिप्रश्न and सेवा. If you have to do सेवा, you have to be very strong, you have to take a lot, be purified in the process. Then, the questions that you ask have some गरिमा in them. There is a need for the गुरुशक्ति to answer your questions if your परिप्रश्न is also valid; and then, once you are given the knowledge, your प्रणिपात, your नमस्कार is complete. प्रणिपात is not just a physical साष्टांग नमस्कार. प्रणिपात is when you realise the glory of the तत्त्व that you have been worshipping, doing उपासना and then you fall flat at His feet. That is प्रणिपात. It is the strong who can, who are advised to take शरण, because as in the भगवद् गीता :-

चतुर्विधा भजन्ते मां जनाः सुकृतिनोऽर्जुन ।

आर्तो जिज्ञासुरर्थार्थी ज्ञानी च भरतर्षभ ॥ (VII-16)

"Oh Arjuna! Four kinds of people worship Me. चतुर्विधा भजन्ते मां... they do My भजन. जनाःसुकृतिनः... they are all doers of good, they mean well, they want something, but there are stages".

आर्त -he who is in difficulty. Everything has failed him, he has no other refuge, he takes शरण in Lord. He may

have been an atheist for so long. But, he finds even his relatives are not prepared to help him any longer. So he takes refuge in God. Next, जिज्ञासु.... Probably having received some help, or, in the process of his उपासना having learnt to stabilize his mind, he wants to know more about the truth, the *tatva* that he is worshipping. He becomes a जिज्ञासु. A need to know- जिज्ञासा- he wishes to understand in its totality what it is he is worshipping. This person also is a Bhakta. Next अर्थार्थी... he who seeks good, now he is very dynamic, he becomes very efficient and, at the same time, he performs his duties, he does puja etc., which are necessary. In a deeper sense, अर्थार्थी will become परमार्थी - he who wants only the truth and nothing but the truth, he is not willing to settle for anything less. He is no longer in pain (आर्त). It's not just जिज्ञासा, curiosity, but it is the demand of the soul for the fulfilment of the परम अर्थ. He is अर्थार्थी and, naturally, it is the ज्ञानी who seeks nothing other than God and has no option but to worship that glory.

So, "the four categories of the Sadhakas who worship Me, Oh Arjuna! are all dear to Me, all striving correctly". That is the assurance the Lord has given, No matter at what stage we start, provided our orientation is correct, we are moving towards complete शरणागति.

In the Bhagvad Gita itself शरणागति comes at the very end of the Upadesha.

ईश्वरः सर्वभूतानां हृद्देशेऽर्जुन तिष्ठति ।

भ्रामयन् सर्वभूतानि यन्त्रारूढानि मायया ॥ (XVIII-61)

तमेव शरणं गच्छ सर्वभावेन भारत । (XVIII-62)

"You are bewildered by the events and the

circumstances of the sudden confrontation with the Kaurava army, in whom you see your own near and dear; you do not know what to do; take शरण in ईश्वर who is seated in everybody's heart, who goes about doing these changes, making the world move, so to say, seek refuge in Him. He'll reveal to you the mystery that is life."

तमेव शरणं गच्छ सर्वभावेन भारत... "In totality, surrender to that *ta'tva*, be inspired and grow through that surrender." Lord Krishna, as Narayan, as the Guru, while giving Upadesha has to go through normal confrontations and *vivaad* with the Shishya. The Guru-Shishya relationship is a very dynamic relationship and it is not always a very loving, affectionate one. The Guru strives to remove the Shishya's wrong identifications. With all his best intentions, the Shishya can still rebel, because the process can be painful. Krishna had with His magnificent *viraat darshan* to Arjuna, convinced him, to some extent of the truth behind His words. Most of the Upadesha was not necessarily in words. They had to be put in words by Bhagavan Veda Vyasa, so that we could understand what exactly was going on. But, at the stage, where he was prepared to surrender to Lord Krishna. Arjuna was told :-

सर्वधर्मान् परित्यज्य मामेकं शरणं व्रज ।

अहं त्वा सर्वपापेभ्योः मोक्षयिष्यामि मा शुचः ॥ (XVIII-66)

सर्वधर्मान् परित्यज्य - a very "dangerous" advice - मामेकं शरणं व्रज - take refuge in Me alone. अहं त्वा सर्वपापेभ्यो मोक्षयिष्यामि मा शुचः - don't worry, I'll liberate you from all sorrow. I'll lead you to your fullness-that सच्चिदानंद स्वरूप. This is the assurance the गुरुशक्ति gives us. सर्वधर्मान् परित्यज्य -

। ८६ । सद्योजात बोधामृत, भाग-१ ।

probably this is the state of the अर्थार्थी who seeks nothing else other than the enlightenment that the Guru can offer him. At this stage, having received this advice it is important for us to know what Arjuna has to say :-

नष्टो मोहःस्मृतिर्लब्धा त्वत्प्रसादान्मयाच्युत ।

स्थितोऽस्मि गतसंदेहः करिष्ये वचनं तव ॥ (XVIII-73)

“हे अच्युत! the मोह that beguiled, that confounded me as my duties etc., has been demolished by your अनुग्रहः. My स्मृति, my आत्मस्मरण has begun - स्मृतिर्लब्धा त्वत्प्रसादात् - by your Grace". करिष्ये वचनं तव - That is what real शरणागति will lead us to. करिष्ये वचनं तव - As we proceed in our शरणागति, the cobwebs of the mind are removed, our illusions, and delusions, are slowly removed and that fire within manifests so we can do better. This is what I would like to bring out in this विमर्श on शरणागति.

In the Bhagvad Gita, Sanjay himself declares :-

यत्र योगेश्वरः कृष्णो यत्र पार्थो धनुर्धरः ।

तत्र श्रीर्विजयो भूतिर्ध्रुवा नीतिर्मतिर्मम ॥ (XVIII-78)

"Where there is योगेश्वरः as the Guru and where there is Partha, the Arjuna wielding the bow ready for action करिष्ये वचनं तव - with that attitude in mind, I am convinced that there will be श्री विजयः भूतिः ध्रुवा नीति"... ध्रुवा नीति means धर्म - Something that has come down to us, something that the Vedanta, Shastras, tell us. What we should do, how we should lead our lives and to what purpose, that is ध्रुवा नीति or धर्म... भूति here is अर्थ, विभूति - the capacity for enjoyment, विजय is कामः श्री (ऐश्वर्य, स्वाराज्य, the आत्म ऐश्वर्य) is Moksha! So धर्म, अर्थ, काम, मोक्ष - the four पुरुषार्थ of each individual Sadhaka are fulfilled, where there is correct teaching and

where there is a commitment on the part of the Shishya to rise to the occasion and take the inspiration and move ahead. This is the conviction that the Sadhaka practising शरणागति intelligently soon develops.

There is this Sadhaka who wanted to practise शरणागति. Very intense Sadhana. He decided that the home was no place with the noise and the clutter and the demands made on a person. So he went to the jungle, selected a very nice cave and began his Sadhana. A few days passed and he was very happy with the amount of japa that he had been doing and the intensity that he felt during his japa. One fine morning, he left the cave as usual. It was his usual practice to go to the river close by to collect some water, have 'a bath and bring back the water, stay in the cave and do his japa. That day as he was walking towards the river, he saw a wolf, a lame, lone wolf. Sensitive by nature, the Sadhaka was looking at the wolf, wondering how this carnivore would take care of itself. Then he saw a mountain lion finishing off his prey and walking away. This wolf limped to the अवशिष्ट or whatever remained and filled its belly. The Sadhaka watched this. He knew how to take inspiration from every incident. He learnt, strengthened, purified himself through everything that happened. When he saw this, he felt ashamed of himself. He said, "This animal had been provided for by God, and here I am, a Sadhaka, practising intense Sadhana, practising शरणागति, and I still, feel I have to attend to my needs. I have to come out, pluck the fruit, take the water. That means I lack some sort of conviction,

some commitment, I have no faith in God. धिक्कार है मुझपे!! So he just threw the water and retreated to his cave and said, "From now on, my surrender to God is complete. The Lord shall fulfil." He sat there for a day. "If I need to eat, God will provide." After two days of intense japa, he found he could not concentrate. On the third day, he could not get up straight. He didn't give up.

Fortunately, God is merciful. So, there was an आकाशवाणि and it said, "My Child ! वत्स ! I gave you that दृष्टांत, so that you would become like the mountain lion, not like that lame wolf. Your शरणागति would be expressed in such a powerful manner. You have been given the *indriyas*, you have been given the Shakti; it is not to make you dependent. You should be able to draw on the strength, or express it beautifully, inspire others also. This will be your शरणागति. In the process, what you can get is your अंतःकरण शुद्धि". So, these are the few steps, or stages in शरणागति, which I would like to meditate upon today.

शिवानंद लहरी... a beautiful Stotra in praise of Lord Shiva, Lord Bhavanishankar by the Jagadguru, Adi Shankaracharya. In it there is one beautiful *shloka*, where the Acharya, as a Sadhaka, expresses his identification with the *tatva* that he is worshipping. He says:-

सारूप्यं तव पूजने शिव महादेवेति संकीर्तने
सामीप्यं शिवभक्तिधुर्यजनता सांगत्य संभाषणे ।
सालोक्यं च चराचरात्मकतनुध्याने भवानीपते
सायुज्यं मम सिद्धमत्र भवति स्वामिन् कृतार्थोऽस्म्यहम् ॥

हे स्वामिन् कृतार्थः अस्मि अहम् । am कृतार्थ.... कृतकृत्य, I am fulfilled in this life itself. Why? There are four types of

muktis, salvations here. Generally we have the Jivanmukti and the Videhamukti. If you make the correct attempts you are blessed by the Gurushakti with Jivanmukti. Jivanmukti is to realise your own Self right now while in this body before letting go of this body. If not successful through the sheer force of Upasana, your individual soul has to take to that abode, that *lok* of the इष्टदेवता, that the Sadhaka has worshipped in his entire life. That is विदेहमुक्ति. In that also there are certain stages. It is called क्रममुक्ति... क्रम - steps in mukti. If your वैराग्य has been intense and you have really done your Upasana, then you attain to सायुज्य with the इष्टदेवता, you become one with it. If it is not so intense, then you atleast get सालोक्य. And if it is a little less, if the Upasana is not probably being sustained, then you can aspire for सामीप्य, be close. If not atleast सारूप्य - सारूप्य - A devotee of Krishna is said to go to गोलोक. He attains a form similar to Krishna, naturally, as his devotion has been so pure, so very intense that he moves very close to Krishna during the रासलीला. These things have to be interpreted correctly to be understood. But, a closeness and identification with the इष्टदेवता is more, provided the वैराग्य has been more and उपासना has been more focused. This is the विदेह (after dropping off the body) मुक्ति. Here the Acharya says :- “हे स्वामिन्! कृतार्थः अस्मि - I am धन्य ! I am fulfilled in this very life by all the four types of *muktis*. I have already attained to सारूप्य - in Your *pujan* - when I do Your *puja* I attain सारूप्य - I become like .You. If I worship Shiva, I have the भस्म धारण; I wear the rudraksha, I meditate upon the मंगल form of Shiva, i.e., externally, and

to some extent mentally I become like You. सारूप्य - why ? Because when I am doing your *puja*, शिवो भूत्वा शिवं यजेत्. When I meditate upon Shiva, feeling myself to be one with Him - (शिवो भूत्वा), I attain to सारूप्य. शिव महादेवेति संकीर्तने सामीप्यं.... when I do the संकीर्तन in a group I feel Your सामीप्य, I attain to सामीप्य, feel Your closeness. I feel Your presence even more intensely. शिवभक्तिधुर्यजनता सांगत्य संभाषणे सालोक्य... those people who have profound knowledge, those who are very good in Shivabhakti, who have done a lot of study about शिव तत्त्व, the Vedantic aspect of शिव तत्त्व, the पौराणिक aspect of शिव तत्त्व etc., with whom I can discuss, with whom I can do विमर्श. When I have such contacts, when I do such satsang, I feel I have attained to सालोक्य मुक्ति. I am living in Shivlok even when I am in this body. Not only that - हे भवानीपते सायुज्यं चराचरात्मकतनुध्याने - when I meditate upon You as that consciousness, that pervades the चर and the अचर. - चर ...is the sentient or living and अचर is apparently the dead, the inert matter. But You as the चितिशक्ति, as the संवित् शक्ति, pervade everything, hold everything. So I meditate upon You and when I do that I attain to सायुज्य.” This is a very sophisticated form of उपासना, it is called the अष्टमूर्ति उपासना. So I find that even when I am in this body, I think upon four *muktis*. I feel fulfilled. मैं धन्य हूं!!

Saarupya : When we do Upasana, etc., it involves a lot of discipline. Saying, " Yes, I would like to do, I am very inspired. but you have to get me to get up early in the morning so that I can do my *japa*." Sorry, that doesn't work. Discipline is the first step.

Most of it is Nivaran of the Tamogun in the Sadhaka. Something that holds him back, something that prevents him from responding to whatever inspiration he is getting, that Tamogun has to be just burnt aside. In the Saptashati as the Asuras intimidate or rather confront the Mother, She responds to the situation very correctly, She doesn't waste Her Astras. Seeing the nature of the Asura, She deals with it. So, when Dhumralochan - ("clouded eyesight"), either in his *masti* or, with his intense Tamogun confronts the Mother, She doesn't take much time in dealing with him.

हुंकारेणैव तं भस्म सा चकाराम्बिका ततः... it is with just that हुंकार, She burns him away. Don't waste time at this level where you have to get over your *tamogun*. Don't expect divine deliverance at this stage, you still have to experiment with your own Atmashakti- Atmabal and then you really respond to the Gurushakti. So this is definitely discipline.

Samipya : In this *shloka* it has been brought out as, "I feel your presence when I do the *bhajan* - शिव महादेवेति संकीर्तन, I feel that presence". So Samipya is a stage where the Sadhaka is practising his usual *japa-sadhana* etc., regular *swadhyay*, *pranayaam*, *asana*, and he has to learn to express that love for the divine.

A youngster used to come, the whole family used to come, atleast once a year to Shirali, very nice people, very devoted people. The boy was doing very well in his studies. So, before his exams or after his results, he would come and meet me. It was nice. Then he got admission in the college he really wanted to join. After a month he

turned up. Now he had been doing his *japa* regularly for almost three years. So, after the preliminary congratulations and questions about how things are, I just asked him how his Sadhana was going on. He said, "Swamiji, the problem is, right now we are all in a dormitory, forty of us and within a week I will be getting a room of my own, I just have to share it with one roommate, I will be more comfortable at that time. I will be able to do my *japa* very systematically again." I said, "You have been doing your *japa* very well for three years now, it has certainly helped you. I know that you are also becoming aware of it. I know in those six days in that dormitory of yours, there are thirty-nine fellow students, who may laugh at you, or pity you, when they see you doing *japa*. But at this stage of Samipya you will have to sit, do your *japa* and within six days atleast ten of those who may laugh at you should start doing *japa* seeing you doing it so nicely."

Can you do that? That is how you will be expressing your सामीप्य. This is how the साधक sees it. He knows *japa* is good, it has helped him. He is not going to let the comments of other people shake him from his path of साधना. That is when you really have to start expressing your love, or the conviction that you begin to feel. Without this, the Sadhana really cannot progress. Your शरणागति alone will guide you in these situations, as to what you really ought to do. But, the process of expressing needs to be there, brought over by way of *bhajans*, etc., in the *shlokas*. Our spirituality, our accepted and proven religious practices need to be performed without being apologetic

about them. So, this sort of expression will make you rely more intensely on the इष्टदेवता. But, at this stage because of the सामीप्य, you will begin to experience that शक्ति as your आत्मबल. A sense of dependency will cease, you will look more to the Lord seated in your heart ईश्वरः सर्वभूतानां हृद्देशे यः तिष्ठतिः.... You'll take refuge in Him, seek His inspiration, so that you can express yourself correctly, so that you are not corrupted, and so that you are not looked down upon by others.

Salokya : शिवभक्तिधुर्यजनता सांगत्य संभाषणे - If I am a sincere Sadhaka and I look around and I see all the world is so bad, so very few people doing Sadhana, it's easy to feel dejected, or worse, to feel very good about one's own self. So, it is best to let others also be inspired to do Sadhana. This has to be done very intelligently. There is this beautiful *shloka*, in the Bhuvaneshvari Stotra that I used to recite during my Sadhana. After the tremendous *darshan*, the *sakshatkar* of the Devi, the Acharya, Prithvidharacharya says

येषां परं न कुलदैवतमंबिके त्वं ।

तेषां गिरा मम गिरो न भवन्तु मिश्राः ।

तैस्तु क्षणं परिचिते विषयेऽपि वासो

मा भूत् कदाचिदपि सन्ततमर्थये त्वाम् ॥

"This is my sincere prayer to the Mother. I constantly pray that.....इनकी वाणी और मेरी वाणी कभी भी मिश्रित न हो... किनकी? those who don't accept You as the चित्तिशक्ति, those who have no time to worship You, Mother! may I never have any occasion to deal with them."

Imagine a Sadhaka, an Acharya, who has had the

darshan of the Mother, prays to Her, entreats that he is never subjected to कुसंग. सत्संग is all that I seek. That सलोक्य may I be always blessed with. Now it seems to be a very negative approach, isn't it ? But the Sadhaka, the Acharya, probably says that with such conviction : "If there is anybody who doesn't accept You, okay, may I never have the misfortune of meeting them, but anybody who meets me, may they be blessed with that conviction in You. My आत्मबल, my साक्षात्कार, prevents me from seeing anything other than You. It is Your glory alone that I see, so anybody I contact, may the contact be purified by Your already existing presence." Now with this तेजस्विता as we go about it, I think we will never have any problem. My contact or rather contacts with them should not, yes, take me off the course. At the same time there is no reason why they should also not begin to accept You and glorify You. With this sort of a तेजस्विता, शरणागति becomes more meaningful.

So first the discipline in the सारूप्य, in the सामीप्य, expression, not just keeping it to yourself. In the सलोक्य a lot of purification because you are dealing with people. Purification will be strengthening. When you do something very well, when there is a lot of appreciation, especially when you sing well etc., the अहंकार comes. Dealing with it correctly, offering it to God. This is also purification. Then, your शरणागति becomes more meaningful. For fear of getting an ego, don't restrict your Sadhana. A person is doing very good Sadhana, it is sad to see a lot of others, not so successful in their Sadhana, feeling that that particular

individual has got a massive ego. Doesn't matter. Take your ego, purify it, then offer it. So instead of a crippled, warped ego, it is best to express your love for the Divine, and let the Divine take care of the ego. It's impossible to become egoless. It's a contradiction. The only thing that you are expected to do is to raise the ego, the अहंकार from the तामसिक, fire it through the राजसिक and make it सात्विक so that it is pliant enough to be used by God, for His purpose. That is शरणागति, so that शरणागति, at this stage will become a state of purification. Initial discipline, expression, purification. Miss out on the expression, there cannot be any purification. There will be a संकोच भाव constantly in the अन्तःकरण and then the final stage of सायुज्य, becoming one with God (तादात्म्य) through Vedant-chintan, fortified by pure *japa*, strengthened by, galvanised by the *japa-sadhana* or the *ashtamurti* aspect of Shiva.

Sayujya : चराचरात्मकतनुध्याने भवानीपते सायुज्यम् - in this very शरीर is what the Acharya says. अष्टमूर्ति उपासना is a very sophisticated उपासना that we do. You have the *japa-sadhana*, where you isolate yourself, you go to a place where there is very little noise, then you shut off the internal chatter, you do pranayam, etc., do the भूतशुद्धि and then चित्तस्य सर्वतः समाहृत्य एकस्मिन् आलंबने पुनः पुनः स्थापनम् - this is the stage of धारणा. यम, नियम, आसन, प्राणायाम, प्रत्याहार (drawing in of the senses) and धारणा, focussing the चित्त on one topic- in this stage, it's generally the *mantra*. That devotion leads to *dhyan* and then *samadhi*. So this is one aspect of your Sadhana, where you literally have to isolate yourself. The Sadhaka wants सायुज्य.

In this *shloka*, for the identification of ईश्वर, the इष्टदेवता with the चराचर, the Sadhaka practises as *ashtamurti upasana*. The *ashtamurti upasana* is complementary to the *japa-sadhana* that you do. In the *ashtamurti upasana*, generally we go to a place which is रम्य. It is beautiful, a small hillock, preferably, what you see is pleasant and it's not yours, because if it's your place then, of course, a lot of other things come, like Oh! I should have attended to that, I have forgotten this, various distractions. So you go for *vana bhojan*, say to a place where there is no danger of animals etc around, you are relaxed, relaxed physically. As you do before *japa*, you do deep breathing exercises, then you begin your *ashtamurti upasana*.

भूर्भ्रमांस्यनलाऽनिलोम्बरमहर्नाथो हिमांशुः पुमा-
नित्याभातिचराचरात्मकमिदं यस्यैव मूर्त्यष्टकम् ।
नान्यत्किंचन विद्यते विमृशतां यस्मात्परस्माद्विभो
तस्मै श्रीगुरुमूर्तये नम इदं श्रीदक्षिणामूर्तये ॥

I bow down to the Dakshinarnurti, to the Gurumurti. I see Him as the *ashtamurti*. भू अंभांसि अनल अनिल अहर्नाथः हिमांशु पुमान् - The five elements : bhu - Prithvi Tatva, subtler Jaja Tatva,- subtler than that: Tej - (the agni tatva) subtler than that: Vayu Tatva, subtler than that: Akash Tatva, the five elements. Subtlety here is not a chemical combination, Subtlety is simply as you see it. Prithvi Tatva is the grossest. It gives stability, it has a form of its own. Subtler than that will be the Jala Tatva, it can be seen, it can be felt, it doesn't seem to have form, but generally takes the form of the container. So it is called subtler. Subtler than that is the Agni Tatva, which can be seen, felt, but it has

no distinct form, no stable form. Subtler than that is the Vayu Tatva (air). It can be felt, it cannot even be perceived and naturally subtler than that is the Akash Tatva which is all pervasive, which holds everything, which gives the *avakasha*, the opportunities to be for the other *tatvas*. So these five elements., I accept them. Not only that, now I wish to relate to these elements. So the Sadhaka, while doing the *ashtamurti upasana*, is relaxed, is very much in tune and harmony with his surroundings. Then he gradually begins the *ashtamurti upasana*. The physical, the भू तत्व is there in the body, so also it is there outside. The *tatva* is one. Again remember, please don't go by the chemical composition, पृथ्वी तत्व within the body, पृथ्वी तत्व without is to be seen. There is one पृथ्वी तत्व. That तत्व has to be established. जल तत्व within the body, and without in the lake, in the river or rivulet is one. The जल तत्व by its nature is one. अग्नि तत्व the warmth in the body, the fire outside, the warmth in the air. अग्नि तत्व is one, वायु तत्व... The air flows in, flows out and the breeze that I feel on my skin, the वायु तत्व is one. The आकाश तत्व is space that holds this body, that this body occupies or the हृदय आकाश and the महा आकाश, the आकाश तत्व is one. I cannot differentiate in the *tatva* itself. Once he has come to this conclusion, the Sadhaka begins to relate to the चर अचर, at a slightly subtler level-I can think, I can feel, I can decide, this capacity is the power of the *buddhi* within me. That is represented by the Sun (अहर्नाथ) in the cosmic realm. That intelligence is one. Not only can I think, I am also capable of feeling emotions. The mind has the capacity to feel

within me the capacity to emote, to give rise to emotions, etc, This is brought about by Moon (हिमांशु) at the cosmic level.. So these five elements, the Sun and the Moon and then the पुमान् the पुरुष, the चैतन्य that is the साक्षी, that experiences all these in me as the अहम् and as ईश्वर at the cosmic level. Now if I can identify, can make that identification, the oneness of the physical, the स्थूल शरीर, that is the पृथ्वी तत्त्व within the body and without, can I dare to make that identification of the शुद्ध चैतन्य within and the ईश्वर without? That is the process of the *ashtamurti upasana*. Without negation, the total acceptance as, "This is Your entire body". This is the सायुज्य that the Sadhaka feels. Through regular practice of this *ashtamurti upasana*, the Sadhaka definitely reaches this stage. Of course, it has to be powered by the *japa-sadhana*, done regularly by extreme calmness of the mind - a state of alertness where he is able to gaze into the distance, be aware of everything going on around him without being shaken or without being troubled by the happenings. At the same time, the thoughts that rise in his mind are given just that much importance as much as is given to an animal which walks past you, perceived, but not followed. Through this *ashtamurti upasana*, when he probably learns to listen to the sounds going on around him, he realises how distracted his mind has been, so he never heard those sounds, he never listened to them. So now his mind becomes more calm, more relaxed. He learns to pay attention to all those noises that are going on around him, close by, and far away. He has got nothing to do with them.

He listens to them passively, but very alertly. Slowly, he begins to become aware of the महामौन in which the sounds rise and subside. Once he is in tune with that महामौन, his *ashtamurti upasana* progresses by leaps and bounds.... and then, easily, with the grace of the Lord, he is able to establish the ऐक्य, the सायुज्य that he has been wishing for, in this very life.

So शरणागति at a very gross level will be subjecting yourself to discipline. The शरणागति at the सामीप्य level will be learning to express it, not being shaken by the opinions of other people or your own hangups. सालोक्य will bring about purification. The शरणागति at that stage is definitely the most painful stage, where the Guru-shakti begins to deal with you and rips you of all the wrong identifications in you and prepares you for the सायुज्य, which is the ऐक्य with the चर अचर आत्मक तनु, the body of the ईश्वर, of दक्षिणामूर्ति. This is what we aspire for, this is what the Acharyas have set before us as the goal. If we can get that amount of dynamism, that amount of तीव्रता, in our शरणागति, the work of the Acharyas will be fulfilled and we will be fulfilled in this very life.

I wish you all the very best in the Sadhana that you have undertaken. May you get all the inspiration that you seek, the instructions and, of course, the corrections which are always required at every stage in the Sadhana. May you be fulfilled in this very life.

(Can we do a small Bhajan ?)

भज ध्यानैक निरत सदाशिवम्.....

This would be सामीप्यम्.... सनकादि मुनि प्रवर वीक्षितम्....

सनक सनन्दन सनत सनातन, the four Manasputras of Brahma. When created, they had this one question to ask their Father, Prajapati: why this creation? He said "I don't know. The Lord has instructed, that's why the creation. If you want answers to such questions, go to the Guru." They set out in the Uttar-disha. The Uttar-disha (north) is the direction of the Guru and the South is the direction of the Yamadevata. So, you turn your back to Yamadevata and move towards the Guru, towards enlightenment. There, they had the sakshat *darshan* of Shiva in the form of Dakshinamurti, sporting the Chinmudra and because of their intensity, there was a flash of intuition and they realised the Atma-tatva. That Moun in which this knowledge was imparted, may be slightly out of reach for us. So, the Acharya, Jagadguru Shankaracharya brought out the purport of the Vedantic texts in his Bhashyas. So, doing the *shravan*, *manan* and the *nididhyasan* of the original texts, the Vedantic texts and the Bhashyas, we could understand their meanings. Then, ofcourse, प्रणवाकार प्राकार मन्दिस्म् -- Pranavaakar - pranav, प्रकर्षेण अवति, that which protects excellently, most excellently, that is, it gives *atma gyana*, that is the Pranav. Pranav (ॐ) with the इष्टमंत्र जप which we do is itself the abode (मन्दिस्म्) of the chitishakti, the Gurushakti.

In the Mantra lies the Gurushakti. In the Mantra lies the Ishwara Shakti, in the Mantra lies the Atmashakti. This is a point that has to be understood, when you are practising, intensifying your Sharanagati. The *lakshya* is the Ishwara Shakti, that which draws you and reveals to you the truth.

The guiding force of the Gurushakti which protects you पदे, at every stage, is also there in the मंत्र. You have to learn to be in harmony with the Gurushakti as you would towards Ishwar and, in the process, you find your *atmashakti* increasing. If your *atmashakti* begins to get depleted, there is something wrong with your Sharanagati.

You probably need to make a few checks. So, when you are doing it correctly, with the *atma saundarya* expressing itself to its fullest, that is the *brahma saundarya*. May this be our goal, may we attain to this, as the Acharya has explained in this shloka, in this very life. May your life be a move towards fulfilment, not disappointment, or frustration at every stage.

ॐ नमः पार्वतीपतये हर हर महादेव

(Transcribed by Shrikala Kodikal)

卐 卐 卐

ASHIRVACHAN AT HUBLI ON 14TH AUGUST 2005

कर्णस्वर्णलोलकुण्डलधराम् आपीनवक्षोरुहां ।
 मुक्ताहारविभूषितां परिलसत्थम्मिल्लसम्मल्लिकाम् ।
 लीलालोलितलोचनां शशिमुखीम् आबद्ध कांचीसृजं ।
 दीव्यन्तीं भुवनेश्वरीमनुदिनं वन्दामहे मातरम् ॥

॥ ॐ श्री गुरुभ्यो नमः ॥ ॥ श्री भवानीशंकराय नमः ॥

THE SPLENDOUR OF SHREE

In this Shiva-kshetra We have already had so many Shivaratris in which We have adored Lord Bhavanishankar. This decision to have Our Chaturmasya here, We find has been a very correct one as far as We are concerned. The Upasanas that We had decided to undertake for the Chaturmas have been coming off very well. The participation of the Sadhakas locally and those who came from other cities, has also been very fulfilling. The *sadhana* done in *ekant* has its own rewards. When we sing the glory of the Lord, it is fun to do it along with other Sadhakas. We try to ensure that Our *sadhana* does not get *ekangi*. We do only Bhajans... that sort of *ekangi sadhana* does not permit the sadhaka to grow. So a lot of aspects of *sadhana* are included. Sadhakas are free to select that which they naturally respond to. Some may respond to Bhajans, others are more interested in Sanskrit as a language and as a spiritual *sadhana* because it is the

सद्योजात बोधामृत, भाग-१ । १०३ ।

adoration of Saraswati, the Matrika-swaroopini. Some take very easily to Mantra-japa, which We have made the very basis of all spiritual *sadhana*. All of us seek joy, happiness and then we go about it getting, should We say, by burning our fingers and still the Rishis inspire us to aspire for that they call as Shree. (श्रीः). Shree is that splendour, that sumptuousness, that richness in life. Okay, it can be the material Shree also. But it is the spiritual aspect that really concerns us as Sadhakas. So, when the Sadhaka asks for the *upadesha* he is not asked to deny the world, but he is asked to take on the world in an intelligent manner. Hence, the instruction: श्रीः मंगलात् प्रभवति. Shree is born of मंगल संकल्प, the auspicious *sankalp*. That is insufficient. प्रागभ्य के द्वारा श्रीका संवर्धन होता है, श्री बढती, है. Pragalbhya is the capacity to express the goodness that you have, to give up the unnecessary *sankocha* which holds you back, which restrains you. Pragalbhya is the application of whatever talent etc., you have. दाक्ष्यात् तु कुरुते मूलम्. दक्षता or your efficiency will ensure that you stabilize the Shree. संयमात् प्रतितिष्ठति. It attains to प्रतिष्ठा, when there is संयम, where there is restraint. So these are the four *bindus* that are given to us Sadhakas. We think these can be applied in your daily life, in your professional life and also in your spiritual *sadhana*. श्रीः मंगलात् प्रभवति... मंगल संकल्प... you can take very simple examples. If We find some Sadhaka has a very good voice, but is very reluctant to sing in public, hesitates, has *sankoch*... We say, "I know you sing well, you should give up that inhibition. Sing, lead." "I'll follow Swamiji." "No. You lead once in a small group." "Okay", he

makes a *sankalp*, "I've been asked by Swamiji, it's a good *sankalp*." "I'll give up my innate hesitation, fear of what will people say if I get an *apaswara*," मंगलात् प्रभवति... and then he puts the *Sankalpa* into practice, begins to sing. प्रागल्भ्यात् संप्रवर्धते.... People appreciate it. He had displayed his *pragalbhya*, brought out that inner richness by singing. Appreciated, Then naturally he's got to bring out some efficiency in his singing. He learns to touch the correct *swaras* to get rid of the *apaswaras*. दाक्ष्यात् तु कुरुते मूलम्... he can now sing effortlessly and then संयमात् प्रतितिष्ठति... he becomes so happy with his singing, he probably gets so enamoured by his own voice, that he finds it difficult to give up the mike! At that time, संयमात् प्रतितिष्ठति. भजन जाल्ले, एक भजन जाल्ले, now we hand it over, so let somebody else also sing... Then he is considered a good singer, a bhajan singer. Otherwise, he becomes a nuisance. संयमात् प्रतितिष्ठति... what reputation he gets as a singer प्रतितिष्ठति. This is a small example. This is the constant note in all our *sadhana*. We are given something, we take up a *sankalp*, and then we find it is the mind, the weakness of the mind, the problems, the inhibitions, etc., that prevent us from going actively into the *sadhana*. We have to bring about the *pragalbhya*. Merely making a *sankalp* or declaration is not enough. Inspired by a talk, or a book, you decide to get up at four in the morning and do your *japa* for an hour, and then you find in the morning your *pragalbhya* has deserted you. फाई कोर्या or एक चिकेचि आनि थोडे वेळानंतर... प्रागल्भ्य is not there. The second step is not taken in *sadhana*. Hence प्रागल्भ्य. Then you learn how to deal with your mind, when

it throws its tantrums, when it becomes obstinate: *dakshataa* will be brought about, efficiency. You stop giving excuses, or blaming everything on external factors. भायचे हाज्जेमिर्त्ती माक्का जपू कोरूक जायना, on account of somebody else's problems, I worry, so I can't do my *japa*. All these tendencies are eliminated, *dakshataa* is acquired. You begin to understand your mind, you can focus it gently on your mantra. दाक्ष्यम्... दक्षता... efficiency. संयमात् प्रतितिष्ठति... then the innate talents or forces that are expressed, you learn to conserve those, channelise them properly further into your *sadhana*. That is the संयम that a Sadhaka has to exert and exercise. Take all these four elements, your life will become very meaningful.

The Rishis when they speak of Shree, they put it in this manner. It's a very famous *mantra* and most of you will have heard of it. It is generally recited by the Vaidiks when they do Devipuja.

हिरण्यवर्णा हरिणीं सुवर्णरजतस्रजाम् ।
चंद्रां हिरण्मयीं लक्ष्मीं जातवेदो ममावह ॥
ताम् म आवह जातवेदो लक्ष्मीमनपगामिनीम् ।
यस्यां हिरण्यं विन्देयं गामश्वं पुरुषानहम् ॥

Wha! What a sweet shloka sung by the Rishis... Get me that Laxmi, get me the Shree, who is of the colour of gold. हिरण्यवर्णा हरिणीं चंचल स्वरूप... सुवर्ण रजतस्रजाम् She, who is bedecked with ornaments of gold and silver. चंद्रां... at the same time She is pleasant, She is pleasing. It isn't wealth that confounds me, it isn't wealth that bewilders me or causes unnecessary jealousy, pettiness in the family.

जातवेदो म आवह... The prayer is made to जातवेद, the

prayer is made to Agni, not to Laxmi Herself. The Sadhaka has still not really established a connection with Laxmi, to pray to Her directly. He prays to the Agni in which the *aahutis* are made in the यज्ञकुण्ड, and then doing the यज्ञ, doing the Havana, he invokes Laxmi. हे जातवेद... हे अग्निदेवता... जातवेद. जात is born, वेद is knowledge. He who has complete knowledge at the very moment of birth, i.e., Agni. Agni is our medium through which we can correspond, we can interact, we can communicate with the Devatas. So, in the Agni the *aahuti* is put and then the prayer is made. "Bring to me that Shree, that Laxmi, which will make my life meaningful. जातवेदो म आवह... then again अनपगामिनीम्... अपगामिनीम्... She who just leaves, who can desert me. No. अनपगामिनीम्... शाश्वत... that Laxmi who will always be with me, get me that splendour, get me that richness. A couple of things that we can understand from this is, Agni is invoked. Agni means Tapas. The capacity to do Tapascharya. The Sadhaka has to! put in a fair amount of work before he can expect or demand of the Lord or the Guru, बेडा पार करने... to take him across संसार. So, his *tapascharya*, his own *sadhana* will kindle that Agni within, in which he pours the *aahuti* of his devotion for the Divine or his mantra-japa. That awakens, that brings the Laxmi to him, the Shree, the Vaibhav in life. This is what we pray for in one *shloka*, which is from the Nitishastra, which says, if you want Shree, may your initial *sankalp* be good, A boy wants to study well, wants to do well, why? so that he can get into the medical college. Why? he wants to become a doctor. Why? He wants to help others, he wants to

remove, to eliminate suffering in this world. शिवसंकल्प... प्रागल्भ्यात् संप्रवर्धते... And he really puts in his effort, he gets into the medical college and then he realizes life is not so very simple; He learns of the capitation fees, etc. He develops cynicism. Still if he goes on. दाक्ष्यात् तु कुरुते मूलम्. That Shree becomes his... He gets a good reputation as a very good doctor, संयमात् प्रतितिष्ठति... If he can stop himself from forgetting his initial goal of doing good for himself and for the samaj, it won't be money alone, that holds him. So then his *pratishtha* will be made in the *samaj*, his Shree, be it financial or be it by way of respect etc., will become प्रतिष्ठित. So from the व्यावहारिक level if he can observe these four points, life becomes meaningful.

In the second level, the आध्यात्मिक level, psychic level also, the Sadhaka is called upon to do his *tapas*, his *upasana*, so that the Agni, the आत्मबल is invoked which alone can burn away the internal dross, the confusion. Then alone can he receive the real *upadesha* from the Guru, then alone can he perceive God and then he gets the spiritual Shree, Laxmi. So go about it as intelligently as possible. We do our *sadhana* and then we do a lot of *satsang* also. Satsang should be meaningful. Satsang gives insights, *satsang* will eliminate a lot of confusion, but in the process we should get the तात्पर्य of *satsang*. You read some system of philosophy, you read Shankar-Vedanta, Advait-Vedanta, and then you read some new author's books also and if it results in confusion, then there is a problem. तात्पर्य ग्रहण जाय्नी. You are following the words, you have understood the meaning of the sentences, but

even if it is repeated in the books on the same topic, you may not have got the तात्पर्य. तात्पर्य ग्रहण जाँचका. What is the intent of the author, has to be understood very clearly. Try and understand the spiritual books, be it the Bhagvad Gita, the Upanishads or the Prakaran Granthas. A lot of *sadhana* is required, so you can progress with the Upadesha. You start at one level, as you grow the Upadesha changes and becomes more meaningful. So understanding is also quite necessary, शाब्दिक understanding. Otherwise, it becomes a little difficult.

In Bangalore, We had organized a shibir for youngsters. Youngsters, real youngsters, age 5 to 11; and as the final day celebrations we had organized a treasure-hunt. Now, it was all very well organised. There were some fifty children, We were staying elsewhere in the Math. At 9 'o'clock they were supposed to start the treasure-hunt. There was a small hillock near the camp, where they were having their shibir. You know, you play those clues, the hidden clues, and the children have to go pick them up and then they are guided to the next one. Following that, finally, they come up to the treasure. That was the idea; and what was the treasure? So, the organizers decided 'Swamiji is our greatest treasure.' And We don't know under what circumstances (or probably We were distracted). We agreed to that. So the next day, We set out, We were to be there at 9.30 at the site. By then the children would have already begun their treasure-hunt. They would be on the other side of the hill, We would be led and made to sit behind a barn waiting for the children.

If they got all the clues right, they would come around the wall of the barn and then they would see Us there and naturally they would say, 'Aha! We have got our treasure. SWAMIJI is our TREASURE." We went, We sat there, We had some time to think of what We had got Ourselves into, and We just wondered.... One hour in the sun, hunting for those clues. If those children do come across, come around the wall, see Us sitting there. Tired after that long walk, if they ask Us, "Swamiji! Do you know we are on a treasure-hunt. We are hunting for a treasure. Can you help us? Where is it?" What do I do? Something has been communicated. Has it been received like that? Do the children also believe this person to be a treasure?

So the Shree that the Acharyas are talking about is this Atmic splendour. You should seek that. You should aspire to express that in your life. Are we understanding that. Shree means money? If I have money I'll be happy. Nobody denies you money. Sadhana doesn't deprive you of your money. You are not asked to let go of your profession etc. In fact, गमश्चं विन्देयम्.... "May I get cows, animals! May I have a huge establishment!" This is the prayer made. At the same time, the focus is slowly on the internal Shree. So we have to understand that, lest we misunderstand the words of the Acharyas. Your internal *sadhana* becomes very important. Hence we go into the *ashtaang-yog* of Patanjali.... Yama, Niyama, Asana, Pranayam, Pratyahar, Dharana, Dhyana and Samadhi.

Yama represents general rules of etiquette in your society, in your *samaj*. They bring about some sort of

stability to the mind. Generally this is to be imparted to the Sadhaka as a small child. **Niyama** is what you take upon. You get definite, defined Niyamas, in the Yoga Sutras. We are not going into those. We are just trying to give you a general idea of what following of Niyamas does to a Sadhaka. It brings about the आत्मबल. When you are feeling very helpless, you feel whatever you do goes wrong, the world doesn't seem to understand you; and you understand it even less, exercise your Niyamas. Take upon yourself one single niyama. "I'll do my *japa* daily, everyday, come what may, I'll do my *mantra-japa*. In times good, in times bad, no matter how busy I am, no matter if it's a holiday". A Niyama like that will help you tackle your own mind. No reason for you to get agitated, no reason for you to just postpone that 5 minutes or 10 minutes of *japa*. So you'll have to deal with your mind. That Niyama is going to first bring about your आत्मबल. आत्मबल is a combination of your E.Q, your I.Q., your psychic energies.~ Let's take it like that. Intelligence is required. आत्मबल is not any dead force. At the same time your emotional.... एक धैर्य, धृति it is called in the Bhagavad Gita. That is increased. The capacity to remain a little buoyant, and then the psychic energy also that is generated through the *Japa*. So the आत्मबल begins to be exercised and the Sadhaka begins to be aware of it.

Then **Asanas**: Now you want to channelise that आत्मबल, whatever you have understood of it. So, your *asanas* will ensure that your body becomes a little supple, strong and then the सुखं स्थिरम् आसनम् where you learn to sit

in a correct posture. The very sitting in a correct posture, brings about a certain alertness of the mind. So, it should be सुखमय, at the same time it should be स्थिर and, as much as possible, the back is kept erect. Having done that, you go into प्राणायाम. Now-a-days with Swami Ramdevji Maharaj's programmes on the T.V., quite a few people have been influenced positively and We are really amazed to see the difference it has made in so many people's lives. Physical fitness and mental alertness we have developed.

Adopt a few of those exercises, use them in your daily exercise schedule. प्राणायाम is controlling of the प्राण शक्ति. प्राण शक्ति is that energy, that *spandan* that sets about your regular breathing, etc., and also which triggers off the thoughts, the mind. So, if I want to control my mind, I'll start controlling my breathing which, in turn, will regulate the प्राण शक्ति, which in turn is going to act on the mind and make it more calm and poised. Because, in spirituality we move from the gross to the subtle. Okay, I learn to exercise control, I can hold my breath, I can regulate it. Fine. With that capacity, with that strength, with that determination, *pragalbhya*, generated in the sadhaka, he goes about dealing with his mind.

Pratyahaar : Drawing in of the senses. You do Pratyahaar and then you are confronted with the internal world of disappointments, of anger, pettiness, or guilt, what not. So don't sink into that. You are given a *mantra*, you are asked to visualize a particular Devata or a particular sequence in the Puja. Taking that as the alambana, the support, learn to meditate... विषयेभ्यः परावर्त्य पुनः पुनः संस्थापनं

चित्तस्य bringing it back on to just one object i.e the mantra. Pratyahaar and Dharana go hand in hand. As you withdraw your senses, as you say "for the next five minutes I am not going to be worried about what is going on around me, but I am just going to be concentrated on this *mantra*;" that is Pratyahaar and the focussing of the mind on the *mantra* and the Ishta Devata Roop becomes Dharana. Do that. Slowly, you'll begin to feel that strength is increasing in the mind. The *buddhi* will become स्थिर.

Dhyaan : This is when, through constant *satsang*, through *anugraha* of your Ishta Devata, you begin to develop a love, *bhakti* for your *mantra*, for your Ishta Devata. Then it becomes *sahaj*. That is Dhyaan. You have to make an attempt, you have to learn the alphabet, you have to learn the language. Then you pick up a book, you start reading it. But when you are engrossed in the narrative, in the story, it is a state of Dhyaan. So you learn your Asanas, you learn how to sit, do your Pranayaam, you begin your Japa and then when you begin to get involved with the Ishta Devata and the *mantra*, it leads very gradually to a state of Dhyān. Any deliberate effort, conscious effort at that time can disturb your state of Dhyān. When I am reading a book, I position it correctly. I have to take care if the light is on etc. But, when I am involved in the narrative, I don't want to be aware that I am reading it. It's a distraction. So, the 'I' begins to fade out and the Ishta Devata begins to become more prominent even in your japa-dhyān. When that happens, you are safe, it is like you have touched the Feet of God and He

takes over..... This is the gamut of Sadhana that we have to cover. We go about it as intelligently as possible, helping ourselves, inspiring others, getting inspired by others, who are on the same path. In this effort we seek the blessings of the Parampara, of the Lord, in this very life.

एक भजन कोर्या वे, “आञ्जनेय स्वामी सतत भजन निरत...”

There is a fair amount of inspiration that We keep getting from this Bhajan. Anjaneya.... That *shakti* is invoked, a Rudravatar, a very demonstration, a personification of the Gurubhakti or Swamiseva, strength, intelligence, *yukti*, *buddhi*, *shakti*, *bhakti*, exemplified in this very life.

संवित साधक प्रेरक सेवक... Hanuman lived the life of a Sadhaka. In the process He was a Preraka. He continues to be a Preraka who inspires so many sadhakas and, of course, he is the best among the Sevakas, this Anjaneya Swami, and the third stanza brings out another aspect: कपिगण सेवित. He, who is served by the *kapigan*, by the monkeys. तरुणाराधित... तरुणों के द्वारा जो आराधित है. Now try to just understand this... a person who is attended by monkeys and who is extolled, who is as though a hero of the *tarun*, of the youth, it can be a very funny picture. So, a correction is given in the next one.... कविवर संस्तुत. कविवर, the great rishis, have extolled him, have praised him. कपिगण सेवित, a person who can lead monkeys, has to be a bit of a monkey himself. तरुणों के द्वारा जो आराधित हैं वो तो कौन हो सकता है... प्रायः कोई ही होगा. उनको मैं आदर्श कैसे बना सकता हूं. तो ऐसे होते हुए भी आञ्जनेय कविवर संस्तुत हैं, वाल्मिकी द्वारा, ऋषियों के द्वारा उनकी स्तुति की गई है. ऐसे आञ्जनेय है... ये कुछ अंश हमारेमें आ

जाए ना... then our Sadhana will become really vibrant. We should have the capacity to ensure our Sadhana or whatever our *atmabal prakatana* in any situation. Something that the *yuvapidhi* (Youth brigade) can also emulate, be inspired by, something that is in accordance with the shastras, something which has a feel of authority, the *pramaan*, by the Guruparampara also. If we can bring all these factors in our Sadhana, it will become really an inspiring Sadhana, and, in the process; we'll become Sevakas, better Sadhakas and natural, Swaabhaavik Prerakas without having to preach.

May this inspiration touch all of you. May all of you be blessed with that Shree at all levels, in this very life. This is the prayer We offer at the Feet of Lord Bhavanishankar on behalf of all of you.

ॐ नमः पार्वतीपतये हर हर महादेव

- Transcribed by Shrikala Kodikal

卐 卐 卐

कर्णस्वर्णविलोककुण्डधराम् आपीनवक्षोरूहाम्
मुक्ताहारविभूषणां परिलसत् धम्मिल्लसमल्लिमकाम्
लीलालोलितलोचनांशशीमुखीम् आबद्धकाञ्चीस्रजम्
दीपव्यन्तीम् भुवनेश्वरीम् अनुदिनम् वन्दामहे मातरम् ॥

॥ ॐ श्री गुरुभ्यो नमः ॥

॥ श्री भवानीशंकराय नमः ॥

॥ श्रीपरिज्ञानाश्रम त्रयोदशी ॥

खार मठांत येवु हो स्वाध्यायु कोर्चो अवकाश मेळ्ळा, स्वाम्यांगल हींगा निवास आशिशलें, सुमार वर्स, पवित्र स्थान हांगाचि येवु समूहांतु तांगलि ही स्तुति कोर्चो अवकाशु प्राप्त जाल्ला म्हळ्यारि तोचि प्रसाद म्होणु आम्मि स्वीकार कोर्नु ताज्ज चिंतन कर्ताति, स्वाध्याय म्हळ्यारि... ‘मोक्ष शास्त्राणाम् अध्ययनम्’ – गुरु चिंतन, मोक्ष शास्त्र जाता आम्च खातिर, ‘अन्यत् सर्वम् सप्रपंचम्... निशप्रपंचा गुरोः स्मृतिः So, किल्लमटाक तें गुरु चिंतन वाड्ता, तिल्लमटाक अहंकार सात्त्वित जाता, जीवनांतुं एक रसता येत्ता. शिर्कत आसति साधनेंतुं म्हळ्यारि एक प्रथम लक्षण, गुरु चिंतन कम्मि जात आस्स, आत्मचिंतन चड जात आस्स. So, तें कम्मि कोर्नु, पुनः पुनः गुरु चिंतन आम्मि वाड्यताति. ‘प्रातरुत्थाय यः पठेत्...’ फलश्रुतिंतु येत्ता. थोड्या लोकांगल संशयु, सकाळींफुडे मात्र कोर्का वे ? उटांन्वभितरि कोर्का हो ताज्ज अर्थु. माग्गेरि निरंतर कोर्येद म्होणु. तश्शि आत्तं आम्मि चिंतन प्रारंभ कर्त आसति. पैलें पाठ कोर्यो.

मस्त वर्स धोर्नु एक इच्छा आशिशिलि, स्वाम्यांगले संस्कृतांतु एक बरेंचि स्तोत्र जांक्का, आम्गल भाव प्रकट जांक्काति आणि incidentwise प्रकट जांक्का. ताज्ज रचना कोण कर्तलें ? ह्या फांता बेंगलोर वचुलेल तावळी, तश्शि एकु समर्थ विद्वान मेळ्ळो. दोन तास ताज्ज सांगति परामर्श कर्नाफुडे, ताणे हें तयार कोर्नु प्रस्तुत केल्लें.

यद्यपि तो म्हणत आशिलो, “स्तोत्र, श्लोक इत्यादि, किल्लकी हजार हांवे रचना केल्या, खंच छंदांत जाइ, तश्शि आशुकविता कोरूक देवाल अनुग्रहाने मजांतुं सामर्थ्य आस्स. जाल्यारि खंचेइ स्तोत्रांची रचना कोर्नु माग्गेरि तांतुं फलश्रुति सद्योजात बोधामृत ., भाग-१ ११६।

घाल्व मगल अधिकार ना म्होणु”. “कऽरी तूं, माग्गेरि पोळोंव्वा मुखारि”, सांगल ताका. जाल्यारि कर्त कर्तना माग्गेरि उपयुक्त फलश्रुति म्होणु ताका स्फुरण जाल्लि आनि ताणे फलश्रुति घाल्लि...

स्तोत्रं पठेद्यः प्रयतः प्रणमः ।

प्राप्नोति पूर्णा करुणां गुरुणाम् ॥

ही फलश्रुति आम्कां अत्यंत मार्मिक जावु आस्स आनि पर्याप्त जावु आस्स. हाज्ज पेरे माका कल्लें निमूचें सारखें सुद्धांइ दिसना. सगळें हांतूंचि अंतर्गत आस्स.

आनन्दाश्रमशिष्याग्रं स्वानन्दाम्बुधिमज्जितम् ।

आनन्दाश्रमिणं वन्दे परिज्ञानाश्रमं गुरुम् ॥ १ ॥

परिज्ञानाश्रम गुरुवर्यांक... ‘वन्दे’, हांव नमस्कार कर्ता. आनंदाश्रम स्वाम्यांगलें पैलें स्मरण कोर्नु, म्हळ्यारि परिज्ञानाश्रम स्वाम्यांगल गुरूंगले पैलें स्मरण कोर्नु, तांगली, अनुमति घेवु, तांगले उत्तम जावु आशिल्ले शिष्यांगलि आम्मि स्तुति कर्त आसति. ‘आनंदाश्रम शिष्याग्रं...’ आनंदाश्रमांगल शिष्य, अग्र जावु, आशिल्ले, तांगल शिष्य परिज्ञानाश्रम गुरुवर्य, तांका आम्मि नमस्कार कर्ताति. शिष्यत्व गुरू नि दिव्व आशिल्लें, शीघ्रचि ज्ञान प्रदान केल्लें शिष्यांक. अति सान्न प्रायेरीचि पूर्ण अनुभव जाल्लो, पूर्व संस्कार आशिल्ले म्होणुचि ‘स्वानन्दाम्बुधिमज्जितम्’... आप्णाल्याचि स्वरूप आनंदांतुंचि मज्जितआशिल्ले गुरुवर्य परिज्ञानाश्रम गरु, तांका हांव नमस्कार कर्ता. तशिश् आशिल्लमिति ‘आनंदाश्रमिणं वन्दे’ आनंदाश्रम स्वाम्यांक नमस्कार पैलें केल्लें, माग्गेरि. आनंदाश्रमांतुंचि स्थित आशिल्ले, तशिश् गुरूंक, परिज्ञानाश्रम स्वाम्यांक आम्मि नमस्कार कर्ताति. म्हळ्यारि.... ब्रह्मचर्य, गुहस्थ, वानप्रस्थ आनि सन्यासाश्रम, चतुर्थ आश्रमांतुं आनंदाश्रमांतुंचि स्थित आशिल्ले गुरुवर्यांक, परिज्ञानाश्रम स्वाम्यांक आम्मि नमस्कार कर्ताति.

हो प्रथम श्लोकु जाल्लो.

शिष्यस्वीकार जायनाफुडे, एक तीन वर्सानंतर, थंड क्लेश आशिल्लोचि, मठांतुं. गुरु आनंदाश्रम स्वामी प्रतिष्ठित आशिल्ले, स्व आत्म ऐश्वर्यांतुंचि. शिष्यांक मस्त तपस्या कोर्का पळ्ळी, लोकांनि सुमार करय्ळी, म्होणुचि वग्गि

सद्योजात बोधामृत ., भाग-१ ११७।

तो वेळु आयलो, केन्ना सर्वतो भावेन शिष्य समर्पित जाल्ले. तें समर्पण जाल्लें, पंद्रा वरस आस्तनाचि, आनि अत्यंत करुणापूर्ण गुरुवर्यानि शिष्यांक जो बोध दिंवचो आशिशलो, दिल्लो. तें गुरु आनि शिष्यांभितरि. आमकां थोडे संकेत मेळताति, स्वाम्यांगलें ऐश्वर्य आनि स्पष्टतया कळता. म्होणु स्तुति कोर्चातुं एक आनंद येता. आशिंश गुरूंक, परिज्ञानाश्रम स्वाम्यांक, आमि नमस्कार कर्ताति.

पूर्व जन्मांतूंचि मस्त कृतोऽपास्ति म्हणताति, ती आत्मा, अनुष्ठान आनि कोर्नु, सिद्धि प्राप्त कोर्नु जन्म घेतिलमिति शीघ्र ही प्रगति जाल्लि. जन्मु घेतना सुद्धांइ (शांतपाच्चिने सांगल्यां). एक सप्तफणात्मक नागु, फुस्स कोर्नु आयिल्लवारि जाल्लें. तावळीचि प्रसव जाल्लो. ताका आमि चड महत्व दीनिशिलें. म्हळ्यारि कितलें महत्व दिंव्का तिकलें दिल्लेंले. जाल्यारि ह्यफांतां कार्ला वचुंलेल तावळी, देवी शर्मा सांगाति वचुंलेल तावळी, परामर्श आनि कर्नाफुडे, परत परत हेंचि येत आशिलें हे गुरु म्हळ्यारि कल्की विलक्षण, हे साधारण आत्मा नयि हीं. हांगलें कल्लें ज्ञान जांव्का म्हळ्यारि मस्त अनुष्ठान कोर्का पडतलें म्होणु माका सांगलें. तशी सुरू केल्लें. So, नागाचोयि संबंध मस्त आस्स, म्होणु तावळी ताने सांगिलें. नाग म्हळ्यारि शक्ति. नागदोष आस्स म्हळ्यारि पित्रांगल कल्लें कार्य वल्यो म्होणु. मूलस्थानाचो नागु सम ना म्हळ्यारि, तुमि विसल्योति तुमाल पूर्वजानि खंड उपासना केल्लेलि म्होणु. जाल्यारि हांगा नाग म्हळ्यारि कुण्डलिनि, तशिंश सिद्ध केल्लेले योगी हे म्होणु देवी शर्मा परत परत सांग्ता. आनि मागेरि ताणे हेंवइ सांगलें... श्री विद्येंतुं निष्णात आशिशले, ऐक्य जाल्यां. तीं आसति, समाधिस्थ म्होणु, म्होणु जाय्ना. हें येत आशिशलें परत प्रश्नेंतु. ललिता, त्रिपुरसुन्दरी, राजराजेश्वरी सांगाति ऐक्य स्थापित जाल्यां, जाल्यारि एक थोडो भेद दवर्नु आमाल मार्गदर्शन संपूर्ण समाजाचें कर्त आसति म्होणु म्हणाफुडे आश्चर्य जाल्लें. श्रीयंत्र खंयि? मागेरि कळें श्रीयंत्र आस्स कार्लातुं. लेट ऐटींतुं (late '80) त्या श्रीयंत्राचें निर्माण कोर्नु पूजा आनि प्रारंभ केल्लेलि. नियमित रूपेण पूजा जातालि, ना जाल्यारि, अस्वास्थ्यामिति जाय्ना म्हळ्यारि, मानस पूजा जातालि. तीं मात्र कर्तालिं, आनि कोणाकयि आपोडु सुद्धांयि दीनाशिलिं. कार्ला वचनाफुडे, सांजेचें, शुक्रारा थोडे लोक वत्ताले. आनि तान्नि पळयल्यां, “आर्ती आनि जातना आमकां सोड्तालें. ती आर्ति सद्योजात बोधामृत ., भाग-१ १९९८।

कोर्नु स्वाम्यानि भायर येत्तना, तांगल मुखारविन्दीचेरि आशिलें तेज पोळोंन्व्या जायना” म्होणु म्हण्टालिं. तीं केन्ना चिकेचि प्रकट कर्तालिं तांगल ऐश्वर्य, तावळी बोध जात हो. तेदम्हणसरि कस्लें कळना. So, ताशिं सिद्ध गुरुवर्य.

श्रीविद्योपासनोद्याने मायूरं विभ्रमं सदा ।

यश्चक्रे तं नमो नित्यं परिज्ञानाश्रमं गुरुम् ॥ २ ॥

श्री विद्या उपासनां, ताज्जे एक उद्यान, खंयि सुरक्षित जावु आमि विहरण कोरू जाता, विचरण कोरू जाता. तशिं श्री विद्या उपासना रूपी उद्यानांतुं “विभ्रमं सदा यश्चके” .... विभ्रम केल्लो, उद्गार प्रकट केल्ले, त्या आनंदाचें प्रकटन केल्लें तस्त्या गुरुवर्यांक आमि नमस्कार कर्ताति. खंची उपासना, तांतुं एक तारतम्य दाकयताति, एकएक फांतां, दुस्र विद्येक कम्मि कोरूक म्होणु नइ. जाल्यारि थोडी विद्या सूक्ष्म आस्ताति, थोडी विद्येंतु शीघ्र प्रवेश जाता. श्रीविद्या म्हळ्यारि अत्यंत सूक्ष्म विद्या. ताज्जी सूक्ष्मता आस्सचि. कल्या म्हळ्यारि संपूर्ण सौंदर्य, आध्यात्मिक सौंदर्य खंइ प्रकट जाता ? हे जड जगतांतुं जायना. So, तितल एक कोणाक त्याग कोर्चि शक्ति आस्स, ताका मात्र आशिं श्री विद्यांतुं सम्पूर्णतया प्रवेश जाता. म्होणुचि राजराजेश्वरी अधिष्ठात्री देवी म्होणु सांगल्यां. किल्ल की देव्यो आस्तल्यो, किल्ल की देव आस्तले, हांतुं सर्व श्रेष्ठ राजराजेश्वरी तशिं एक द्योतक. तशीचि ललिता, ह्या शब्दाचो प्रयोग जाल्ला. ललिता म्हळ्यारि उच्च स्तरारि आशिलि, above everything तशिं एक अर्थुं घेताति आमि. त्या सूक्ष्म विद्येंतु प्रवेश जांन्वें कडिण. कल्याक? कल्याक म्हळ्यारि आवरण देवता आस्ताति. आवरण देवतांक पैलें संतुष्ट कोर्नु मागेरि तांतुं प्रवेश जाता. श्रीयंत्र देवानुं पूजा प्रारंभ कोर्नु, कोण अर्दकुडि पूजा कर्ताति की or कल्ले त्रुटि जाल्लि म्हळ्यारि आवरण देवता क्षुब्ध जाताति आणि सम पेड्डु पड्ता. आत कल्ल कोर्चें ? बरे बरे उपासकांगली दुर्गति पळयल्या. ताशिं आस्तना सहजतया, अनायासेन, तिगल संपर्क जायना, अनुग्रह प्राप्त जायना. म्होणुचि पूर्वांग म्होणु गणपती मंत्र, बाला मंत्र इत्यादि दीवु साधकाक चिके सुरक्षित कोर्नु मागेरि श्री विद्येंतु प्रवेश करयताति. हांगा, देवी सांगाती ऐक्य जावु सुद्धांयि एक थोडो भेदु दर्वोनु शिष्योद्धरा खातिर प्रयास कर्तल गुरुवर्यांक आमि नमस्कार कर्ताति.

सद्योजात बोधामृत ., भाग-१ ११११।

तृतीय श्लोक -

बाल्ये दीपनमस्कारे यस्य वैराग्यधीशिखा ।

जज्वाल तं सदा वन्दे परिज्ञानाश्रमं गुरुम् ॥३॥

बाल्यावस्थेतुं मठालागि राब्तालिं, म्होणुचि पूर्वाश्रमांतुं मठांतुं ताकां व्हर्तालो बाप्पुसु. थंड दीपनमस्कारा वेळारि वोच्चें तें एक तांकां मस्त आवड्तालें. दीपनमस्कार वोच्चें म्हळ्यारि, गुरूंगेले दर्शन जांन्वें. दीपनमस्काराक वोच्चें म्हळ्यारि गुरूंगेले कृपाकटाक्ष तांचेरि पड्तालें. तशिंश बाल्यावस्थेतुं दीपनमस्काराक वत्तल त्या शिशुक.... 'वैराग्यधीशिखा जज्वाल'... तांगलि वैराग्यधीशिखा प्रज्वलित जाल्लि. पूर्व जन्म संचित जें एक उपासनेचें बल आस्स, आतं ताका पूर्णतेक व्होर्का म्होणु हो समचि बोध जाल्लो. जातजातनाचि गुरुवर्यानि तांकां स्वीकार केल्लें आप्णाल पट्ट शिष्य म्होणु. So, तशिंश गुरूंक आमि नमस्कार कर्ताति. 'वैराग्यधीशिखा'... वैराग्य रूपी बुद्धि, ताज्जि शिखा. अशीचि वैराग नइ, समचि focussed वैराग्य. आप्णाक कल्लें जांन्का तें एक clear आशिल्लें intent तशिंश बुद्धि प्रज्वलित जाल्लि 'जज्वाल'... मार्मिक शब्द, a feeble वैराग्य आस्लारि कल्लो उपयोग ना, हांगा प्रज्वलित जाल्लि, आणि सगळ जळयत वचनि, focussed जाल्लि. हां, मागेरि त्या बुद्धिनेचि साक्षात्कार संभव आस्स. तशिंश गुरूंगलें अनुग्रहाने सिद्ध जाल्ले. तशिंश गुरूंक, परिज्ञानाश्रम गुरुवर्यांक नमस्कार कर्ताति.

शिष्यान्तश्शोधने यद्वत्तद्वद्यन्त्रालि शोधने ।

कौतुकं यस्य तं वन्दे परिज्ञानाश्रमं गुरुम् ॥४॥

मस्त स्फूर्ति आशिल्ली, मस्त सामर्थ्य आशिल्लें. कशिंश सांगल्यां ? दृष्टि आनि शक्ति, दोनि आमि प्रायः पळय्नी खंड म्होणु एक उद्गार प्रकट केल्ले आम्ल मनुष्याने (प्रश्न शास्त्री) सांगत आशिल्ल तो. प्रामाणिक. किल्ल तात्रे सांग्लें, सगळें बरेंचि, confirm जाल्लें. तो मनुषु, ताका one-and-a-half year I had been consulting ताका कळणीचि स्वाम्यांनि समाधि घेतल्या म्होणु. ताका एक फांतां निम्मीनाफुडे, खंक्की प्रसंगांतुं, आम्ल स्वामीजीं वोड्डु कशिंश संपर्क कोर्चो ? तांगल उपासना आनि तें मुखारसुंका, मुखारि व्होर्का

सद्योजात बोधामृत ., भाग-१ १२०।

म्हळ्यारि तात्रि कल्लें सांग्का न्हवे? “कल्लें तांतुं problem, communication gap जाल्यां वे?” तीं निम्मील्यारि सांग्तले. ते फोनारि उल्लय्नाति वे, थंड वोचु जाय्ना वे? अशिशि निम्नूंच्या सुरू केल्लें ताणें, तावळी आमकां कळ्ळें, हाक्का कोणयि सांग्नी आणि प्रश्न ताका कळ्णी. मागेरि ताका सांग्लें, अरे भाई समाधि घेल्ल्या स्वाय्यांनि म्होणु. तावळी भिल्लो तो. तो म्हणालो, “ताशिशि दिसुनु येना. तीं सांग्त आसति and instructions are being followed म्होणु दिस्ता.” That was in my case. सगळ्यांकइ तशी मार्गदर्शन तीं कर्त आसति. तावळी ताकाचि आश्चर्य जाल्लें, आनि हांगल ऐश्वर्यांचे एक थोडो अनुभव जाल्लो. मागेरि आनि investigate कर्नाफुडे तो म्हणालो जगद्गुरू ही पदवी धारण कोर्चि योग्यता आतं थाइ हांवे पळय्ल्या, हांच्च्यांतुं मात्र, म्होणु. दृष्टि आनि शक्ति, सामर्थ्ययि. So, प्रतिक्षण एक धन्यतेचो अनुभव जात आशिशिलो, म्होणुचि ही स्तुति.

शिष्यांगेले अंतःकरण शुद्ध कोरुंक कशिशि कौतुक तांगलें, तशीचि ‘तद्वत् यन्त्रालि शोधने’ ... कौतुक कोणाल आस्सकी तशिशि परिज्ञानाश्रम स्वाय्यांक आमि नमस्कार कर्ताति. शिष्यांगल अंतःकरण शुद्ध कोर्च म्हळ्यारि, एक तीन वर्सांचें कल्लेंइ कोर्स कांड नइ. संपूर्ण जन्मु वत्ता तांतु. दृढता. निष्ठा, भक्ति आस्त्व्यारि शीघ्र जाता. आग्रह सोड्चि योग्यता आस्त्व्यारि त्वरितगत्या जाता. तांतुं, गुरूंकइ क्लेषु, शिष्यांकइ क्लेषु. But तिल्ल सामर्थ्य आस्स, आमोले सगळ्यांगले एक शुद्धिकरण कोर्चे, समाजांतुं शुद्धिकरण हाड्चें, तशिशि गुरूंक आमि नमस्कार कर्ताति. तिल्ल मात्र नयि, आध्यात्मिक हें जाल्लें, ‘तद्वत् यन्त्रालि शोधने’ ... आधुनिक जे inventions म्हणताति, आमि दैनंदिन ताज्जो प्रयोग कर्ताति, ताज्ज माहिती घेल्ली, ताज्जेंइ ज्ञान प्राप्त केल्लें. तशी एक उत्सुकता तांकां आशिशिलि. ‘परिज्ञान’ म्होणु नांव दवल्लें गुरूवर्यांनि So, तें सार्थक केल्लें. सगळ विषयांतुं निष्णात जाल्ले. ताज्जें स्मरण केल्यारि सुद्धांइ मस्त पूरो. आम्यालि. एकांगी जाल्लेत साधना आतं एक वैभवाक प्राप्त जाता, सर्वांगीण विकास जाता. प्रेरणा दिताति, प्राप्त कोर्चे आमाल कर्तव्य. जड बुद्धि प्राप्त कर्ना, कुबुद्धि आस्त्व्यारि तरी आनि वायट परिस्थिति जाता. So, तें दोन्नि सोणु बुद्धितुं सूक्ष्मता हाणु. आमि तांगलि प्रेरणा प्राप्त कोर्नु मुखारि वत्त आसति.

सद्योजात बोधामृत ., भाग-१ १२१।

‘तद् वत् यन्त्रालि शोधने’.. थंयि एक Laboratory set up केल्लि आनि Astronomical weather lab म्होणु... त्या वेळारि तें होड कार्य आशिशल हो ! आतं सगळीं चेईवं थायि मॉबायल फोन्स वापरताति, ताज्ज महत्व कळ्ना. त्या वेळारि ham radio set up कोर्चे... ताशि मस्त केल्लें. अशी आतं विचार केल्ल्यारि तें सगळे प्रशंसनीय कार्य. जाल्यारि, कळ्नातिलमिति प्रशंसा जायनी. आतं लॉस (loss) कोणालें ?... आमालेंचि. नइ ? So, आतं परत चिके विचार कोर्का पडता. इतलें सगळें केल्लेलें, इतल वांट आस्तना सुद्धांइ. आम्का कल्ल सांगत आसति? What does he expect of us ? So, तिल्ल एक विचार केल्यारि, ओजस्विता येता जीवनांतुं. तें radio म्हळेलें ताज्जेंइ एक होड issue जाल्लें, कल्या म्होणु गोत्ना. विद्वान स्तोत्राचि रचना कर्तलो मनुषु, ताका सांगनाफुडे तो म्हणालो, "Swamiji, I don't understand, If Aadya Shankaracharya were to born in this yuga, I am sure, He would have used a laptop" "What is worng?" गोम्टें कोर्नु वापरलें, आणि तांतुं सर्किट्री कस्ली, (circuitry), सगळी माहिती घेल्ली. बोरोन्वु काळ्ळें सगळें. अभ्यास केल्लो, तशीचि मंत शास्त्रांतुं निष्णात जाल्ले. कोणाक की स्तुति कर्ताति परिज्ञानाश्रम स्वाम्यांगलि, तों कल्लें म्होणु फावसति. स्वाम्यांगलि इल्ली सिद्धि आशिशलि, अशि दृष्टांत दिल्लें, हें दिल्लें, तें दिल्लें, तितल्या तिल्लेंचि. जाल्यारि कोणे स्तुति कर्नी, तांकां सुद्धांइ सांका पळ्यां, लोक हांगा थंड वत्ताति, कल्याक. म्होणु तान्नि भस्म प्रकट केल्लें आणि कुंकुम प्रकट केल्लें आणि गुरु चरणान्तु अर्पण केल्लें. दाकोंच्याक Ofcourse तावळी आनंदाश्रम स्वामयांनि सांगलें. “हें सगळें आम्कां नाका, ही एकी प्रदर्शनी जाता, मागेरि लोकांगल बुद्धि आनि विचलित जाता, आध्यात्मिक दृष्टिकोण सुटता ” "This is too unexpected, Too much for people to bear." तेमिति तान्नि सिद्धि प्रगट कर्नातिलेंचि सहाय केल्लो, मस्त लोकांगल सहाय केल्लो. आम्मि आय्कल्यां, आपयल खंड, bare hands अशि धलें खंड, तांबडे तांबडे जाल्ले खंड, परमळ परमळ रुमांतुं, आनि भस भस भस भस्म काळ्ळे. इतलेंचि वे तुम्कां जांक्का म्हणाले खंड. तें बंद केल्ले मागेरि, सहाय मात्र केल्लो, कोणकी शरण येता की तांगलें. येनातिल्यांगलोइ केल्ला. But बद्दचि आध्यात्मिक प्रगति

जांक्का म्हळ्यारि शरण वचुल्यारि बरें. कोणाक तशिशि कौतुक आस्स तशिशि गुरूंक आमि नमस्कार कर्ताति.

भवरोगहरो योऽभूच्छिवयोगपरोऽनिशम् ।

तं वन्दे सिद्धिसम्पन्नं परिज्ञानाश्रमं गुरुम् ॥५॥

भव म्हळ्यारि संसार. भव हो रोग जावु बस्ला, कल्या म्हळ्यारि साधकाक कळता हाज्ज पार वच्चें मस्त कठीण. समुद्रांतुं मद्देतुं कोणाकइ घाल्लें म्होणु जाल्यारि उदकांतुं, कितल तो तरण कर्तलो ? How loang can he contiune to swim ? अशिशि हो भवरोगु. हाज्ज तट केन्ना येत्ता तेदम्हणसरि अय्यबा म्होणु जाता. तशिशि कोणा अनुभव जाल्ला, तांच्च खातिर तें भवरोग तरण कोर्च सामर्थ्य अशिशिल गुरु. तांका नमस्कार, 'शिवयोगपरोऽ निशम्' ते शिवयोगपर जावु आसति, अहर्निश. निरंतर शिव चिंतनांतु आशिशिले, मग्न. देवील उपासना कोर्का, देवीक संतुष्ट कोर्का म्हळ्यारि, शिव चिंतन जांक्का. तशिशि शिवचिंतन कोर्नु शिवाक अभिन्न ही शक्ति जागृत केल्लि तान्नि म्होणु 'शिवयोगपरः' शिवयोगपर आशिशिल गुरुवर्यांक आमि नमस्कार कर्ताति. 'तं वन्दे सिद्धिसम्पन्नं परिज्ञानाश्रमं गुरुम्' सिद्धिसंपन्न जावु आशिशिले परिज्ञानाश्रम गुरुवर्यांक आमि नमस्कार कर्ताति. भवरोग हरण कोर्चें सामर्थ्य सामान्य सामर्थ्य नयि. समूल अविद्येचे नाश कोर्चें, ब्रह्मनिष्ठाक साध्य. स्वयं आप्णालेंचि स्वरूपांतुं स्थित आशिशिले गुरु, गुरुवर्य, तांकां आमि नमस्कार कर्ताति. आनि सिद्धिसम्पन्नं... ही एक विलक्षणता आस्स परिज्ञानाश्रम स्वाम्यांगलि. आम्गल परंपरेंतुं आसति हो... शंकराश्रम स्वामी, आनंदाश्रम स्वामी, पाण्डुरङ्गाश्रम स्वाम्यांनि किल्लें केल्यां. सामर्थ्य आशिशिलें, सिद्ध, वाक्सिद्धि आशिशिलि. शंकराश्रम स्वाम्यांगल मल्लापुरचे, तुम्कां गोत्तस. दाकोनु अजिबात घेनि. केन्ना अभद्र वचन कोणकी उच्चारित केल्लें, ताका आनि दोष लागुनज्ज म्होणु हो आशिशि एक प्रमाण दिल्लो. थंड जाल्ले लोक. तशिशि दत्तावतार. परंपरेचे आचार्य आम्गले, तांगल स्मरण केल्यारीचि इत्ल प्रेरणा येत्ता, आम्गलें जीवन सफल जाता. सिद्धिसम्पन्न अशिशिले गुरुवर्यांक आमि नमस्कार कर्ताति. गुरूंगल कल्कि आदेश आशिशिलो त्या परिस्थितितुं, म्होणु तानि चड प्रकट कोरू

सद्योजात बोधामृत ., भाग-१ १२३।

वचनिति. तशिचि श्रीविद्याचैयि. श्रीविद्या उपासना, यंत्र इत्यादि, हाज्जी पूजा कोर्चि एक इच्छा प्रकट कर्नाफुडे, सांग्ताति लोक की आनंदाश्रम स्वाम्यानि म्हळें, हें आम्कां सांगिल नइ आम्मि कोरूनज्ज म्होणु. सांगलें की ना गोत्ना, जाल्यारि स्वाम्यानि ती उपासना केल्लि कल्याककी म्हळ्यारि ताज्जि आव्ययकता आशिशिलि समाजांतुं आणि विशेष कोर्नु मठांतुं. श्रीविद्या अत्यंत सात्विक उपासना, जाल्यारि ही उपासना प्रारंभ कर्नाफुडे, मालिन्य सुटू सुरू जाता, मठांतुं, समाजांतुं, आम्मि सुद्धांइ १९९७ थंड वचनाफुडे, १९९८ तुं चिकेचि एक व्यवस्था, आस्स, आम्माल रॅटिन्यु मेम्बर्स सम पूजा कर्ताति, म्होणु एक आश्वासन जायनाफुडे, श्रृंगेरि थावु श्री यंत्र प्राप्त केल्लें. त्या वेळारि आम्मि सांगलें सुद्धांइ श्रृंगेरि आचार्यांक... अशिशि कल्कि एक दंतकथा आस्स, लोक म्हण्ताति, गुरूं नि शिष्यांक म्हळ्यारि परिज्ञानाश्रम स्वाम्यांक सांगिलें श्रीविद्या इत्यादि नाक्का. ते म्हणाले, “कल्याक नाक्का. सगळे शांकर मठांतुं श्रीयंत्र आस्काचि... म्होणुचि नवे आम्मि हें दित आस्सति”. आनि मागेरि आम्मि पळयलें, सगळ समाधी मठांतुं श्रीयंत्र इत्यादि आस्सतीचि. म्हळ्यारि पैले पूर्वाचार्यांना समचि ताज्जे अनुष्ठान केल्ल्यां... वामनाश्रम स्वामी तरी प्रसिद्ध श्रीयंत्र उपासक आशिशिले. So, तशिचि एक कल्लें दूषण आयिलकी, तें धैर्यपूर्वक काणु जी सात्विक उपासना पद्धति आस्स ती परत तान्नि प्रारंभ केल्लेलें, ताजमिति आम्मि आतं कृतार्थ जात आसति. तशिचि गुरूं क आम्मि नमस्कार कर्ताति.

शुनि चैव समदृष्टा ज्ञानीत्यागमदृष्टये ।

आसीद्यस्तं नुमो हार्दं परिज्ञानाश्रमं गुरुम् ॥६॥

“शुनि चैव समदृष्टा” श्लोक खंचो ? गीतेचो.

विद्या विनय संपन्ने ब्राह्मणे गवि हस्तिनि

शुनि चैव श्वपाके च पण्डिताः समदर्शिनाः

ज्ञानीलें लक्षण कल्लें ? तान्ने जपा बंस्त्यारि तो levitate जातकी, किल्ल इन्चस, किल्ल फीट, तिल्ल होडु ज्ञानी. आनि मुखारी मिररयि (mirror) दवोर्नु बस्ताती पोळोंवच्याक... देहबृद्धि आनिकयि वचनि नयि ? “शुनि चैव” बरो एक व्यक्ति मुखारि आयलो, विद्या विनय संपन्न आशिशिलो... विद्या आस्स

सद्योजात बोधामृत ., भाग-१ १२४।

म्होणु आम्मि आदर कर्ताति, तोवयि विनीत भावाने येत्ता, म्हळ्यारि एक मन प्रसन्न जाता. हं, प्रशंसा कोर्का म्होणु दिस्ता. तशिशि व्यक्तीने आयल्यारि, “विद्या विनय संपन्ने ब्राह्मणे गवि” गायेने आयल्यारि, हस्तिने आयल्यारि, सुण्याने आयल्यारि, “श्वपाक” सुण्याक खातल्याने आयल्यारि, म्हळ्यारि अभक्ष भक्षण कर्तल्याने आयल्यारि सुद्धायि पैलि दृष्टि आत्मत्वेन कोण स्वीकार कर्त की त्या व्यक्तिक पण्डित म्हणताति. पण्डित म्हळ्यारि ब्रह्मनिष्ठ. शुद्ध ज्ञान आशिशिल मनुषु. पैलें आत्मत्वेनऽचि स्वीकार कर्ता ह्या सगळ जगाक, मागिरि व्यवहारांतुं प्रवेश कर्ता. आम्मि पैलें राग आनि द्वेष मनांतुं उत्पन्न जांन्वा सोडताति मागिरि तें घेवु व्यवहार कोरू वत्ताति, म्होणु आणि बुडताति. So, पण्डितालें जें लक्षण सांगल्यां, समदृष्टि आशिशिलो पण्डितु. “पण्डा” ज्ञान आशिशिलो पण्डितु... ब्रह्मनिष्ठ आशिशिलो, आत्म्याशिवाय ताका आनि कसलें दिसना, शिवभावांतुंचि स्थित आशिशिलो. So, तशिशि प्रकटतया आम्कां दाकयलें स्वाम्यानि. तांकां, व्यक्ति प्रति कशिशि प्रेम, तशीचि सूर्णीं इत्यादि, वाघा पेट्टो सुद्धांइ दवल्लें खंयि. पंचवटींतुं एक डीयर पार्क कोर्चे म्होणु विचार आशिशिलो. आतं आम्मि हांगा थंयि वोचुन पळयताति आणि मस्त आश्चर्य प्रकट कर्ताति... Oh ! आम्गल मठांतुं हें आस्ल्यारि किल्ल बरें. आम्कांई मस्त सज्जेशन्स येत्ताति. अशिशि कोर्का स्वाम्यानो, तशिशि कोर्का, सगळें जाल्ललें, तुम्मि खंयि आशिशिलिं म्होणु निम्नूका पडता, नयि ? In fact, तें कोर्नयिशिलें, तें कल्या केल्लें, इत्ल्यांतुंचि आम्मि खलास जाल्लिं. आनि अशी दवर्का म्हळ्यारि, आम्मि आप्पणाति म्हळ्यारि आनि तूं कऽरी अथवा हांव एक caretaker दवर्ता तो पोळोवु घेतल न्हइ. किल्ल एक affection, He could generate in these what are called dumb animals सूर्णीं आणि म्हळ्यारि अत्यंत प्रिय आशिशिलिं. सुमार आशिशिलिं, मागेरि एक एक फांतां कोणाकयि दिलि, तूं सांभाळणु घे म्होणु. आतं तांगल धारा स्वामी येत आस्सति म्हळ्यारि सुद्धायि सूर्ण्या पैलें कळता आनि कोयं कोयं कोयं कोयं कर्त पडता आनि तान्नि येंन्वभितरि उडकी मारु स्वाम्यांलागि वत्तालें. So, तशिशि तांकां कळतालें. कळता नयि ? तांगलि दृष्टि स्वच्छ आशिशिलमितिं तांकां चड कळता कोण चड प्रेम दित आस्स, इत्यादि. So, तशिशि समदृष्टि दवर्तले गुरुवर्यांक आम्मि नमस्कार कर्ताति. “नुमो

हार्द” हृत्पूर्वक नमस्कार हो.

सारस्वतजनप्रीतस्सारस्वतसमर्चकः ।

य आसीत् तं मुदा वन्दे परिज्ञानाश्रमं गुरुम् ॥७॥

“सारस्वतजनप्रीतः” सारस्वत लोकांगल अत्यंत प्रिय जान्नु आशिले परिज्ञानाश्रम स्वाभ्यांक आम्मि नमस्कार कर्ताति. सारस्वत म्हळ्यार सरस्वतीले आराधक... सारस्वत म्हळ्यारि ज्ञान प्राप्त कोर्च इच्छा आशिले साधक, तशिशे लोकांक तांगलप्रति एक स्वाभाविक आकर्षण आस्स, तशिशे गुरुंक आम्मि नमस्कार कर्ताति. स्वयं ते “सारस्वत समर्चकः” जान्नु आसति. सरस्वतील आराधाना कर्ताति आनि सारस्वत म्हळ्यारि केवल ब्रह्मविद्या नयिं, अपराविद्या आनि जे आस्साति तांतुंयि एक प्राविण्य प्राप्त केल्लेल आशिल्ल गुरुवर्यांक आम्मि नमस्कार कर्ताति. “य आसीत् तं मुदा वन्दे” मन प्रसन्न कोर्नु आम्मि नमस्कार कर्ताति. आमकांयि तशी एक योग्यता येव्का. विविध शास्त्रांतुं बरो प्रवेश जांव्का, बरी गति प्राप्त कोर्का, आमालि अवगति आनि तीक्ष्ण जांव्का.

विद्यावृद्धस्तपोवृद्धो वयोवृद्धाश्रयो बभौ ।

यः कारुण्येन तं वन्दे परिज्ञानाश्रम गुरुम् ॥८॥

“विद्यावृद्ध” वृद्ध म्हळ्यारि, वार्धक्याक प्राप्त जाल्लेल नयि, वृद्ध म्हळ्यारि एक परिपाक, विद्यांतुं प्रवेश जात्ता आनि माग्गेरि विद्या आत्मसात् जाय्नाफुडे विद्यावृद्ध म्होणोन घेता मनुषु. विद्यावृद्ध तशीचि... “तपोवृद्धः” तपः केल्लें, आतं तप ना जाल्यारि ह्यो कस्त्यो सिद्धयो येनाति, कल्लें ज्ञान प्राप्त जाय्ना. सिद्धि आशिल्यो, ज्ञान प्राप्त जाल्लेलें, समदृष्टि आशिल्लि म्हळ्यारि लक्षण तपोवृद्धः तपोवृद्ध जाय्नाफुडे तप कर्त आस्स म्होणु दिसना. तपांतुं परिपाक योसरि मात्र अयो मस्त तप कर्त आस्स म्होणु मात्र आप्णाकयि दिस्ता आणि दुसर्यांकई दिस्ता. कालांतुं अनुष्ठान कोर्का म्होणु प्रेरणा आय्ली आनि आम्मि संकल्पु घेल्लो, सगळ रातिभर बैसुनु कोर्का, दिव्साचें कार्यक्रम आस्ताति. मस्त तप केल्लें म्होणु सगळ्यांकयि अयो पाप. आतं कल्लें कोर्का ? तपोवृद्ध जांव्का नवे ? तेदम्हणसरि कर्त आस्का. तपोवृद्ध अशिशे निष्णात, परिपक्व जाल्लेल सद्योजात बोधामृत ., भाग-१ १२६।

गुरुवर्यांक आम्हि नमस्कार कर्ताति. “यः कारुण्येन” अत्यंत करुणाने, “वयोवृद्धाश्रयो बभौ” वयोवृद्ध आशिल्यांगले आश्रय जाल्ले, आनंदाश्रयाचें निर्माण कोर्नु. तशिश् तांगले संकल्प आशिल्ले. समाजांतुं एक व्यवस्था जांक्का, आर्तांतुं nuclear families म्हणताति, आनि मस्त युवापीढी विदेश आनि वत्त आस्स, म्हाल्याङ्कांक तान्नि आपयल्यारि सुद्धांयि थंयि वोच्चें आवडना, कल्या म्हळ्यारि दिवसभर थंयि बोस्चें, सत्संग कांयि जाय्ना इत्यादि आशिल्लमितिं हांगाचि तांच खातिर कल्लि व्यवस्था कोर्येद वे, म्होणु विचार कोर्नु आशिश् आश्रय निर्माण कोर्चि तांगलि एक इच्छा आशिल्लि, प्रारंभ केल्लें. “कारुण्येन” अत्यंत करुणापूर्वक तानि हें सगळें कार्य केल्लें, अशिश् गुरुंक आम्हि नमस्कार कर्ताति.

योऽनुकर्तुं विभुं चक्रे विश्ववत्त्वालयङ्करम् ।

वस्त्वागारं नुमस्तं श्रीपरिज्ञानाश्रमं गुरुम् ॥९॥

“यः” कोणेकी “विश्ववत्त्वालयङ्करम् विभुं” विभु.... समर्थ आशिल्ल देवु... देवु म्हळ्यारि कल्लें ? विश्ववत्त्वालयङ्करम्” विश्वांतुं आशिल्लें सगळें दृश्य जगत हाज्जें निर्माण कोणे केल्ल्यां ? देवाने. देवु महादेवु. देवु म्हळ्यारि सगळें विश्व निर्माण कर्तलो. विश्वांतुं आशिल्ले सगळ वस्तु निर्माण कर्तलो म्हळ्यारि देवूचि. तुमगल पिल्लु पल्टन आमकां निमित्त आशिल्लि कालि, "Who made all the elements? Who made this world? Who made this universe?" Okay, God made all the elements. Who made God? आत्तं तांकां कल्ले सांग्चें You pray, then speak to God, and then you ask God. God will tell you, म्होण्चें. जाल्यारि वस्तुतः प्रश्नु अशी सुरू जाता हो... आदि कारण कल्लें ? हाज्जें कारण, तें, ताज्जें कारण तें, एक infinite regression हांतुं वत्ताति. आदि कारण कल्लें आस्स वे ? तेंचि आम्हि देवु म्होणु स्वीकार कर्ताति, नाजाल्यारि मगिरि देवाल देव जातलो आनि एकळो ना. आदि कारण कल्लें, ताज्ज अन्वेषण कशिश् कोर्चें ? पैलें मस्त विमर्श केल्लो, मागेरि चिंतन केल्लें, सगळ ऋषिवर्यानि, समाधान जाय्नी. आपाण्णाल नियतिमितिं जाता, कालामितिं जाता, आनि कल्की निमित्ताने जाता, सगळ philosophies तयार केल्लि. But they were not satisfied,

सद्योजात बोधामृत ., भाग-१ १९७१

because they were sincere. Then they said, no, let us check out. गुरुल्या वचुलिं, अंतर्मुख जाल्लिं. “ध्यानयोगानुगताः अपश्यन्” तान्नि पळयलें “देवात्मशक्तिम्” ती संवित् शक्ति, तिगल साक्षात्कार जाल्लो... ओहो हें आदि कारण, तांतुल्याने हें सगळें येता. ती शक्ति आप्णालें ऐश्वर्य नाना वस्तु रूपेण प्रकट कर्ता, विश्वरूपेण, तो विभु तो प्रभु. तो देव, हें सगळें निर्माण कशिश कर्ता की... “तमनुकर्तुम्.” तागलें अनुकरण कोर्नु स्वाम्यानि “वस्त्वागारं चके” लोकांगल घारा, प्राचीन, विग्रह, ताज्जें महत्व तांकां गोत्ना, ताज्जप्रति एक भय मात्र, or nuisance value. पूजा कोण कर्तलें आत्तं.... म्होणुचि खंड दवर्का म्होणु कळणातिलें मठांत दिल्लें अथवा घाराचि सोणु वचुलिं सुद्धायि. त्या वेळारि, थंयि वचुनु स्वाम्यानि तें सगळें हाळ्ळें. पैलें परीक्षण केल्लें, पूजेचि योग्यता आस्स वे हांतुं ? पूजा कोर्का म्होणु, is it demanding? ना वे, तावळी don't discard it म्युझियमांतुं दवलें, तशिश व्यवस्था केल्लि, लागीचि, शिरालीच्या प्रांतांतुचि भटकळ इत्यादि त्याचि क्षेत्रांतुं मस्त प्राचीन संस्कृति आशिशिलि जैनांगलि इत्यादि, लुप्त जाल्लि ती. So, तांगल सुमार इल्ले विग्रह, देव, देवालयं आनि आशिशिलि, हिन्दु देवस्थानयि आशिशिलि, शिवमंदिरं आशिशिलि. थंड सगळ पाड पळेलें. थंड वचुनु स्वाम्यानि एकत्रित कोर्नु हाडचें. आनि regular मागेरि कल्लें तें सर्टिफिकेट आनि जांक्का इत्यादि, रॅकोडॉरि वोच्का, तें सगळें केल्लें. कालि सांगत आशिशिलो दुर्गेशामु, जीपारि बैसुनु वत्तालिं. पाड पळेलें, तें कोणइ demolish कोर्नु, घरं इत्यादि बांदुक तें utilize कर्त आशिशिलें, but it was precious. कल्याक ताज्जें महत्व ? ती आम्गल संस्कृति म्होणु आम्गल मुखावल पीढीक कोळका नयि ? So, तान्नि तशिश एक व्यवस्था केल्लि. आत्तं तें म्युझियम तयार जात आस्स. तें सगळें एक रूमांतुं आशिशिलें, आम्मि तें पोळोवु भित्तालिं, रॅकोडॉरि आस्स आनि थंयि ना जाल्यारि वस्तु म्होणु. तें दोन वर्स पैलें हें स्पष्ट जाल्लें. सगळें व्यवस्थित आस्स, सुरक्षित आस्स. हां, आत्तं धैर्य आयलें. चलो, आत्तं होड एक म्युझियम कोर्यां लोकांनि आयल्यारि पोळोयेद. So, मठा भाय म्युझियम... आत्तं एक म्युझियम पाळोवच्चाक cultural and artistic कल्लें तुगलें heritage एक आस्स, म्होणु पोळोवच्चाक मस्त जाण येतले. नयि?, विदेशी सुद्धायि येंव्च्या फावसति.

So, तांच खातिर व्यवस्था केल्या, हें पोळोंवच्चाक. कोणक की देवा प्रति भक्ति आस्स, चिकेचि मठांतुंइ प्रवेश कर्तले. थंयि नूतन एक निर्माण जात आसति तीनि देवस्थानं, आणि कोणाक गुरूंगल प्रति भक्ति आस्स, थंयि स्वाम्यांगल खडावेयि आस्तले, समाध्यो आस्तल्यो, आनि आनि भितरि. आणि कोणाक आम्मि ओ, येयाति, येयाति, म्हणताति, तांकां जेव्णाकयि व्होयेंद. माक्षि मागेरि dining hall अशिशि आत्तं एक कमु येत आस्स. आस्सो, तें तांगल्याचि संकल्पानेचि जात आस्स बरें कार्य. तशिशि “वस्त्वागारं यश्चके परिज्ञानाश्रमं गुरुम् नमः”.

निर्मिमे निर्ममेन्द्रो यस्तवान् वेदान्तवासितान् ।

गीतासक्तं नुमस्तं श्रीपरिज्ञानाश्रमं गुरुम् ॥१०॥

“निर्मिमे” निर्माण केल्लें. “स्तवान् वेदान्तवासितान्” स्तव... स्तुति, श्लोक इत्यादि निर्माण केल्लें. कशिशि श्लोक तें ? “वेदान्तवासितान्” वेदान्ताचे पर्मळाचे, गन्धाचे श्लोक, श्लोक, भजन म्हळ्यारि सगळ्यांगल मन प्रसन्न जाता नयि ? सगळ्यांगलि आसक्ति तांतुं आस्ता, जाल्यारि मागिरि तांतुं कल्लें सांगल्यां ? सूक्ष्मरीतीने, very subtly बोध दिताति, sugar-coated एक कल्लें कडू वकद आस्ता तशिशि भजन निर्माण कोर्नु, स्तोत्र निमाण कोर्नु, वेदान्तपरक चिंतनांतुं मनाक लावु आमोल उद्धार कोरूक आसक्त आशिले कोणाले मन, तशिशि गुरूंक आम्मि नमस्कार कर्ताति. निर्माण कोणे केल्लें ? “निर्ममेन्द्रो” इन्दियांचे परे आशिशिल श्री विद्या उपासक तांकां, गुरूंक आम्मि नमस्कार कर्ताति. “गीतासक्तं” म्हळ्यारि, आध्यात्मिकयि जाल्लें, आधुनिकांतुंयि प्रवेश जाल्लो आनि कला, रसता प्रगट केल्लेले गुरुवर्यांक आम्मि नमस्कार कर्ताति.

कैवल्यसंनिकर्षत्वे तथाहंग्रहचिन्तने ।

यस्यासीद्दहदयं वन्दे परिज्ञानाश्रमं गुरुम् ॥११॥

कैवल्यसंनिकर्ष आनि अहंग्रह उपासना.... अहंग्रह उपासना म्होणु लेक्येद. कैवल्यसंनिकर्ष.... म्हळ्यारि अष्टमूर्ति उपासना म्होणु लेक्येद. आप्णाले चिंतन कोर्च चिके त्याग कोर्नु देवाले चिंतन केन्ना सुरू जाता, तावळी देव आप्णालें ऐश्वर्य प्रकट कोरू सूरु कर्ता, तावळी कैवल्यसंनिकर्ष जाता. ओ अशिशि ने ?

सद्योजात बोधामृत ., भाग-१ १२९।

आनि मागिरि अहंग्रहचिंतन जाता. होचि देवु मज्जांतुं आस्स. हांव देवु म्होण्चो
 पैलें अधिकार आस्सना. जाल्यारि ईश्वररूपेण होचि देवु मज्जांतुं आस्स,
 प्रत्यगात्मरूपेण मज्जांतुं आस्स, अहंग्रह उपासना सुरू जाता. कैवल्यसंनिकर्षाचो
 अभ्यास कर्नातिले अशी अहंग्रह उपासनेतुं वचुल्यारि हांव, हांव, हांव ब्रह्म...
 अहं ब्रह्माऽस्मि, जाल्यारि हांव चिके दुःखी आस्स, आणि दुःखी आस्स म्होणु
 जाल्यारि, तान्ने तश्शि केल्लेलें, तान्ने तश्शि कोर्नयशिलें, हांव, परत हांव,
 अस्लें fantastic एक, कल्लें म्हण्ताति... contamination आस्स, तें
 अहमांतुं, ते अहं शुद्ध अहं किल्लेंइ आम्मि identify कोरूक, isolate कोरूक
 पळयल्यारि सुद्धांइ, नाक्का नाक्का जल्लेलें चिंतन येवु हांव म्होण्चभित्तिर माक्का
 म्होणु तें येत्ताचि. आनि मागिरि थंडचि शिर्कता. म्होणुचि केवल आप्णालेंचि
 चिंतन कोर्नु अहं ब्रह्माऽस्मि म्होणु प्रयत्न कोर्नाकाति हो आचार्यगल उपदेशु.
 कृतोपास्ति, उपासना कराति.... कैवल्यसंनिकर्ष उपासना कर्नाफुडे एक महिमेचो
 अनुभव जातलो. तांतुं मागेरि लीन जायाति. अहं रूपेण तें स्वीकार कराति.
 क्षुद्र बुद्धि, दुःखी जाल्लेलि, संशययुक्त बुद्धि, हें सगळें माक्का नाक्का, हांव
 केवल ब्रह्म म्होणु हांव चिंतन कर्त म्हळ्यारि त्या ब्रह्माकयि एक कूडांतुं दवर्का
 पड्ता, व्यवहार अयोग्य जाता, कपट जाता. निष्कपटतया केन्ना वेदान्तांतुं
 प्रवेश कर्ता तो व्यक्ति, कैवल्यसंनिकर्ष तांतुंचि पैल ताज्जो अनुभव कोर्का
 पड्ता, कृतोपास्तिंत जांक्का. इष्ट प्रसाद जांक्का, मागिरि मन समाहित जाता,
 मागिरि इष्ट देवूचि, अहं रूपेण आप्णालें, निर्गुण, निराकार रूप प्रकट कोर्नु
 दिता. ही प्रक्रिया, दुर्गा परमेश्वरी देवस्थान कोर्च संकल्प घेनाफुडे, स्वाम्यानि
 आप्णाल्याचि हस्ताक्षरांतुं बारोवु दिल्लें. तुम्मि जें ऐश्वर्य, एक नैसर्गिक सौंदर्य
 पळय्ताति की, तांतुं identify that, with the Devi. म्होणु तश्शि सांगल्यां,
 अष्टमूर्ति उपासना आनि जें कर्ताति. तेंचि मागिरि, अहं रूपेण, मज्जांतुं तूं
 चितिशक्ति रूपेण आस्स, साक्षि जानु आस्स, तश्शि अनुभव कराति, मन
 क्षुब्ध जायश्ना. दुःखी जायश्ना म्होणु तश्शि उपदेश दिल्ला. “कैवल्यसंनिकर्ष”
 कैवल्य, केवली भावांतुं संनिकर्ष... प्रवेश जांन्वो, आनि आनि लागि लागि
 थेंव्ळें... कैवल्यसंनिकर्ष. एक आकर्षण उत्पन्न कोर्चें, कोरोनु घेंव्ळें सहजतया.
 मागिरि अहं रूपेण तें स्वीकार कोर्चें, हें मगल आत्मतत्व म्होणु अहंग्रहचिंतन...

हांतुं “यस्य आसद् हृदयं” कोणाल आसक्ति आशिशिलि, कोणाक आमालि आवश्यकता समचि कोळणु उपदेश कोर्च अधिकार आस्स तश्शि गुरुंक आमि नमस्कार कर्ताति.

भक्त चेतोरथाध्यक्षो रथयात्रां महेशितुः ।

यश्चक्रे तं नुमोऽजस्रं परिज्ञानाश्रमं गुरुम् ॥१२॥

“भक्तचेतोरथाध्यक्षः”... भक्ताले चित्तरूपी रथाचो अध्यक्ष जावु अशिशिल गुरुवर्य, तांकां आमि नमस्कार कर्ताति. तशीचि कृष्णाश्रम स्वाम्यानि प्रारंभ केल्लेलो रथोत्सवु. पाण्डुरङ्गाश्रम, शिष्य स्वाम्यां खातिर, तो बंद जाल्लो, बंद कोर्का पळ्ळें. परत आतं तो रथु अशी दवल्लें पोळोवु स्वाम्यानि बाल्यावस्थांतुं म्होणें आशिशिल खंयि, हो रथु, हांवें चल्यत हाक्का. तश्शि एक इच्छा आशिशिल तांगालि, सूरू केल्लो, परत रथोत्सुव. So, “महेशितुः”... महादेवालो, रथोत्सुव कोणे पुनः प्रारंभ केल्लो, तशीचि सत् शिष्यालें, सद् भक्तालें, हृदयांतुं सारथी जावु कोण विराजमान आस्स, अध्यक्ष जावु कोण विराजमान आस्स, तश्शि गुरुवर्याक आमि नमस्कार कर्ताति. व्यवहारांतुं आमि प्रवेश कर्ताति, दुःखी जाताति, थोडो सत्संग कर्ताति. सत्संगांतुं आमि सांग्ताति, इन्द्रियां संयम कोर्का म्होणु. इन्द्रियां संयम केल्यारि कल्लें जाता ? आनि क्षोभ... डोळे चिमि कोर्नु बस्त्यारि, आनि चिंतन, दुःखी चिंतन मात्र जाता. कल्लें कोर्चें ? इन्द्रियांचो सम प्रयोग कराति म्होणु उपदेश मेळता. इन्द्रियांचो सम प्रयोग कोर्च म्हळ्यारि कल्लें कोर्चें ? मन चिके सम स्थिर जांक्का नवे? बरें चिंतन येक्का नवे मनांतुं, ताज्ज आमि प्रयास कर्ताति. जाल्यारि मनाचेरि सुद्धायि एक अंकुश दवर्तलें तत्व, बुद्धि, So, बुद्धिक एकाग्र कर्ताति. आतं बुद्धिक एकाग्र कर्तना सारथी म्होणु लेक्येद. रथु कोणालो? थंड जावु बस्ला साक्षि भित्तिरि. तश्शि अध्यक्ष जावु आमाल प्रत्येकांगल हृदयांतुं विराजमान जावु आशिशिले अध्यक्ष रूपणे आशिशिले परिज्ञानाश्रम गुरुवर्याक आमि नमस्कार कर्ताति. तान्नि सांगिले केन्ना आमाल बुद्धि आयकुंच्या सुरू कर्तकी तावळी आमाल बुद्धि अत्यंत योग्य सारथि जाता, आनि मनाक समचि अंकुशांतुं दवर्नु इन्द्रियांक, घोडे, हांकां सन्मार्गारि लाय्ता. आप्णाकचि अध्यक्ष म्होणु साधकां बसत्यारि, तांगल

आशिशिल बुद्धि आनिकयि वायट जाता. बुद्धिक स्थिर कोर्चे, गुरु उन्मुख कोर्चे, गुरुंगल प्रेरणा प्राप्त कोर्नु स्थिर केल्यारि, बुद्धि, योग्य मार्गारि व्हर्ता, ना जाल्यारि खंचे पुणि विषयांतुं आसक्त जाव्नु, शिर्कता. So, बुद्धि आमाल सारथि आस्ल्यारि सुद्धांयि अध्यक्ष आमाल मनाचो गुरुचि म्होणु आमि स्वीकार कोर्नु तांगलें मार्गदर्शन प्राप्त कोर्नु मुखारि वोच्चे एक प्रयत्न कर्त आस्ताति. The Buddhi is also an instrument. But the Buddhi is that which can finally perceive the Atman. “दृष्यते तु आग्रया बुद्ध्या सूक्ष्मया सूक्ष्म दर्शिभिः” म्होणु सांगल्यां. हें मगल आत्मतत्व म्हळ्यारि, मनाच परे आस्स, इन्द्रियांचे परे आस्स, अग्राह्य आस्स, it cannot be seen, it cannot be perceived because it is the perceiver, Anything that you see is the drishya, it is anitya, it is nashvar. साक्षि, शाश्वत अशिशिल तत्व म्हळ्यारि आत्मतत्व. बुद्धि अत्यंत तीक्ष्ण, सूक्ष्म जाय्नाफुडे, हां it reflects the Atman and Oh ! This I am... म्होणु बोध जाता. सार्थकजाता जीवन. So, ती बुद्धि बरे कार्यांतु लांक्का म्हळ्यारि अध्यक्ष माक्षि आस्स म्होणु बोध जांक्का, मागिरि सगळें व्यवस्थितरूपेण चोल्लुक सुरू जाता. अशिशि अध्यक्षरूपेण आमोल्या हृदयान्तु विराजमान जाव्नु आशिशिल्या श्रीपरिज्ञानाश्रम गुरुवर्यांक आमि नमस्कार कर्ताति.

दुर्ग निर्माय दुर्गायै स्वसर्ग यो रुरोध तम् ।

अपवर्गपदं वन्दे परिज्ञानाश्रमं गुरुम् ॥१३॥

“दुर्ग निर्माय दुर्गायै” दुर्गदेवीखातिर दुर्गकोर्नु म्हळ्यारि एक fortressशें एक देवस्थान संकल्पकोर्नु, “स्वसर्ग यो रुरोध तम्” आप्णालो जन्मु कोणकी “रुरोध” control केल्लें, “अपवर्गपद” मुक्तिपदांतु कोण स्थित आशिशिले, प्रतिष्ठित आशिशिले, तांकां, त्या गुरुवर्यांक आमि नमस्कार कर्ताति. “दुर्ग निर्माय दुर्गायै” आम्मी दुःखांतु आस्तना देवालो चड उगडासु, चड चिंतन कर्ताति, जायद. तुम्मी प्रार्थना कराति, दुःखनिवारण कर्ता, सुखप्रदानकर्ता. So, “दुर्गातितारिणि” तशिशि एक व्यवस्था कोर्नु “स्वसर्ग रुरोध” आतं पूरो म्होणु तशिशि एक संकल्पु कोर्नु शरीरत्याग केल्लेल गुरुवर्यांक आम्मी नमस्कारकर्ताति, जाल्यारि “स्वसर्ग रुरोध तम्” म्होणचिभित्तरे “अपवर्गपदं” सद्योजात बोधामृत ., भाग-१ ॥१३२॥

म्होणु एक चेतावनी, एक correction अपवर्गातूंचि, मुक्तितूंचि प्रतिष्ठित आशिल्ले. “स्वसर्ग” म्हळ्यारि एक जन्मु मात्र नयि, “पुनरपि मरणं पुनरपि जननम्” हे चक्र जें आस्स, ह्या चक्राक आण्णाखातिर बन्द केल्लें, तस्त्या गुरुवर्यांक आमि नमस्कार कर्ताति. ते श्रीविद्येन्तु निष्णात आस्सति, ऐक्य दवोर्नुसुद्धायि चिक्केभेद दवोर्नु आमाले मार्गदर्शन कर्ताति म्हळ्यारि एक विलक्षण आश्वासन आमकां मेळता. मागिरी कितलमट्टाक आमि तन्मय जाताति विनयपूर्वक, भक्तिपूर्वक तिल्लमट्टाक आमि अनुग्रहीत जाताति. कितलमट्टाक म्होणु सांगूजाय्ना, आमि थोडे दिल्यारिसुद्धां तीं कितलकी दिताति. So, तश्शि गुरुवर्यांक आमि नमस्कार कर्ताति.

“अपवर्गपद्” आणि “अपवर्गप्रदम्” मुक्तिप्रदानकोर्चे सामर्थ्य आशिल्या गुरुवर्यांक आम्मी नमस्कारकर्ताति. ती तन्मयता कश्शि हाड्चें? सेवा कोर्नु. कालि तुम्मी एक विमर्शु केल्लो. सेवेचेरि. उद्देशु ? स्वार्थभावना वोच्का म्होणु. समाजसेवा कर्ताति. उदारता येव्का म्होणु, मन स्वच्छ ज्वांका म्होणु. आध्यत्मिक सेवा म्हळ्यारि कसलें ? अध्यात्म. तुमोले साधुनेंतु अध्यात्माचे कितले अंश आस्स ? एक म्हळ्यारि निश्चितरूपेण पुण्य. तें पुण्य, ताज्मीति सत्संगु मेळता. मुखारि बरी गडति मेळता. ज्याल्यारि आम्मी. कालि emphasise केल्लें, सेवा कर्तकर्तना कसलकी जात आस्स. आनि तें तुम्मी स्वीकार कोर्का, कर्निजाल्यारि एक reject केल्लेलवारि जात, एक द्रोह जात.

सेवा कर्तना शुद्धिजात आस्स. तुमोल्या calculations प्रकार शुद्धिजाय्ना. म्हळ्यारि, हांवे इत्ले केल्यां, माक्का इत्ले जांक्काशिले इत्यादि जाय्ना. तो भावु सोड्का पडता. तितले सोळ्ळवें, कितल एक विलक्षण कार्य जात आस्स म्होणु, गुरुकार्य जात आस्स म्होणु बोध जात. तें आग्रह आमका सोड्का पडता सेवेन्तु. नाजाल्यारि थर्यींचि ठप्प जावु वता. मुखारि वचूक जाय्ना. आण्णाले हातूंचि एक शिर्कावु घाल्लेलवारि जात. सेवा ही एक विलक्षण उपासना. प्रचुरमात्रान्तु बोध मेळता. सेवा कर्ताति. खचेयि स्तरारि तुम्मि कराति. निश्चितरूपेण एक तन्मयता येता. शुद्धि जात. कळनातिलेंचि आमोेलि प्रगति जात. दुस्रें उपाय अम्मि सांगिले स्तोत्र घेता. गुरुपादुका स्तोत्र. तांतु गुरूंगले रूपाचें चिन्तन केल्यां. कल्याक ? तांतु आसक्ति आस्स म्होणु. गुरूंगले रूपाचें चिन्तन केल्यां.

सद्योजात बोधामृत ., भाग-१ १९३३।

कल्याक? तांतु आसक्ति आस्स म्होणु. गुरूंगेले रूपाचें चिन्तन कर्तना सुद्दांयि, व्यक्तिरूपेण कोर्चे ना म्हळ्यारि कस्लें ? Suddenly dissolve that in a blaze of light अशिश म्होणु वे ? ना. त्याचि गुरूपांतु “यस्य पादतले सिद्धाः पादाग्र कुलपर्वताः” “हे तुगलें विराटरूप, हे गुरुवर्य, माक्का जें कांयि अभीष्ट आस्स. ते सर्व तांतु आयलें. आनि that which is not perceptible, the force that are working backstage, behind the screens - “योगिनीनां चतुःषष्टिः नाभिचक्रे हृदायज्ञोः” हे गुरुवर्य, तुमोले रूपांतु माक्का हें सगळें दिस्त आस्स म्होणु अती विनम्रतापूर्वक चिन्तनकर्नाफुडे एक तादात्म्य जांन्वाक सूरू जाता. तन्मयता येत्ता. आमोले संकुचित जाव्नुबशिलें अनाहत चक्राचो विचार कोर्चेबदलाक गुरूंगेले पूर्णविकसित अनाहत चक्राचें स्मरण कर्नाफुडे तन्मयता येत्ता. जी एक नैसर्गिक भक्ति आस्स, प्रीती आस्स, ताका एक correct मार्गदर्शन दिल्यारि गुरूंगेलें चिन्तन जाता, निष्प्रपंच चिन्तन जाता. आनि आप्णालो उद्धार जाता. म्होणूचि एक अत्यंत विलक्षण स्तोत्र आस्स तें (Guru Paduka Stotra) मस्त आवश्यकता आशिल्लावळि ताज्जो उगडासुजाल्ललो. अम्पि परत तें सुरू केल्लेले आनि सर्वकार्यांजांन्वाक सूरू जाल्लें.

श्रीश्री परिज्ञानाश्रम यतीश्वराणाम्

तुर्याश्रमालंकृतिरूपकाणाम् ।

स्तोत्रं पठेद्यः प्रयतः प्रणमः

प्राप्नोति पूर्णां करुणां गुरुणाम् ॥

अशिश स्वाम्यांगले यतीम्यांगले यतीश्वरांगेलें, “तुर्याश्रमालंकृतिरूपकाणाम्” तुर्याश्रम, सन्यासाश्रम, अंतिम आश्रम, तें विभूषित केल्लेल्तस्ले, कृतार्थ जाल्लले गुरुवर्यांगलें “स्तोत्रं पठेद्यः प्रयतः प्रणमः” हें स्तोत्र “प्रयतः” प्रयत्न कोर्नु, विनीत (प्रणम) जाव्नु “पठेद्यः” पाठ कोण कर्तकी “प्राप्नोति पूर्णां करुणां गुरुणाम्” गुरूंगेले पूर्ण कृपेक पात्र जाता, पूर्ण कृपा प्राप्तकोर्नु घेत्ता.

॥ ॐ नमः पार्वतीपतये हर हर महादेव ॥

Transcribed by Shrikala Kodikal

सद्योजात बोधामृत ., भाग-१ ।१३४।

List of Books available as of 24th April 2005

BOOKS :

Anand Bodharmrat - I Devnagari	10.00
Anand Bodhamrat - II English	10.00
Anugraha (II Edition)	300.00
Atha Devatarchan Vidhi - Devnagari	10.00
Brief History of SCM	10.00
Call of Shri Chitrapur Math	25.00
Gurucharitra Saramrit (Marballi)	50.00
Guruparamapara Charitra (Aroor)	200.00
Gurupoojan	20.00
Manache Shloka	20.00
Navaratra Nitya Path	50.00
Nitya Devatarchana Vidhi - Kannada.....	10.00
Nitya Patha - (Kannada).....	15.00
Nitya Patha - D - New	20.00
Nitya Patha - old + suppliment (D)	20.00
Om Namo Jyana Deepaya - (Devanagari)	10.00
Om Namo Jyana Deepaya - (Kannada)	10.00
Parijnana Bodhamrit	40.00
Rathostsave - Kannada	20.00
Sadhakanche Manogat	25.00
Sadyojat Swadhyaya Sudha	50.00
Sandhya Vandana - English	20.00
Samvit Sankeertan Sar (Kannada)	50.00
Sartha Mantra Pushpanjali. (D)	10.00
Sartha Mantra Pushpanjali -(K)	15.00
Stuti Manjari (Devnagri, APRIL 2004)	80.00
Stuti Mangaji (Kannada AUG 2004)	80.00
Tamaso Maa Jyotirgamaya	10.00

CASSETTES

Ashtakastotravali	50.00
Antarangini - I Casset	50.00
Antarangini - II Casset	50.00
Antarangini - III Casset	50.00
Devi Poojan - Casset	50.00
Dhyana Praveshika - English - Casset	50.00
Dhyana Praveshika - Konkani - Casset	50.00
Laghu Sandhya Vandan - Casset	50.00
Navaratra Nityapath - Casset	50.00
SCM - Nitya Nema (set of 2 casset)	100.00
Shiva Poojan - Casset	50.00
Stotravali - I Casset	50.00
Stotravali - II Casset	50.00

CDs

Antarangini - I - CD.....	150.00
Antarangini - II - CD	150.00
Antarangini - III - CD.....	150.00
Antarangini - (New) 2 CDs	250.00
Dhyana Praveshika - (CD) - English	75.00
Dhyana Praveshika - (CD) - Konkani	75.00
Dhyana Praveshika and Ashtamurthy Upasana (2 CDs).....	250.00
Navaratra Nityapath (CD).....	100.00
SCM - Nitya Nema (2CD).....	150.00
StotraVali - I CD	100.00
StotraVali - II CD	100.00
Shri Lalita Sahastranaam	100.00

VCDs

Chaturmas Series -

1. Kodial-2002 (Set of 15 .....) Rs. 1,500.00
2. Vithal :
  - i. Vyasa Pooja - 2 Vol. Rs. 150.00
  - ii. Swadhyaya Set - set of 9 Rs. 700.00
  - iii. Vichitra Panchankam Rs. 75.00
  - iv. Seemollanghana Rs. 75.00

Bharatiya Vidya Bhavan Series

2003 Awakening in Hinduism	Rs. 150.00
2004 Four Steps to Sharanagati	Rs. 100.00

Available at the Math and at Swamiji's official cops :

1. Pooja/Japa Materials
  - a. Rudraksha Mala (108 + 1beads)
  - a. Gomukh
  - a. Mundu
  - a. Vpame
  - a. Vibhuti (Bhasma) - 125 grm
2. Photographs
3. Vanity/Sling Bags of various shapes and sizes, pillow covers
Asanas, Gomukhs and other articles produced by 'Srivali Samvit sudha
- Shirali'

Chitrapur Math Publications Division
Shri Chitrapur Math,
Shirali

Uttara Kannada - 581 354

for more information visit www.chitrapur.net

